

ingediend op **2088** (2023-2024) – Nr. 1
6 maart 2024 (2023-2024)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018
houdende de Vlaamse sociale bescherming
en artikel 59 van het Woonzorgdecreet
van 15 februari 2019,
wat betreft BelRAI en de verwerking
van persoonsgegevens

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 13 oktober 2023	35
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens	43
Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	61
Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit	71
Voorontwerp van decreet van 12 januari 2024	95
Advies van de Raad van State	105
Ontwerp van decreet	121

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 18 MEI 2018 HOUDENDE DE VLAAMSE SOCIALE BESCHERMING EN ARTIKEL 59 VAN HET WOONZORGDECREET VAN 15 FEBRUARI 2019, WAT BETREFT BELRAI EN DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet regelt de verwerking van persoonsgegevens in het kader van BelRAI door het Departement Zorg in het Woonzorgdecreet en het decreet houdende de Vlaamse Sociale Bescherming voor de taken en opdrachten die zij heeft. Tevens wordt in het decreet Vlaamse Sociale Bescherming een verduidelijking aangebracht rondom de aanrekening van de dossiertaks.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Naar aanleiding van een nieuwe gegevensverwerking is gebleken dat het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 niet voldoet aan de vereisten welke worden gesteld aan een regelgevende basis voor de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in de algemene verordening en het artikel 22 van de Grondwet.

De vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en de adviespraktijk van de Raad van State stellen dat, doordat artikel 22 van de Grondwet het aan de bevoegde wetgever voorhoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan gedaan worden aan het recht op eerbiediging van het privéleven, het aan elke burger waarborgt dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie is niet strijdig met dit wettigheidsbeginsel, voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn¹.

Deze “essentiële elementen” van de verwerking die op het niveau van het decreet moeten worden vastgelegd zijn volgens de afdeling Wetgeving van de Raad van State volgende elementen: (1°) de categorieën van verwerkte gegevens, (2°) de categorieën van betrokken personen, (3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling, (4°) de categorieën van personen die toegang hebben tot de

¹ Zie GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020.

verwerkte gegevens en (5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de persoonsgegevens².

In het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 wordt voor wat betreft de verwerking van de persoonsgegevens door het Departement Zorg, alleen in een zeer algemene omschrijving voorzien³, zonder de effectieve categorieën van persoonsgegevens op te sommen. Daarvoor wordt een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering. In het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers werden de categorieën van persoonsgegevens bovendien niet altijd volledig uitgewerkt.

Om hieraan tegemoet te komen, wordt het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 vervangen en worden de categorieën van persoonsgegevens die verwerkt worden door het Departement Zorg op decretaal niveau opgenomen.

Naast de bovengenoemde reden wenst het Departement Zorg eveneens bij de controle op de erkenningsvoorwaarden de Rijksregisternummers te kunnen verwerken van de gebruikers en de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders van de woonzorgvoorzieningen en verenigingen. Overeenkomstig het artikel 8, §1, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen is de machtiging om het Rijksregisternummer te gebruiken, onderworpen aan de machtiging van de minister voor Binnenlandse Zaken. Er is echter geen machtiging vereist om het Rijksregisternummer te gebruiken wanneer dit gebruik uitdrukkelijk voorzien is door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie. Bij de opname van de categorieën van persoonsgegevens in het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, zal daarom eveneens worden voorzien in een expliciete opname dat eveneens het Rijksregisternummer of het bis-nummer zal verwerkt worden.

2. Bij het decreet van 1 december 2023 houdende diverse bepalingen over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werd het Departement Zorg aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen.

² Zie RvS 68.936/AV van 7 april 2021.

³ Cfr. artikel 59, §5, eerste lid, Woonzorgdecreet van 15 februari 2019: "persoonsgegevens van de gebruiker, inclusief gegevens als vermeld in artikel 4, 15), van de algemene verordening gegevensbescherming, en de persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders".

De Vlaamse Regering kiest voluit voor het afstemmen van de verschillende zorgzwaarte-inschalingssystemen door het aanwenden van een eenvormig inschalingsinstrument, namelijk de BelRAI. De BelRAI-instrumenten zijn een reeks van internationaal wetenschappelijk gevalideerde evaluatie-instrumenten. Ze zijn gebaseerd op de InterRAI-instrumenten die werden vertaald naar de Belgische situatie (BelRAI). De instrumenten brengen het functioneren en de zorgnoden van gebruikers op een gestandaardiseerde en gestructureerde wijze in beeld, telkens op maat van de specifieke zorgcontext. Er is echter telkens een gemeenschappelijke set van kernitems, waardoor uitwisseling van zorggegevens over sectoren heen mogelijk wordt. In Vlaanderen werd een Vlaams IT-Platform BelRAI ontwikkeld waarop de verschillende BelRAI-instrumenten stapsgewijs geïntegreerd zullen worden en multidisciplinaire samenwerking over de sectoren heen mogelijk wordt gemaakt. De indicatiestellingen worden opgeslagen in de achterliggende BelRAI-databank.

In het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming en in het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 wordt uitdrukkelijk geopteerd voor BelRAI als indicatiestellingsinstrument. In de uitvoeringsbesluiten wordt de gefaseerde implementatie van BelRAI voor de toekenning van zorgbudgetten, de diensten voor gezinszorg, de diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds en de residentiële ouderenzorg verder geconcretiseerd.

Uit een interne analyse is gebleken dat de huidige bepaling rond de databank met BelRAI-indicatiestellingen het Departement Zorg wel aanduidt als verwerkingsverantwoordelijke maar dat het artikel 49 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming (hierna VSB-decreet) echter niet voorziet in een verwerking van die gegevens door het Departement Zorg. Om die reden wordt het artikel 49 van het VSB-decreet aangepast zodat die bepaling eveneens uitdrukkelijk voorziet in de verwerking van de gegevens van de gebruikers en van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen.

Verder worden door toevoeging van een paragraaf 9 aan het artikel 49 de doeleinden bepaald volgens dewelke het Departement Zorg de verschillende categorieën van gegevens uit de databank met BelRAI-indicatiestellingen mag verwerken, in het bijzonder met het oog op beleidsrapportering, beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering. Dit wordt inhoudelijk verder toegelicht bij de artikelsgewijze bespreking.

3. In het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming wordt een verduidelijking aangebracht rond de aanrekening van de dossiertaks bij de instelling van een administratief beroep tegen de BELRAI- indicatiestelling. Dit naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof 2023/112 van 20 juli 2023.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

1. Het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 is een aantal jaren in uitvoering. Het decreet heeft aanleiding gegeven tot een aantal uitvoeringsbesluiten. De toepassing van dat decreet en de uitvoeringsbesluiten in de praktijk heeft duidelijk gemaakt dat er een aantal elementen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens onvoldoende geregeld werden in het decreet en de uitvoeringsbesluiten.

2. Het decreet van 1 december 2023 bepaalt de oprichting van een databank met BelRAI-indicatiestellingen. Dat decreet voorziet in de oprichting van een BelRAI-databank en de aanduiding van het Departement Zorg als verwerkingsverantwoordelijke, maar er werden nog geen bepalingen vastgelegd rond de gegevensverwerking door het Departement Zorg. De huidige bepalingen in het VSB-decreet zijn hiervoor ontoereikend.

Implementatie

Het ontwerp van decreet voorziet in de volgende delegaties aan de Vlaamse Regering:

- Artikel 10: dit voert volgende delegaties in het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 in:
 - o Ontworpen artikel 59, §5, vierde lid: de Vlaamse Regering kan de persoonsgegevens die het Departement Zorg verwerkt van de gebruikers en de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders nader preciseren;
 - o Ontworpen artikel 59, §5, achtste lid: hier is een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering om:
 - de regels voor de wijze van verwerking van de gegevens te voorzien;
 - de vorm te bepalen waarin en de wijze waarop de gegevens zullen worden uitgewisseld.

De inwerkingtreding van de nieuwe artikelen van het decreet is voorzien tien dagen na de publicatie van het decreet in het Belgisch Staatsblad .

Gezien dit louter gaat over een regeling voor een verwerking van persoonsgegevens, zijn er geen overgangsbepalingen voorzien.

C. Totstandkomingsprocedure

De gunstige adviezen van de Inspectie van Financiën werden bekomen op 13/09/2023 en 2/10/2023. Het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, is niet vereist.

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies werd bekomen op 15/09/2023. Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/367 van 15/09/2023.

Het advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin ('Vlaamse Raad WVG') werd bekomen op 16 november 2023.

Het advies nr. 2023/127 van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens ('VTC') werd bekomen op 17 november 2023.

Het advies nr. 165/2023 van de Gegevensbeschermingsautoriteit ('GBA') werd bekomen op 18 december 2023.

De Raad van State heeft op 22 februari 2024 zijn advies nr. 75.357/3 over het voorontwerp van decreet uitgebracht.

1. Bespreking van het advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna: Vlaamse Raad)

a. Verwerking van persoonsgegevens

De Vlaamse Raad stelt zich vragen omtrent de proportionaliteit van de gegevens die de overheid wilt verwerken en ze vraagt ook om beter te motiveren welke gegevens moeten verwerkt worden voor welke doeleinden. Als antwoord op deze opmerking verwijzen wij naar de antwoorden op de gelijkaardige opmerking van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens.

De Vlaamse Raad stelt zich de vraag of de bepalingen niet in strijd zijn met de Wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt.

Deze opmerking van de Vlaamse Raad is onduidelijk. Zo regelt de wet van 22 augustus 2022 betreffende de rechten van de patiënt alleen iets over inzage/toegang tot het patiëntendossier van een beroepsbeoefenaar (een beoefenaar bedoeld in de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015 of de beoefenaar van een niet-conventionele praktijk) en niet iets over het delen van gezondheidsgegevens in het algemeen. Het delen van gezondheidsgegevens in het algemeen is wel aan een specifieke rechtsgrond gebonden in de AVG (cfr. rechtsgronden van het artikel 9, lid 2, van de AVG). In het ontwerp van decreet wordt dergelijke AVG-conforme rechtsgrond gecreëerd voor de verwerking van de gezondheidsgegevens. Noch de VTC, noch de GBA hebben bezwaren geuit op dit stuk.

De Vlaamse Raad vindt de omschrijving van de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard niet duidelijk en dringt erop aan dit beter

te motiveren. Wij verwijzen naar het antwoord op de gelijkaardige opmerking van de VTC.

De Vlaamse Raad stelt zich de vraag hoe de persoon met zorgbehoefte geïnformeerd zal worden over de verwerking van zijn gegevens voor secundaire doelstellingen. We verwijzen hiervoor naar het antwoord op de gelijkaardige opmerking van de VTC.

De Vlaamse Raad stelt een vraag om verduidelijking omtrent het gebruik van BelRAI-gegevens bij de programmatie. Het voorontwerp van decreet bepaalt dat de BelRAI-gegevens kunnen gebruikt worden voor programmatie. De Vlaamse Raad vraagt hierbij om in de memorie van toelichting duidelijk te vermelden dat de programmatie niet alleen op basis van deze gegevens, maar op basis van een ruimere set aan gegevens, vastgelegd wordt. Naar aanleiding van deze opmerking wordt er geen aanpassing voorzien aan het ontwerpdecreet of de memorie van toelichting. Er wordt nergens gesteld dat dit de enige gegevens zouden zijn.

De Vlaamse Raad vraagt om in de memorie van toelichting te verduidelijken welke onderzoekers de gegevens voor wetenschappelijk onderzoek mogen verwerken? Wie wordt er als onderzoeker beschouwd? Als antwoord kunnen we enkele voorbeelden geven. Het gaat hier bijvoorbeeld om onderzoekers aan de hoger onderwijsinstellingen en erkende onderzoeksinstellingen.

b. Dossiertaks

Bij het advies van de Vlaamse Raad over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse Sociale Bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens, goedgekeurd door de Sectorale kamer VSB en Personen met een handicap op 16 november 2023, stelt de Vlaamse Raad verbaasd te zijn over de aanpassingen die de Vlaamse Regering in dit voorontwerp van decreet voorstelt.

De Vlaamse Raad meent dat om de discriminatie weg te werken, de voorwaarden voor personen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming nu wel gelijkgesteld worden met de 6 categorieën die volgens het decreet van 18 juni 2021 recht hadden op een vrijstelling van betaling van de dossiertaks, maar alleen door de vrijstelling voor deze 6 categorieën op te heffen en een dossiertaks van 30€ in te voeren voor al deze categorieën. De drempel om een administratief beroep in te dienen tegen een indicatiestelling, blijft dus behouden voor de groep van personen met een verhoogde tegemoetkoming en wordt opnieuw ingevoerd voor zeer kwetsbare groepen (de 6 categorieën). Dit gaat in tegen de geest van het arrest van het Grondwettelijk Hof dat een volledige vrijstelling voorstelt voor alle kwetsbare groepen, de personen met een verhoogde tegemoetkoming inbegrepen.

Nochtans het Grondwettelijk Hof oordeelde dat de dossiertaks het recht op toegang tot de rechter niet op een onevenredige wijze beperkt. De doelstelling van de decreetgever om het onnodig en systematisch instellen van procedures tegen te gaan is een legitiem doel. Het opleggen van een dossiertaks is hiertoe een geschikte maatregel.

Het Hof had precies een probleem met het verschil in behandeling van personen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming en de 6 categorieën die volgens het decreet van 18 juni 2021 recht hadden op een vrijstelling van betaling van de dossiertaks. Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat dit onderscheid onevenredig was, aangezien het voor bepaalde personen die zich per definitie in een precaire financiële situatie bevinden, een onoverkomelijke drempel kan vormen voor het instellen van een administratieve beroepsprocedure. Het Hof is van mening dat een dossiertaks een financiële drempel is die de toegang tot de rechter beperkt (randnr. B.18), waarbij zelfs een beperkt bedrag een financiële drempel kan uitmaken. Vervolgens ging het Hof na of de dossiertaks niet verder gaat dan nodig en geen excessieve last, al dan niet op discriminerende wijze, oplegt (randnr. B.20). Het Hof is van oordeel dat de dossiertaks als financiële drempel, als definitieve financiële last en als ontvankelijkheidsvereiste in het algemeen geen excessieve last of onevenredige gevolgen met zich meebrengt (randnr. B.22).

Vermits de dossiertaks als financiële drempel geen excessieve last of onevenredige gevolgen met zich meebrengt, is het geoorloofd om de discriminatie weg te werken door zowel aan de categorie van personen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming als aan de 6 categorieën die volgens het decreet van 18 juni 2021 recht hadden op een vrijstelling van betaling van de dossiertaks, een verlaagde dossiertaks op te leggen. Deze lage dossiertaks bedraagt minder dan de helft van het basisbedrag van de dossiertaks.

De Vlaamse Raad meent bovendien dat de maatregel zijn doelstelling voorbij gaat omdat intussen uit de praktijk blijkt dat het aantal administratieve beroepen tegen indicatiestellingen slechts beperkt is ten opzichte van het totale aantal indicatiestellingen. Deze vaststelling klopt. Maar de raad gaat eraan voorbij dat het lager aantal beroepen precies een gevolg is van het opleggen van de dossiertaks. Het is precies doordat er een dossiertaks werd opgelegd, dat het aantal administratieve beroepen gevoelig verminderde. De dossiertaks werd ingevoerd medio 2021.

In 2020 werden er nog 2097 administratieve beroepen ingediend. In 2021 daalde dit licht tot 1940 beroepen, omdat de dossiertaks pas in de tweede helft van het jaar werd ingevoerd, in 2022 telden we 1833 administratieve beroepen. In 2023 zet de dalende lijn zich verder.

Momenteel betalen minder dan de helft van de mensen die een administratief beroep willen indienen effectief een dossiertaks. Het door het Grondwettelijk Hof bevestigde legitieme doel wordt hierbij niet bereikt. De uitbreiding van de lagere dossiertaks is noodzakelijk om dit doel te bereiken.

2. Bespreking van het advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (hierna: VTC)

De VTC merkt op dat de doeleinden, wat betreft de verwerking van de persoonsgegevens van de gebruikers en de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders door het Departement Zorg, in het kader van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 te vaag zijn geformuleerd (randnummer 20). Naar aanleiding van de opmerking van de VTC werden de doeleinden verduidelijkt. De persoonsgegevens zullen worden verwerkt "om woonzorgvoorzieningen en verenigingen te vergunnen, te erkennen en te subsidiëren binnen de programmatie en voor het toezicht op de erkenningsvoorwaarden en de handhaving ervan.

De VTC stelt dat de decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (GEB) noodzakelijk is. De VTC is van mening dat dergelijke GEB verplicht is, wanneer de verwerkingen voorzien in een systematische uitwisseling van bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken (randnummers 27 t.e.m. 31). In reactie op de opmerking van de VTC kan worden meegedeeld dat een GEB zal worden opgemaakt.

De VTC stelt zich vragen bij de proportionaliteit van de verwerking van de persoonsgegevens. Zij stelt zich eveneens de vraag of er voldaan is aan het principe van de voorzienbaarheid, gezien een betrokkene niet in elk geval kan afleiden of zijn persoonsgegevens al dan niet zullen verwerkt worden. De VTC stelt eveneens vast dat "*de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard*" erg breed zijn en niet worden verduidelijkt in de toelichting (randnummer 36). Op de opmerkingen van de VTC kan worden geantwoord dat de proportionaliteit van de persoonsgegevens werd nagegaan. Het Departement Zorg heeft in de artikelsgewijze bespreking van de memorie van toelichting de noodzakelijkheid van de opgevraagde persoonsgegevens gemotiveerd. Bovendien wordt permanent afgetoetst of de betrokken doeleinden niet kunnen worden verwezenlijkt met een minder verregaande verwerking van persoonsgegevens. Wat de voorzienbaarheid betreft, kan er worden verwezen dat, wat de gegevensverwerkingen uit het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 betreft, uit de uitvoeringsbesluiten zal blijken in welke gevallen persoonsgegevens zullen worden verwerkt en van wie. Bovendien zal het Departement Zorg de transparantieverplichtingen, opgelegd in de algemene verordening gegevensbescherming, naleven en zal het voor elk van de in het ontwerp van decreet opgenomen gegevensverwerkingen nagaan of er bijkomende maatregelen inzake transparantie moeten worden genomen naar de betrokkene toe. Ten slotte

werd naar aanleiding van de opmerking van de VTC in de artikelsgewijze bespreking een aanvulling aangebracht die het begrip “de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard”, verder verduidelijkt.

De VTC wijst erop dat de bewaartermijn moet worden vastgelegd in het decreet en daarbij rekening moet gehouden worden met de eventueel toepasselijke archiefwetgeving en een proportionaliteitsafweging moet worden gemaakt (randnummer 42). Naar aanleiding van de opmerking van de VTC werden volgende aanpassingen aangebracht aan het ontwerp van decreet:

- in de ontworpen paragraaf 5 van artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 werden de minimale en de maximale bewaartermijn van zowel de persoonsgegevens van de gebruiker, als van de persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders ingeschreven. De delegatie aan de Vlaamse Regering om de bewaartermijn te bepalen wordt opgeheven;
- een nieuwe wijziging wordt aangebracht aan de paragraaf 4 van artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, zodat de minimale en de maximale bewaartermijn van de gegevens van de gebruiker, de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders die worden verwerkt door de woonzorgvoorzieningen, verenigingen, partnerorganisaties en projecten eveneens decretaal worden verankerd. De delegatie aan de Vlaamse Regering om hier de bewaartermijn te bepalen, wordt hierdoor ook opgeheven;
- in het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming wordt een tweede lid toegevoegd aan artikel 49, §5, dat de bewaartermijn bepaalt van het Departement Zorg voor de persoonsgegevens van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de BelRAI-databank, vermeld in artikel 70/2 van voornoemd decreet;
- in het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming wordt een bewaartermijn bepaald voor de gepseudonimiseerde persoonsgegevens die verwerkt worden voor de doeleinden vermeld in het ontworpen artikel 49, §9 van het voornoemde decreet.

De VTC merkt op dat het ontwerp geen bepalingen bevat met betrekking tot de juistheid en de actualisatie van de persoonsgegevens en beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiervoor de noodzakelijke maatregelen neemt (randnummer 46). De nodige maatregelen om de juistheid van de gegevens te behouden zullen worden genomen, zo kan er onder andere verwezen worden naar de verplichting die de woonzorgvoorzieningen hebben om de gegevens actueel te houden. De concrete maatregelen waarmee men de juistheid van de gegevens wil garanderen, worden niet opgenomen in het ontwerp van decreet. Dit wordt niet opportuun geacht. De verwerkingsverantwoordelijke is immers krachtens de algemene verordening gegevensbescherming verplicht om de juistheid van de gegevens te waarborgen. Het opnemen van de maatregelen die de

verwerkingsverantwoordelijke concreet neemt om aan deze verplichting te voldoen opnemen in de regelgeving, zou de tekst van het decreet te veel verzwaren.

De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het ontwerp van decreet aan te vullen met de verplichting om de vermeldingen inzake de transparantievereisten en de rechten van de betrokkenen op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van deze rechten (randnummer 48). Op deze bemerking van de VTC wordt niet ingegaan. Het is niet opportuun om de transparantiemaatregelen te verankeren in de regelgeving. Uiteraard zal iedere verwerkingsverantwoordelijke gehouden zijn om de nodige transparantie te verzekeren, conform artikel 5, lid 1, a), van de algemene verordening gegevensbescherming. Dit is immers een verplichting die rechtstreeks van toepassing is ingevolge de Europese verordening. Het concreet opleggen in de regelgeving van de maatregelen hoe aan deze transparantievereisten moet worden voldaan, wordt niet wenselijk geacht. In dergelijk geval vereist een eventuele wijziging van deze maatregelen ook een wijziging van de regelgeving.

Tenslotte is het voor de VTC niet duidelijk door wie en op welk moment de BelRAI-gegevens zullen worden gepseudonimiseerd overeenkomstig het ontworpen artikel 49, §9 van het VSB-decreet en of voor bepaalde doeleinden de gegevens kunnen worden geanonimiseerd of er andere maatregelen mogelijk zijn (randnummer 54). Binnen de GEB zal verder worden nagegaan welke maatregelen (bijvoorbeeld door aggregatie van gegevenscategorieën of anonimisering) noodzakelijk zijn voor verdere identificatie te voorkomen in functie van de verschillende verwerkingsdoeleinden. De pseudonimisering zelf zal gebeuren binnen de database van het VIP BelRAI zelf en is uniek voor gebruik van de data door het Departement Zorg. Elke zorgbehoevende heeft in de BelRAI databank een eigen UUID (Universally Unique Identifier) gekregen. Deze is uniek en compleet random. Deze UUID is toegevoegd speciaal voor de exporten noodzakelijk voor het Departement Zorg in het kader van het decreet Vlaamse Sociale Bescherming en wordt ook enkel gebruikt in deze exporten. Deze UUID wordt voor de rest nergens in de BelRAI-applicatie of de webservices gebruikt.

3. Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna: GBA)

De GBA merkt op dat het in het kader van de organisatie en het operationele beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen noodzakelijk is om een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) uit te voeren in de zin van artikel 35 AVG teneinde de risico's op ongeoorloofde toegang of gegevenslekken zoveel mogelijk te beperken (randnummers 17 en 35). In opmerking op de vraag van de GBA kan bevestigd worden dat een GEB zal worden opgemaakt.

In het kader van het ontworpen artikel 49, §9 van het VSB-decreet merkt de GBA op dat niettegenstaande het voornemen van de aanvrager om louter gepseudonimiseerde gegevens aan te wenden voor de doelstellingen, het vereist blijft om na te gaan of het gebruik van anonieme gegevens in bepaalde gevallen niet zou kunnen volstaan (randnummer 22). Hiermee zal uiteraard rekening worden gehouden. Conform het artikel 5, lid 1, c), AVG en artikel 89, lid 1, AVG zal er gebruik worden gemaakt van anonieme gegevens wanneer de concrete doeleinden via anonieme gegevens kunnen worden bereikt.

De GBA merkt op dat de bevoegdheden en taken van het Departement Zorg in het ontworpen artikel 59, §5, eerste lid verduidelijkt moeten worden. De aanpassing is reeds gebeurd op basis van een gelijkaardige opmerking van de VTC (randnummer 27).

De GBA wijst erop dat, gezien onder 'identificatiegegevens', vermeld in het ontworpen artikel 49, §3/3 van het VSB-decreet, ook het rijksregisternummer of bis-nummer kunnen vallen er rekening moet gehouden worden met het artikel 8 van de wet van 8 augustus tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen en voor het gebruik van dit nummer een machtiging door de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken nodig is, hetzij het gebruik uitdrukkelijk moet zijn voorzien door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie. De GBA benadrukt dat een eenvoudige vermelding in de memorie van toelichting niet volstaat (randnummer 36). In reactie op het advies van de GBA werd het ontworpen artikel 49, §3/3, van het VSB-decreet aangevuld door duidelijk te stellen dat 'identificatiegegevens, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer' zullen worden verwerkt.

De terminologie in de memorie van toelichting werd aangepast naar aanleiding van de opmerking van de GBA (randnummer 39).

De GBA stelt dat een aantal van de bepalingen rond gegevens – behoudens bijkomende verduidelijkingen in dat verband – ogenschijnlijk kunnen worden verwezenlijkt aan de hand van gepseudonimiseerde gegevens (randnummer 45). Het gaat hier over de volgende gegevens van de gebruikers: de geboortedatum, het geslacht, de hoofdverblijfplaats en de gezondheidsgegevens en de gegevens met betrekking tot de in door de woonzorgvoorziening verleende zorg en ondersteuning (randnummer 46).

De geboortedatum is noodzakelijk omdat bepaalde toegang in woonzorgvoorzieningen voorbehouden is voor mensen die een bepaalde leeftijd hebben. Deze toegang start of eindigt op een bepaalde leeftijd en bijvoorbeeld niet in het jaar of de maand waarin men deze leeftijd bereikt. Woonzorgcentra zijn bijvoorbeeld voorzien voor personen die 65 of ouder zijn⁴, een centrum voor kortverblijf type 2 biedt respijtzorg aan personen vanaf 18 jaar, en een centrum

⁴ Artikel 57 en 58 van bijlage 11 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

voor kortverblijf type 3 biedt respijtzorg aan ernstig zieke kinderen en jongeren tot en met 21 jaar⁵.

Het geslacht is noodzakelijk voor rapporteringsdoeleinden.

De hoofdverblijfplaats blijft beperkt tot de gemeente (dus niet het volledige adres), maar het is wel noodzakelijk, in het kader van zorgprognoses, om te kunnen nagaan of de gemeente waar de gebruiker officieel gedomicilieerd is, verschilt van de gemeente waar de zorg effectief verleend wordt. De feitelijke plaats waar bijvoorbeeld een dienst voor gezinszorg of een dienst voor oppashulp zorg biedt aan een gebruiker, is immers niet noodzakelijk het domicilieadres van die gebruiker. Om dit verder te verduidelijken werd er ook een achtste punt toegevoegd waarbij de plaats waar de zorg en ondersteuning wordt verleend door de woonzorgvoorziening apart wordt benoemd.

De gegevens over de gezondheid en de gegevens met betrekking tot de door de woonzorgvoorziening verleende zorg en ondersteuning blijven noodzakelijk. De gegevens kunnen wel verduidelijkt worden.

Bij handavingsprocedures is het effectief nodig om toegang te hebben tot de gezondheidsgegevens van bewoners of gebruikers om gepaste maatregelen te kunnen treffen.

Vanuit financiering en subsidiëring worden enkel gegevens verwerkt met betrekking tot het al dan niet zwaar zorgbehoevend zijn van een persoon (een persoon die zwaar zorgbehoevend is, krijgt bijvoorbeeld een korting op de gebruikersbijdrage voor gezinszorg⁶, en diensten voor gezinszorg kunnen extra uren gezinszorg aanvragen als ze aan voldoende zwaar zorgbehoevendenden zorg bieden⁷).

Deze gegevens worden ook gebruikt voor de subsidievoorwaarden van een aantal woonzorgvoorzieningen zoals de centra voor dagverzorging waar de KATZ-schaal van de gebruikers een invloed heeft op de subsidie die een centrum ontvangt. Deze gegevens worden ook gebruikt voor rapporteringsdoeleinden.

In functie van het controleren op de erkenningsvoorwaarden wordt enkel het al dan niet aanwezig zijn van een BelRAI-inschaling met een bepaald BelRAI-instrument op een bepaalde moment nagegaan.

De GBA heeft ook over de volgende gegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders opmerkingen: de geboortedatum, het geslacht en de hoofdverblijfsplaats.

De geboortedatum is noodzakelijk omdat voor bepaalde tewerkstellingsmaatregelen de precieze leeftijd gekend moet zijn (en het bijvoorbeeld niet volstaat om het jaar of de maand te kennen waarin men die leeftijd bereikt). Medewerkers van centra voor kortverblijf type 3 hebben recht op

⁵ Artikel 26, §1, tweede lid, 2° en 3°, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019

⁶ Artikel 17, §1, van bijlage 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

⁷ Artikel 50 van bijlage 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

subsidies voor eindeloopbaanmaatregelen voor medewerkers vanaf een bepaalde leeftijd, die daarvoor precies gekend moet zijn. Ook om de impact van (de afschaffing van) doelgroepenkortingen te kunnen nagaan op een personeelspopulatie, of om de te verwachten uitstroom door pensionering in kaart te kunnen brengen, is de geboortedatum vereist.

Het geslacht is noodzakelijk voor rapporteringsdoeleinden.

De hoofdverblijfplaats blijft beperkt tot de gemeente (dus niet het volledige adres), maar het is wel noodzakelijk voor rapporteringsdoeleinden.

De GBA stelt verder dat er een aantal opmerkingen zijn met betrekking tot het uittreksel van het strafregister (randnummer 48). In de eerste plaats stelt zij dat het nodig is om de draagwijdte van de verplichting tot overlegging van een uittreksel uit het strafregister uitdrukkelijk te preciseren. Zoals al was aangegeven op het ogenblik dat de adviesvraag werd gesteld, kunnen er afwijkingen gevraagd worden als een voorziening toch een personeelslid zou aannemen dat veroordeeld is wegens een misdrijf dat genoemd is in boek 2, titel VII, hoofdstukken V, VI, VII, titel VIII, hoofdstukken I, II, IV en VI en titel IX, hoofdstukken I en II van het strafwetboek. Indien een voorziening zo een afwijking aanvraagt, moet het Departement Zorg hierover een beslissing nemen. Om die beslissing te kunnen nemen en te motiveren moet het geen volledig uittreksel ontvangen van het strafregister, maar wel relevante informatie over het misdrijf, de veroordeling, de maatregelen die de voorziening neemt,... De omschrijving in het ontworpen artikel 59, §5, derde lid, 7°, b), van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 werd aangepast om aan de opmerking van de GBA tegemoet te komen.

Daarnaast stelt de GBA dat de ontwerpbeveling ook betrekking heeft op vrijwilligers en verenigingswerkers (dit terwijl noch het procedurebesluit, noch het stambesluit een dergelijke verplichting opleggen). De vrijwilligers en verenigingswerkers worden op dit moment niet gevat door een artikel. De opportuniteit zal na goedkeuring van dit decreet verder worden onderzocht.

De GBA wijst erop dat de essentiële elementen die krachtens artikel 6, lid 3, AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 Grondwet en artikel 8 EVRM decretaal moeten verankerd worden eveneens slaat op de maximale bewaartermijn van de te verwerken persoonsgegevens en de bewaartermijnen niet in het decreet zijn opgenomen, waardoor er niet voldaan is aan de vereisten die het legaliteitsbeginsel ter zake stelt (randnummer 52). In antwoord op het advies van de GBA werden de bewaartermijnen toegevoegd aan het ontwerp van decreet (zie gelijkaardige opmerking van de VTC).

De GBA merkt op dat in de doordelegatie in het ontworpen artikel 59, §5, vijfde lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 het niet aangewezen is om alleen te verwijzen naar een adviesverplichting van de VTC, omdat de adviezen van de VTC niet beschouwd kunnen worden als een advies in de zin van artikel 36, lid 4 AVG. De GBA acht het raadzaam om hier te verwijzen naar een adviesverplichting van de GBA of om de formulering algemener te maken door te

verwijzen naar een adviesverplichting van de “bevoegde toezichthoudende autoriteit” (randnummer 55).

Op deze opmerking van de GBA wordt niet ingegaan. De verplichting om bij een regelgevingsmaatregel die gebaseerd is op een door een parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel de toezichthoudende autoriteit te raadplegen is een verplichting die, door de rechtstreekse werking van Europese verordeningen, rechtstreeks voortvloeit uit het artikel 36, lid 4 van de AVG. Het is dus niet nodig en het kan zelfs strijdig beschouwd worden met het overschrijfverbod om deze verplichting, welke dus al geldt ingevolge de AVG, over te nemen in de nationale regelgeving. Het zal immers onafhankelijk zijn van de ontworpen bepaling of de verplichting al dan niet zal gelden, gezien de verplichting rechtstreeks voortvloeit uit artikel 36, lid 4, van de AVG. Zoals de GBA stelt, is dit niet het geval voor de VTC, welke momenteel niet als toezichthoudende autoriteit conform de AVG kan worden aanzien. Om de Vlaamse Regering te verplichten om dit adviesorgaan te raadplegen bij de uitwerking van het ontworpen artikel 59, §5, vijfde lid, werd daarom de verplichting van de voorafgaande consultatie van de VTC ingeschreven. Deze bijkomende consultatie van de VTC doet uiteraard geen afbreuk aan de verplichting opgenomen in het artikel 36, lid 4 AVG (en kan hieraan ook geen afbreuk doen).

De GBA wijst er ten slotte op dat, in lijn met hetgeen werd vermeld over de bewaartermijnen, eveneens de (categorieën van) ontvangers en de doeleinden van de doorgifte moeten worden vastgesteld in een formele wettelijke norm (randnummer 57). In navolging van het advies van de GBA werd dit in de tekst van het ontwerp van decreet verduidelijkt.

4. Advies van de Raad van State

a. Verwerking van persoonsgegevens

De Raad van State kan instemmen met de motivering van de bewaartermijn van maximaal vijftig jaar voor de verwerking van de persoonsgegevens van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen als vermeld in het ontworpen artikel 49, §3/3, van het decreet van 18 mei 2018, maar wijst er wel op dat de noodzaak voor de bewaring van de persoonsgegevens van de indicatiesteller stopt wanneer de loopbaan van de indicatiesteller (eerder) ten einde komt (randnummer 4.1). Met deze opmerking van de Raad van State kan worden ingestemd. De persoonsgegevens zullen niet meer bewaard worden als de loopbaan van de indicatiesteller ten einde komt.

De Raad van State geeft aan dat de bewaartermijn voor de persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders van de woonzorgvoorzieningen en verenigingen (artikel 10, 3°, van het voorontwerp) haar instemming kan krijgen op voorwaarde dat minstens in de memorie van toelichting

wordt toegevoegd dat de bewaartermijn van de persoonsgegevens van een vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder maximaal vijftig jaar bedraagt, wanneer deze vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder gedurende vijf jaar aansluitend op een eventuele 45-jarige loopbaan als personeelslid van de desbetreffende woonzorgvoorziening of vereniging actief is. Indien een vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder evenwel geen personeelslid is geweest of minder dan 45 jaar als personeelslid in dienst was, moet in de memorie van toelichting worden verduidelijkt dat de bewaartermijn afloopt samen met de activiteit als vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder. De Raad van State stelt dat eventueel kan worden overwogen om een bepaling toe te voegen waarin wordt geregeld dat de gegevens in elk geval worden bewaard tot maximaal vijf jaar na het einde van de activiteit, met een maximum van vijftig jaar (randnummer 4.2). De suggestie van de Raad van State om de bepaling in het ontwerp van decreet te verduidelijken wordt gevolgd. Het artikel 10, 4° (oud artikel 10, 3°) wordt in die zin aangepast.

De Raad van State merkt op dat de verantwoording voor de bewaartermijn in de memorie van toelichting met betrekking tot de gepseudonimiseerde gegevens die worden verzameld in het kader van een afnemen van een BelRAI-indicatiestelling (artikel 3, 5° van het ontwerp van decreet) onvoldoende is. De huidige motivering is slechts een standaardbepaling die in elk geval van verwerking van gezondheidsgegevens zou kunnen worden gebruikt. Een meer omstandige motivering moet worden opgenomen (randnummer 4.3). In de artikelsgewijze bespreking van artikel 3 werd een meer omstandige motivering opgenomen.

De Raad van State maakt een gelijkaardige opmerking voor wat betreft de verantwoording van de bewaartermijn van de persoonsgegevens van de personeelsleden, de vrijwilligers, de verenigingswerkers en de bestuurders van woonzorgvoorzieningen en verenigingen (artikel 10, 1°, van het voorontwerp). Ook hier moet volgens de Raad van State de bewaartermijn meer omstandig te worden verantwoord (randnummer 4.4). In de artikelsgewijze bespreking werd naar aanleiding van deze opmerking van de Raad van State een bijkomende motivering opgenomen.

De Raad van State wijst er met betrekking tot "de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard", vermeld in het ontworpen artikel 49, §9, eerste lid, van het decreet van 18 mei 2018 op dat op dat het beginsel van minimale gegevensverwerking, zoals vervat in het artikel 5, lid 1, c), van de AVG moet worden gerespecteerd. Hiertoe zal het nodig zijn om een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uit te voeren aangezien het voorontwerp aanleiding zal geven tot een "grootschalige verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, lid 1, AVG" (randnummer 5). In reactie op de opmerking kan worden geantwoord dat, zoals vermeld in de memorie van toelichting, een gegevensbeschermingseffectbeoordeling zal worden opgemaakt en het beginsel

van minimale gegevensverwerking bij de verwerking van de persoonsgegevens zal worden gerespecteerd.

De Raad van State wijst erop dat de delegaties aan de Vlaamse Regering om de persoonsgegevens van de gebruikers, personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders die het Departement Zorg verwerkt nader te preciseren en de regels voor de wijze van verwerking van de gegevens en de vorm waarin en de wijze waarop de gegevens worden uitgewisseld te bepalen, opgenomen in het ontworpen artikel 59, §5, vierde en achtste lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 effectief beperkt moeten blijven tot “preciseringsen” en geen betrekking kunnen hebben op de essentiële elementen (randnummer 6). In reactie op deze opmerking van de Raad van State kan er geantwoord worden dat dit inderdaad slechts ‘preciseringsen’ zal betreffen. Bij uitwerking van deze delegaties zullen deze bepalingen ook worden voorgelegd aan de bevoegde toezichthoudende autoriteit en de Raad van State.

De Raad van State geeft aan dat in het licht van het legaliteitsbeginsel van artikel 22 van de Grondwet het voorontwerp van decreet moet voorzien in een meer specifieke omschrijving van de betrokken personen die daadwerkelijk toegang moeten krijgen tot de verwerkte gegevens. Ze verwijst hierbij naar het huidige artikel 59, § 3, tweede lid, tweede zin, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 dat een delegatie bevat die stelt “de Vlaamse Regering specificeert welke personen of instanties toegang hebben tot voormelde gezondheidsgegevens”. Het voorontwerp wijzigt die bepaling niet en voert geen meer specifieke omschrijving in van personen die daadwerkelijk toegang moeten krijgen tot de verwerkte gegevens. Een dergelijke ruime delegatie in verband met de categorieën van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens staat op gespannen voet met het voormelde legaliteitsbeginsel (randnummer 7). De betrokken delegatie in het artikel 59, §3, tweede lid van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 is verkeerdelijk niet opgeheven. Een bepaling werd toegevoegd aan het ontwerp van decreet die deze delegatie opheft. In het kader van dit decreet zijn de enige personen of instanties die toegang hebben tot de gezondheidsgegevens:

- de woonzorgvoorzieningen, verenigingen, partnerorganisaties en projecten, die overeenkomstig en onder de voorwaarden van het artikel 59, §4 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 gezondheidsgegevens kunnen verwerken van hun gebruikers;
- het Departement Zorg dat overeenkomstig en onder de voorwaarden van het ontworpen artikel 59, §5, tweede lid, gezondheidsgegevens van de gebruiker kan verwerken;
- het Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming, overeenkomstig en onder de voorwaarden van het ontworpen artikel 59, §5, zevende lid.

b. Dossierts

De Raad van State wijst erop dat wat betreft de bepalingen van de dossiertaks de memorie van toelichting alleen verwijst naar de dalende trend van het aantal administratieve beroepen sinds de invoering van de dossiertaks. Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof valt echter af te leiden dat een omstandige motivering van het legitieme doel voorhanden moet zijn voor het de bepalingen tot invoering van een dossiertaks (er moet immers een evenwichtige verhouding bestaan tussen het bedrag van de dossiertaks als financiële drempel en het legitieme doel ervan). De uitleg in de memorie van toelichting volstaat niet als verantwoording. De Raad van State wijst erop dat in de nota Vlaamse Regering de initiële nood aan een dossiertaks wel omstandiger wordt verantwoord en dat deze verantwoording, gelet op het belang in de licht van de beoordeling van de evenredigheid in de memorie van toelichting zelf moet worden opgenomen (randnummer 8). De uiteenzetting uit de nota Vlaamse Regering werd om deze reden toegevoegd aan de artikelsgewijze bespreking.

c. Andere wijzigingen

In het ontworpen artikel 59, §5, eerste lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 werd het woord "personeelsgegevens" vervangen door het woord "persoonsgegevens" naar aanleiding van een opmerking van de Raad van State (cfr. randnummer 10).

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet past volledig in de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap. Wat betreft de wijziging van het artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 kan verwezen worden naar de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake de bijstand aan de personen (artikel 5, §1, II van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen – hierna BWHI), meer bepaald het bejaardenbeleid (artikel 5, §1, II, 5° BWHI) en de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake het beleid betreffende de zorgverstrekkingen in oudereninstellingen (artikel 5, §1, I, eerste lid, 3° BWHI) en het beleid betreffende de zorgverstrekking in en buiten de verplegingsinrichtingen (artikel 5, §1, I, eerste lid, 1°, BWHI). Wat betreft de aanpassing van het artikel 49 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming kan er verwezen worden naar de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake de bijstand aan de personen (artikel 5, §1, II, BWHI).

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel geeft aan dat dit decreet een gemeenschapsgelegenheid regelt.

Artikel 2

Dit artikel voegt een definitie van “Departement Zorg” in artikel 2, in, gezien deze term gebruikt wordt in het artikel 49 en het artikel 70/2 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming (hierna: VSB-decreet).

Artikel 3

Dit artikel brengt wijzigingen aan in artikel 49 van het VSB-decreet.

Volgende wijzigingen worden in voornoemd artikel aangebracht.

1° het Departement Zorg wordt toegevoegd aan de lijst van instanties en personen die, met het oog op de uitvoering van de bevoegdheden en taken, geregeld bij of krachtens het VSB-decreet, gegevens van de gebruiker verwerkt.

Het artikel 70/2 van het VSB-decreet stelt immers dat er onder de verwerkingsverantwoordelijkheid van het Departement Zorg een databank met BelRAI-indicatiestellingen van de gebruikers, die worden afgenomen bij of krachtens het VSB-decreet of het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wordt opgericht, waarvan hij het beheer heeft.

Voor de uitvoering van deze opdracht zal het Departement Zorg dus persoonsgegevens verwerken van de gebruikers. Door het Departement Zorg toe te voegen aan het artikel 49, §3, van het VSB-decreet, wordt dit ook in de bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens verduidelijkt.

2° In het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen zal het Departement Zorg bovendien persoonsgegevens verwerken van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen. Dit zullen in de praktijk medewerkers zijn die worden ingezet in de zorgvoorzieningen of zelfstandigen die met een ondernemingscontract aan de zorgvoorzieningen verbonden zijn en die worden ingeschakeld in de werking van de zorgvoorzieningen of individuele beoefenaars van een gezondheidszorgberoep.

Momenteel was in het artikel 49 van het VSB-decreet al een bepaling voorzien voor de verwerking van persoonsgegevens van medewerkers en zelfstandigen met een ondernemingscontract aan de zorgvoorziening verbonden door het Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming, maar niet door het Departement Zorg. Deze vergetelheid wordt door de toevoeging van een paragraaf 3/3 in het artikel 49 van het VSB-decreet rechtgezet.

In het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen zal het Departement Zorg volgende gegevens verwerken van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen:

- identificatiegegevens: deze gegevens zijn nodig voor het toegangsbeheer tot de databank met indicatiestellingen. Dit is onder

- andere het Rijksregisternummer of het bis-nummer, naam en voornaam;
- opleidingsgegevens: deze gegevens zijn nodig om te kunnen controleren of de persoon die een indicatiestelling oplaadt in de databank met BelRAI-indicatiestellingen, daadwerkelijk gemachtigd is om een indicatiestelling op te maken. Voor de opmaak van indicatiestellingen gelden er immers opleidingsvereisten (cfr. besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2021 over de tenuitvoerlegging van BelRAI en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin);
 - tewerkstellingsgegevens: de BelRAI-databank bevat de gegevens van de organisatie waar een indicatiesteller tewerkgesteld is (naam, HCO-en/of KBO-nummer). Indien een indicatiestelling werd ingevuld door een individuele beoefenaar van een gezondheidszorgberoep kunnen ook het RIZIV-nummer en de beroepsgroep verwerkt worden.

3° Aan de paragraaf 4, 5°, die werd ingevoegd bij decreet van 1 december 2023, die het Departement Zorg aanduidt als verwerkingsverantwoordelijke voor het beheer van de BelRAI-databank wordt een toevoeging voorzien zodat het Departement Zorg naast verwerkingsverantwoordelijke voor het beheer van de databank ook verwerkingsverantwoordelijke wordt voor de opdrachten die met dit ontwerp van decreet verder worden toegevoegd in paragraaf 9. Deze worden inhoudelijk toegelicht onder 4°.

4° aan paragraaf 5 wordt een bewaartermijn toegevoegd voor de identificatiegegevens, opleidingsgegevens en tewerkstellingsgegevens van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen die worden verwerkt door het Departement Zorg in het kader van het beheer van de databank, vermeld in artikel 70/2 van het VSB-decreet. Deze bewaartermijn wordt vastgelegd op maximaal 50 jaar. Deze termijn is gebaseerd op de termijn van een loopbaan (45 jaar), gezien een indicatiesteller die gedurende zijn loopbaan BelRAI-indicatiestellingen afneemt, gedurende deze hele loopbaan toegang moet hebben (voor zijn indicatiestellingen) tot de BelRAI-databank, verhoogd met een reservetermijn van 5 jaar (een indicatiesteller kan immers ook een zelfstandige zijn, welke niet noodzakelijk zijn beroepsactiviteiten stopzet eens de pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt).

5° De BelRAI-instrumenten zijn een reeks van internationaal wetenschappelijk gevalideerde inschalingsinstrumenten. Ze zijn gebaseerd op de interRAI-instrumenten die werden vertaald en waar nodig aangepast naar de Belgische situatie (BelRAI). De instrumenten brengen het functioneren en de zorgnoden van een persoon met een zorg - en ondersteuningsnood op een gestandaardiseerde en gestructureerde wijze in beeld, telkens op maat van de specifieke context waarin een persoon zich bevindt. Een BelRAI-indicatiestelling bestaat uit een uitgebreide vragenlijst waarbij zorgverleners aan de hand van gesprekken met de gebruiker,

familie en zorgverlener informatie verzamelen omtrent de verschillende domeinen van het persoonlijk functioneren, waaronder cognitief, fysiek en psychisch.

Deze informatie met betrekking tot de gezondheidstoestand en zorgnoden kunnen verder aangevuld worden met socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele gegevens. Enkele niet-limitatieve voorbeelden:

- socio-economisch: beoordeling van de woonomgeving, de mate van maatschappelijke participatie en de hulpmiddelen die de gebruiker hiervoor nodig heeft, sociale omgang, de nood aan mantelzorg, eventuele financiële problemen, ...
- levensbeschouwelijk: wilsverklaringen betreffende bepaalde behandelingen (reanimatie), euthanasie, ...
- cultureel: welke ontspanningsactiviteiten men verkiest,...

Uit de gegevens die worden verzameld bij het afnemen van een BelRAI-indicatiestelling kunnen verschillende gebruikersgerelateerde resultaten worden berekend, waaronder zorgschalen, cliëntaandachtspunten en zorgzwaartecategorieën. Deze gegevens kunnen de zorgverlener ondersteunen bij de opmaak van een zorg- en ondersteuningsplan of toelaten om binnen de Vlaamse Sociale Bescherming bepaalde rechten, al dan niet, toe te kennen. Daarnaast kunnen de BelRAI-gegevens ook op geaggregeerd niveau belangrijke inzichten bieden die bijdragen aan een beleid rond kwaliteit van zorg en een toekomstgericht zorgaanbod in Vlaanderen.

De toevoeging van paragraaf 9 regelt de verwerking van gepseudonimiseerde BelRAI-gegevens door het departement Zorg in het kader van één van de volgende doeleinden:

- het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen;
- het uitvoeren van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens;
- het vastleggen van een programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens;
- het nemen van beleidsmaatregelen om de financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken aan de hand van BelRAI-gegevens.

Voor elk van deze doeleinden zal het Departement Zorg een gegevensbeschermingsbeoordeling doorlopen met een inschatting van de risico's om de principes van minimale gegevensverwerking na te leven. Daarnaast zullen er ook nog impactanalyses worden gedaan om de technische haalbaarheid, financiële kosten, enz... te kunnen inschatten. In die zin definieert de paragraaf 9 de verschillende categorieën van gegevens die voorkomen in de BelRAI-instrumenten maar zal niet voor elk doeleinde elke categorie van gegevens noodzakelijk verwerkt moeten worden. Dit moet blijken uit de gedetailleerde gegevensbeschermingsbeoordeling die lopende is. Er worden echter geen rechtstreekse identificatiegegevens verwerkt (o.a. (voor)naam,

rijksregisternummer, geboortedatum, datum van overlijden...). Het identificatierisico voor de overige gegevens zal aan de hand van de hierboven vermelde gegevensbeschermingsbeoordeling verder worden uitgewerkt (bijvoorbeeld welke leeftijdscategorieën best worden gebruikt) en in functie van de vereisten per doeleinde. De doeleinden worden hieronder verder inhoudelijk toegelicht.

Toezicht op de naleving van de erkenning- en financieringsvoorwaarden

Het Departement Zorg heeft de taak om zorgvoorzieningen te vergunnen, te erkennen en te subsidiëren. Deze opdrachten worden vastgelegd in zowel het decreet VSB als overige sectorspecifieke regelgeving, bijvoorbeeld het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019. Het Departement Zorg ziet toe op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden van deze zorgvoorzieningen. Hierbij wordt ook het gebruik van de BelRAI-instrumenten gekoppeld aan specifieke erkenningsvoorwaarden. Enkele voorbeelden:

- het gebruik van de BelRAI instrumenten door o.a. woonzorgcentra, centra voor kortverblijf type 1, diensten voor gezinszorg en diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds⁸;
- het gebruik van het Vlaams IT-Platform BelRAI of een andere digitale applicatie die werd geattesteerd voor een koppeling met het Vlaams IT-Platform BelRAI⁹.

Om het toezicht op de naleving van deze erkenningsvoorwaarden te kunnen uitvoeren, dient het Departement Zorg bepaalde BelRAI-gegevens te kunnen verwerken rond o.a. het gebruik van het Vlaams IT-Platform BelRAI door zorgvoorzieningen. Daarnaast bevatten de geaggregeerde BelRAI-gegevens op voorzieningenniveau belangrijke parameters en indicatoren die het toelaten om een risico-gestuurd toezichts- en handhavingsbeleid te voeren in samenwerking met Zorginspectie. Dit hangt mee samen met de volgende doelstelling rond het voeren van een kwaliteitsbeleid. Afwijkende parameters en indicatoren kunnen een indicatie zijn voor andere problemen in de werking van een voorziening die aanleiding kunnen geven tot een verdere opvolging ter plaatse door Zorginspectie.

⁸ Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers:

- Voor de diensten voor gezinszorg zie bijlage 2, artikel 6
- Voor de diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds zie bijlage 5, artikel 10
- Voor centra voor dagverzorging zie bijlage 7, artikel 22/1
- Voor centra voor kortverblijf type 1 zie bijlage 8, artikel 8
- Voor woonzorgcentra zie bijlage 11, artikel 27 en artikel 28

⁹ Artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 tot attestering van digitale applicaties die gekoppeld zijn aan het Vlaams IT-platform BelRAI en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming

Het uitvoeren van een kwaliteitsbeleid

Op basis van de BelRAI-gegevens kunnen groepsstatistieken en kwaliteitsindicatoren worden berekend die zowel voorzieningen als het Departement Zorg handvaten geven om een kwaliteitsbeleid te voeren volgens de principes zoals vastgelegd in het decreet over de kwaliteit van zorg in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 5 mei 2023. Het gaat hierbij niet alleen over kwaliteitsbeleid binnen de voorzieningen, maar ook op lokaal en regionaal niveau binnen Vlaanderen (bijvoorbeeld ter ondersteuning van de opdrachten van de eerstelijnszones en de zorgraden). Deze groepsstatistieken en kwaliteitsindicatoren zijn evolutief in de tijd en worden bijgestuurd in functie van nieuwe wetenschappelijke inzichten, maatschappelijke evoluties en beleidsdoelstellingen die door de Vlaamse Overheid in overleg met de belanghebbenden, worden bepaald.

Om een gedegen kwaliteitsbeleid te voeren, kan het Departement Zorg de gegevens uit de indicatiestellingen zelf verwerken tot beleidsrapportering op een geaggregeerd niveau. De geaggregeerde gegevens worden gerapporteerd vanaf het niveau van een voorziening (HCO- of KBO-nummer) waarbij een risicoanalyse de verdere parameters voor rapportering zal bepalen zodat er sprake is van anonieme rapportering.

Voor de berekening van de kwaliteitsindicatoren groepsstatistieken zullen gepseudonimiseerde gegevens gebruikt worden door het Departement Zorg. Er worden geen rechtstreeks identificeerbare persoonsgegevens gebruikt, zoals de naam van de gebruiker of het rijksregisternummer. Er wordt wel gebruik gemaakt van een uniek ID per indicatiestelling alsook een gecodeerd ID van de gebruiker. Gegevens die mogelijk tot een indirect identificatierisico leiden, worden gecategoriseerd volgens de resultaten van een risicoanalyse (bijvoorbeeld leeftijd, periode van overlijden). De BelRAI-gegevens worden verder enkel gekoppeld aan de organisatiegegevens van de zorgvoorziening die de BelRAI-indicatiestelling heeft ingediend. BelRAI-kwaliteitsindicatoren worden berekend op basis van meerdere indicatiestellingen van eenzelfde gebruiker doorheen de tijd om eventuele patronen van vooruit- of achteruitgang op voorzieningsniveau met elkaar in verband te kunnen brengen. Het gaat dus om de proportie van personen bij wie een bepaalde indicator is voorgekomen in een bepaalde periode. Het is hierbij belangrijk dat binnen een bepaalde referentieperiode een juiste selectie van gegevens kan gebeuren op basis van de aanwezige gebruikers in een zorgvoorziening waardoor de periode van overlijden een belangrijk gegeven vormt om deze referentieperiode en aanwezige doelgroep goed af te bakenen. De BelRAI-gegevens van de gebruiker kunnen door het Departement Zorg niet verder worden gekoppeld op het niveau van de gebruiker met andere gebruikersgegevens waarover het Departement Zorg beschikt.

De kwaliteitsindicatoren en groepsstatistieken kunnen betrekking hebben op alle levensdomeinen van een gebruiker. Het gaat om combinaties van verschillende items uit de BelRAI-bevraging voor alle gebruikers binnen een zorgvoorziening die op geaggregeerd niveau worden verwerkt tot indicatoren die een gevalideerde maatstaf bieden. Enkele voorbeelden: incontinentiebeleid, pijnbeleid, eenzaamheid, fixatiebeleid, belasting van mantelzorgers, vaccinatiegraad, voeding, doorverwijzingen naar andere zorgvoorzieningen, risico op heropname, levenseindezorg enzovoort. Op basis van deze gevalideerde maatstaf kan er benchmarking gebeuren.

Programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens

Opdat de Vlaamse Gemeenschap de zorgverleners en zorgvoorzieningen binnen de Woonzorg en Vlaamse Sociale Bescherming gericht kan versterken binnen haar bevoegdheden, is het noodzakelijk dat de Vlaamse Gemeenschap een zicht krijgt op het aanbod en de niet vervulde noden van de sectoren in het Nederlandse taalgebied en dit op lokaal en regionaal niveau. Het is slechts door dit zicht op het aanbod en de beoordeling in welke mate het aanbod is afgestemd op de lokale/regionale noden, dat de Vlaamse Gemeenschap doelgericht maatregelen kan nemen om binnen het Nederlandse taalgebied het aanbod te monitoren en beleidsinitiatieven te ontwikkelen.

Om tegemoet te komen aan vragen rond beleidsontwikkeling voor het bestaande en toekomstige zorgaanbod in Vlaanderen kan het Departement Zorg de gegevens uit de BelRAI-indicatiestelling verwerken, die onder andere de zorgbehoefte van een gebruiker in kaart brengen. De programmatie van het zorgaanbod wordt bepaald aan de hand van objectief meetbare criteria. Deze criteria hebben als doel tot een evenredige spreiding van het zorgaanbod te komen, met een planning in tijd en ruimte. De criteria houden onder andere rekening met relevante demografische gegevens (bijvoorbeeld stijgende leeftijd van de populatie), gegevens over de stijgende zorgbehoefte van de populatie, indicatoren met betrekking tot specifieke kwetsbare doelgroepen en de regionale spreiding. Op basis van de BelRAI-gegevens kan het Departement Zorg zorgprognoses opstellen, indicatoren berekenen en kwetsbare doelgroepen in kaart brengen, opdat het programmatiebeleid, dat wordt vastgelegd door de Vlaamse regering, kan worden uitgevoerd.

De financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken

BelRAI-indicatiestellingen bevatten gegevens die kunnen bijdragen tot een meer gelijke financiering voor een gelijke zorgzwaarte binnen de Vlaamse Sociale Bescherming. In het bijzonder de BelRAI-zorgzwaartecategorieën (Resource Utilisation Groups of RUG's) en scores die berekend kunnen worden op basis van de BelRAI-gegevens kunnen hiertoe inzichten aanleveren. De indicatiestellingen

worden vandaag reeds gebruikt voor de toekenning van het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden en zullen in de loop van 2024 ook worden aangewend voor de toekenning het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood binnen de Vlaamse Sociale Bescherming. Het gebruik van de BelRAI-instrumenten draagt bij tot het beter in kaart brengen van de reële zorgzwaarte binnen zorgvoorzieningen en biedt mogelijkheden om deze zorgzwaarte structureel te monitoren. In het bijzonder in de ouderenzorg en in de thuiszorg zal naar aanleiding van de sectorbrede uitrol van BelRAI Home Care en BelRAI LTCF het belang van deze monitoring toenemen op middellange termijn. Het gebruik van de BelRAI-gegevens rond zorgzwaarte op organisatieniveau laat toe om simulaties uit te voeren, vergelijkingen te maken met de huidige financiering van zorgzwaarte en trends naar de toekomst toe te voorspellen. Op basis van deze gegevens zullen toekomstige zorgnoden en zorgbudgetten kunnen worden vastgelegd en bestaande regelgevende kaders kunnen worden geëvalueerd. Het Departement Zorg kan hiervoor de noodzakelijke BelRAI-gegevens verwerken met als doel nieuwe financieringssystemen en -voorwaarden te ontwikkelen die kunnen bijdragen aan een versterking van de Vlaamse Sociale Bescherming.

De gepseudonimiseerde gegevens die worden verwerkt voor de bovenstaande doeleinden zullen maximaal dertig jaar worden bewaard door het Departement Zorg, dit conform de algemeen aanvaarde termijn voor het bewaren van gegevens betreffende de gezondheid en in het kader van wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot gezondheidsgegevens. Door de lange bewaarperiode van deze gepseudonimiseerde gezondheidsgegevens, zijnde hoofdzakelijk BelRAI-gegevens, is het mogelijk om longitudinaal onderzoek te doen en kunnen deze gegevens ook gebruikt worden om zorgprognoses te bepalen. Deze prognoses zijn echter ook onderhevig aan veranderingen. Wanneer mensen richting hun levenseinde gaan, hebben ze vaak alsmaar meer zorg nodig. Het is een taak van de Vlaamse overheid om ervoor te zorgen dat burgers met hun zorgnoden de gepaste zorg kunnen ontvangen. De dataset van BelRAI-gegevens zorgt ervoor dat we een gepast aanbod kunnen realiseren en de zorgnoden van burgers zo correct mogelijk in kaart kunnen brengen. Om dergelijke zorgprognoses te bepalen, moeten we op een voldoende lange termijn de zorgnood van de burgers kunnen volgen om, via wetenschappelijk onderzoek, een inschatting te kunnen maken voor de toekomst. Binnen de residentiële ouderenzorg bijvoorbeeld wordt de programmatie voor woonzorgcentra op dit moment berekend op basis van verschillende categorieën van 65+'ers tot het aantal inwoners die ouder zijn dan 90 jaar in een gemeente.

Artikel 4

Dit artikel brengt wijzigingen aan in artikel 80 van het VSB-decreet naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof 2023/112 van 20 juli 2023. Dit betreft de regeling rond het zorgbudget zwaar zorgbehoevenden. Het Hof vernietigde de vrijstelling van de dossiertaks voor het instellen van een administratief beroep, in zoverre zij sommige categorieën volledig vrijstelt van de dossiertaks en personen

die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering slechts gedeeltelijk vrijstelt.

Anderzijds blijft wel de initiële nood aan een dossiertaks bestaan. Wanneer er immers geen drempels worden ingebouwd voor het aantekenen van een administratief beroep, kan verwacht worden dat de gebruiker bij een negatieve beslissing van de gemachtigde indicatiesteller systematisch om een second opinion gaat vragen, wat men met de invoering van een dossiertaks wil afremmen. De dossiertaks heeft alleen zin als het om een betwisting gaat over het evaluatie-instrument en wordt daarom beperkt tot deze inhoud. Deze dossiertaks dient dus een legitiem doeleinde, zeker nu door de invoering van de BelRAI Screener als indicatie-instrument voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood een veelvoud aan administratieve beroepen kan verwacht worden zonder invoering van een (verlaagde) dossiertaks. De inschalingen zullen immers gelden voor een periode van 6 tot 36 maanden en er zijn 5 verschillende afkappunten, zodat ook een administratief beroep mogelijk is wanneer men een positieve beslissing heeft.

Om de ongelijke behandeling op te heffen wordt een lagere dossiertaks van 30 euro ingevoerd zowel voor de personen die recht hebben op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, als voor:

- de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolvelabel is verklaard;
- de gebruiker die het voorwerp is van budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een door de Vlaamse Gemeenschap erkende instelling voor schuldbemiddeling of van een minnelijke schuldbemiddeling, vermeld in artikel 519, § 2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;
- de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering als vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering en waarbij het gezinsinkomen van de gebruiker alleen bestaat uit deze uitkering;
- de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen als vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.

Artikel 5

Dit artikel voegt een tweede lid toe aan artikel 81 van het VSB- decreet als gevolg van hetzelfde arrest van het Grondwettelijk Hof. Dit betreft de regeling rond het zorgbudget zwaar zorgbehoevenden. In de gevallen waarin het administratief beroep gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.

Het Hof wees terecht op een lacune in het decreet. Het Hof oordeelde dat de dossiertaks volledig moet worden terugbetaald wanneer de arbeidsrechtbank oordeelt dat het administratief beroep ten onrechte als ongegrond werd afgewezen.

Artikel 6 tot en met 9

Deze artikels brengen wijzigingen aan in artikels 88, 89, 92 en 93 van het VSB-decreet als gevolg van hetzelfde arrest van het Grondwettelijk Hof. Deze artikels betreffen de regelingen rond het zorgbudget voor ouderen en het basisondersteuningsbudget. Bij een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood wordt de dossiertaks beperkt tot de beroepen waarbij de verminderde zelfredzaamheid wordt betwist. Verder worden dezelfde wijzigingen aangebracht zoals hierboven besproken in artikel 4 en artikel 5. We verwachten een veelvoud aan administratieve beroepen door de invoering van de BelRAI Screener als indicatie-instrument voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood in de loop van 2024 zonder invoering van de verlaagde dossiertaks. De inschalingen zullen immers gelden voor een periode van 6 tot 36 maanden en er zijn 5 verschillende afkappunten, zodat ook een administratief beroep mogelijk is zelfs wanneer men een positieve beslissing heeft.

Om de ongelijke behandeling op te heffen wordt een lagere dossiertaks van 30 euro ingevoerd zowel voor de personen die recht hebben op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, als voor de reeds geciteerde 6 categorieën van gebruikers. In de gevallen waarin het administratief beroep gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.

Artikel 10

De bewaartermijnen voor de persoonsgegevens van de gebruiker wordt vastgelegd voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen. De gegevens van de gebruikers moeten minimaal tot twee jaar na het beëindigen van de zorg en ondersteuning aan betrokken gebruiker bewaard en maximaal vijf jaar tot na het beëindigen van de zorg en ondersteuning. Deze termijn is noodzakelijk zodat bijvoorbeeld een tijdelijke onderbreking van de zorg en ondersteuning geen aanleiding geeft tot het opnieuw samenstellen van een heel dossier van een gebruiker.

De persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, de verenigingswerkers en de bestuurders worden bewaard tot tien jaar na de beëindiging van de samenwerking door de woonzorgvoorzieningen en verenigingen. Deze termijn is opnieuw noodzakelijk zodat ook na de beëindiging nog gegevens, waar nodig, kunnen geraadpleegd worden. Dit is noodzakelijk voor het toezicht en de handhaving van de erkenningsvoorwaarden en subsidievoorwaarden krachtens dit decreet. In dit kader kan het bijvoorbeeld noodzakelijk zijn dat er na de beëindiging wordt nagegaan of het personeelslid al dan niet een blanco uittreksel van het strafregister had voorgelegd. De bewaring van de personeelsgegevens is bovendien eveneens noodzakelijk in het kader van de controle op de subsidiëring die de woonzorgvoorzieningen, verenigingen, partnerorganisaties en projecten

hebben verkregen. Een subsidie is gebaseerd op een wederzijdse verbintenis conform het artikel 72 van de VCO. Hierop is overeenkomstig het artikel 2262bis, §1, van het (oud) Burgerlijk Wetboek de tienjarige verjaringstermijn van toepassing. Bij de vaststelling van onregelmatigheden in de door de voorziening verkregen subsidies is het van belang dat bij een controle kan worden teruggegrepen naar de personeelsgegevens van de voorziening uit het verleden om te kunnen nagaan of er reeds in het verleden een onregelmatigheid met betrekking tot de subsidie(aanvraag) heeft plaatsgevonden, zodat in voorkomend geval de onterecht verkregen subsidies nog kunnen worden teruggevorderd. Indien de woonzorgvoorzieningen, verenigingen, partnerorganisaties of verenigingen hun gegevens reeds zouden hebben gewist of verwijderd, wordt dergelijke controle onmogelijk.

Het Departement Zorg heeft krachtens het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 de taak om woonzorgvoorzieningen en verenigingen te vergunnen, te erkennen en te subsidiëren binnen de programmatie. Die wordt bepaald aan de hand van objectief meetbare criteria, met als doel tot een evenredige spreiding van het woonzorgaanbod te komen, afgestemd op de zorgbehoefte en met een aangepaste planning in tijd en ruimte. Het decreet bepaalt doelstellingen, gebruikersgerichte en organisatorische werkingsprincipes die de Vlaamse Regering verder kan concretiseren en uitwerken in erkenningsvoorwaarden. Het Departement Zorg heeft de taak om de naleving van die erkenningsvoorwaarden na te gaan en, waar nodig, een toezichts- en handavingsbeleid te voeren met gepaste maatregelen rond administratieve geldboetes en het behoud van een erkenning. Het Departement Zorg heeft ook de taak om op te treden tegen dienstverleners die een erkenningsplichtige woonzorgvoorziening of vereniging aanbieden zonder erkenning, en tegen woonzorgvoorzieningen of verenigingen die een exploitatie aanbieden onder een erkende benaming zonder toelating.

In het kader van de uitvoering van die opdrachten verwerkt het Departement Zorg bepaalde persoonsgegevens van zowel de gebruikers als de personeelsleden van woonzorgvoorzieningen en verenigingen die onder het toepassingsgebied van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 vallen.

Persoonsgegevens van de gebruiker

De persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de betrokken gebruiker, inclusief het Rijksregisternummer of bis-nummer, zijn noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot het toezicht op de erkenningsvoorwaarden en de handavingsprocedures (schorsing en intrekking van de erkenning, sluiting van een niet-erkende woonzorgvoorziening en administratieve sancties). Voor een toezicht op de erkenningsvoorwaarden kan er gedacht worden aan de noodzaak om te verifiëren of er voor elke bewoner in een woonzorgcentrum binnen de acht weken na opname een BelRAI-inschaling aanwezig is (art. 28, bijlage 11,

stambesluit¹⁰). Gegevens van de bewoners die opgenomen zijn in een woonzorgcentrum bij het begin van een schorsingsprocedure (art. 22, procedurebesluit¹¹) is een voorbeeld voor de noodzakelijkheid van de gegevens bij handavingsprocedures. De naam en de voornamen zijn noodzakelijke persoonsgegevens met betrekking tot het ledenbeheer, om de zorgbehoevenden te identificeren en de aanvragen correct te kunnen verwerken.

De geboortedatum is noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot de subsidieopdrachten. De geboortedatum is noodzakelijk om de leeftijd van gebruikers te kunnen identificeren om op die manier een gepaste verdeling van de subsidieerbare uren te kunnen uitvoeren. Bij de diensten voor gezinszorg worden de programmacijfers bijvoorbeeld vastgelegd op basis van de leeftijd van de inwoners (art. 3, bijlage 2, stambesluit¹²).

Het geslacht is noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot wetenschappelijk onderzoek en beleidsrapportering.

De gemeente waar de hoofdverblijfplaats van een gebruiker gelegen is, is noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot de subsidieopdrachten. De voorzieningen uit het Woonzorgdecreet die hulp leveren bij de mensen thuis worden gesubsidieerd voor een bepaalde regio. Om een correcte subsidiëring uit te voeren moeten we dus toegang hebben tot de hoofdverblijfsplaats van de gebruikers. Diensten voor oppashulp moeten bijvoorbeeld een minimaal aantal uur oppashulp gepresteerd hebben in de gemeenten van de regio waarvoor ze erkend zijn (art. 30, bijlage 3, stambesluit¹³).

De datum van overlijden van een gebruiker is noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot de subsidieopdracht van het Departement Zorg. Een gebruiker die hulp- en dienstverlening krijgt van een dienst voor gezinszorg bijvoorbeeld kan dit enkel krijgen tot en met zijn overlijden. Er moet dus gecontroleerd kunnen worden dat de diensten voor gezinszorg geen subsidies meer aanvragen voor prestaties die geleverd worden op een datum waarop de gebruiker al overleden is.

¹⁰ Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

¹¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 betreffende de procedures voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers

¹² Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

¹³ Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

De gezondheidsgegevens over de gebruikers zijn noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden uit te voeren met betrekking tot het opmaken van een programmatie en handavingsprocedures. Het opmaken van de programmatie gebeurt aan de hand van objectief meetbare criteria die o.a. rekening houden met de zorgbehoefte van de populatie (zorgprognoses), demografische trends en de zorgbehoevendheid en kwetsbaarheid van specifieke doelgroepen. Bij handavingsprocedures kan er gedacht worden aan de gezondheidsgegevens van bewoners die moeten verhuizen uit een voorziening waarvan de gedwongen sluiting is bevolen, zodat deze bewoners kunnen worden begeleid naar een gepast zorgaanbod (art. 33, procedurebesluit).

De gegevens met betrekking tot de door de woonzorgvoorziening verleende zorg en ondersteuning zijn noodzakelijk in het kader van de opdrachten en bevoegdheden met betrekking tot het toezicht op de naleving van de erkenningsvoorwaarden en de subsidieopdrachten.

De gegevens met betrekking tot de plaats waar de zorg en ondersteuning werd verleend door de woonzorgvoorziening. Deze plaats kan verschillend zijn van de effectieve hoofdverblijfsplaats. Deze plaats is beperkt tot op niveau van gemeente. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om tweedeverblijvers of om personen die al dan niet tijdelijk verblijven in een zorgvoorziening. De gegevens met betrekking tot de plaats waar de zorg en ondersteuning werd verleend is noodzakelijk in het kader van zorgprognoses. De gemeente waar de gebruiker officieel gedomicilieerd is, verschilt mogelijks van de gemeente waar de zorg effectief verleend wordt.

Persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders

De persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer, zijn noodzakelijk om de erkennings- en subsidiëringsbevoegdheid van het Departement Zorg te kunnen uitvoeren. Een voorziening kan pas de werking starten nadat die een erkenning heeft ontvangen. Bij een erkenningsaanvraag moet een lijst van personeelsleden worden meegestuurd, zodat er een eerste toezicht kan gebeuren op de inzet van het personeel volgens de vastgelegde erkenningsvoorwaarden. Waar nodig kan er een nazicht gebeuren dat de personeelsleden over de nodige bekwaamheid beschikken om hun functie uit te voeren. De gegevens over de tewerkstelling van de personeelsleden en de bekwaamheid van de personeelsleden, in het bijzonder de genoten opleiding, zijn om dezelfde reden noodzakelijk. Diensten voor gezinszorg moeten bijvoorbeeld voor ze een nieuw personeelslid aanwerven, een inschrijvingsnummer aanvragen bij het Departement Zorg, waarbij nagegaan wordt of die persoon voldoet aan de kwalificatievereisten voor de functie (art. 34,

bijlage 2, stambesluit¹⁴). Daarvoor is een eenduidige identificatie noodzakelijk, omdat dat inschrijvingsnummer voor de ganse tewerkstellingscarrière gekoppeld wordt aan die persoon, zodat die daarmee later ook bij een andere dienst aan de slag kan gaan.

De geboortedatum, het geslacht en de gemeente waar de hoofdverblijfplaats gelegen is, zijn noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot wetenschappelijk onderzoek en beleidsrapportering.

De datum van overlijden en de gegevens over de tewerkstelling van de personeelsleden zijn noodzakelijk voor de opdrachten en taken van het Departement Zorg met betrekking tot het toezicht op de naleving van de erkenningsvoorwaarden en de subsidieopdrachten. De erkenning en subsidiëring van de diensten voor gezinszorg zijn o.a. afhankelijk van bepaalde vereisten inzake personeel, het aantal uren dat ze presteren, wanneer ze die presteren, enz... Daartoe is het belangrijk dat personeelsleden precies geïdentificeerd worden, bijvoorbeeld om te kunnen uitsluiten dat een personeelslid tweemaal in aanmerking voor subsidie zou komen. Er moet gecontroleerd kunnen worden dat de diensten voor gezinszorg geen subsidies meer aanvragen voor prestaties die geleverd worden op een datum waarop het personeelslid al overleden is.

De gegevens met betrekking tot de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders, met name:

- de genoten opleiding;
- de gegevens van het uittreksel uit het strafregister die noodzakelijk zijn om na te gaan of de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders geen eigenschappen hebben die onverzoenbaar zijn met hun functie.

Deze gegevens zijn noodzakelijk voor het toezicht op de erkenningsvoorwaarden. Zo bepaalt artikel 11 van het stambesluit dat de personeelsleden en bestuurders geen eigenschappen mogen hebben die onverzoenbaar zijn met hun functie en dat de voorziening of vereniging om die reden een uittreksel uit het strafregister opvraagt. Conform het Woonzorgdecreet in artikel 38, zesde lid, bestaat de mogelijkheid om een afwijking toe te kennen op de erkenningsvoorwaarden. Om zo een afwijking te behandelen en, al dan niet, te verlenen, is het noodzakelijk om de inhoud te kennen van het misdrijf en na te gaan of de voorziening gepaste maatregelen neemt. Verder wordt bijvoorbeeld bij een erkenningsaanvraag de kwalificatie (in casu: het diploma) van de persoon die de dagelijkse leiding van een woonzorgcentrum opneemt, opgevraagd volgens artikel 4, §1, 1°, c), procedurebesluit. Dit wordt opgevraagd om na te gaan of de directeur voldoet aan

¹⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

de diplomavereisten zoals opgenomen in artikel 45, §1, 1° in bijlage 11 van het stambesluit.

De bewaartermijn voor de persoonsgegevens van gebruikers voor het Departement Zorg wordt vastgelegd op maximaal twee jaar nadat de zorg en ondersteuning aan de gebruiker door de woonzorgvoorziening of vereniging werd stopgezet. Deze beperkte termijn nadat de zorg en ondersteuning werd stopgezet is noodzakelijk voor tijdelijke onderbrekingen in de dienstverlening omdat men bijvoorbeeld tijdelijk door andere dienstverleners wordt geholpen.

De bewaartermijn voor de persoonsgegevens van de personeelsleden wordt vastgelegd op minimaal twee jaar en maximaal vijftig jaar. Een personeelslid dat lange tijd in een voorziening gewerkt heeft en daarna nog vrijwilliger of bestuurder wenst te zijn, kan vijftig jaar verbonden zijn aan een woonzorgvoorziening of vereniging. De persoonsgegevens van de vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders worden bewaard tot maximaal vijf jaar na het einde van de activiteit als vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder en ten hoogste voor een termijn van vijftig jaar.

De gegevens kunnen door het Departement Zorg op basis van dit ontwerpartikel worden overgemaakt aan het Agentschap Vlaamse Sociale Bescherming voor zover dit noodzakelijk kan zijn voor het uitvoeren van de opdracht en taken van dit agentschap. Het kan hier bijvoorbeeld gaan over tewerkstellingsgegevens in het kader van financiering.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

VOORONTWERP VAN DECREET
van 13 oktober 2023

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming, gewijzigd bij de decreten van 15 februari 2019 en 18 juni 2021 wordt een punt 8°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“8°/2 Departement Zorg: het Departement Zorg, vermeld in artikel 23, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.”.

Art. 3. In artikel 49 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 juni 2021, 24 juni 2022, 23 december 2022 en [DATUM], worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 3, eerste lid, wordt een punt 13° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“13° het Departement Zorg.”;

2° er wordt een paragraaf 3/3 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§3/3. Het Departement Zorg kan de identificatiegegevens, opleidingsgegevens en tewerkstellingsgegevens verwerken van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank, vermeld in artikel 70/2.”;

3° aan paragraaf 4, 5°, ingevoegd bij decreet van [DATUM], wordt de zinsnede “en voor de doeleinden, vermeld in paragraaf 9, eerste lid” toegevoegd;

4° er wordt een paragraaf 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§9. Het Departement Zorg verwerkt de volgende gegevens:

- 1° de leeftijdscategorie;
- 2° de postcode van de hoofdverblijfplaats;
- 3° de periode van overlijden;
- 4° de gezondheidsgegevens;
- 5° de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard;
- 6° de gegevens over de zelfbeschikking en factoren uit het dagelijkse leven van de gebruikers van wie een indicatiestelling wordt opgeslagen in de databank, vermeld in artikel 70/2.

De gegevens, vermeld in het eerste lid, worden verwerkt voor de volgende doelstellingen:

- 1° het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen;
- 2° de uitvoering van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens;
- 3° het vastleggen van een programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens;
- 4° het nemen van beleidsmaatregelen om de financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken aan de hand van BelRAI-gegevens.

De gegevens, vermeld in het eerste lid, zijn gepseudonimiseerd.”.

Art. 4. In artikel 80, §6, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 juni 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het tweede lid bedraagt de dossiertaks 30 euro voor de volgende gebruikers:

- 1° de gebruiker die op 1 januari van het kalenderjaar vóór het kalenderjaar waarin de dossiertaks betaald moet worden, recht heeft op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, vermeld in artikel 37, § 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994;
- 2° de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolvent is verklaard;
- 3° de gebruiker die het voorwerp is van:
 - a) budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een instelling voor schuldbemiddeling die door de Vlaamse Gemeenschap is erkend;

- b) een minnelijke schuldbemiddeling, vermeld in artikel 519, § 2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;
- 4° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- 5° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- 6° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering als vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, waarbij het gezinsinkomen van de gebruiker alleen bestaat uit deze uitkering;
- 7° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen, vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.”.

2° het vierde lid wordt opgeheven.

Art. 5. Aan artikel 81 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In de gevallen waarin het beroep door de arbeidsrechtbank gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.”.

Art. 6. In artikel 88, §4, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 juni 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden tussen het woord “indient” en de zinsnede “, is” de woorden “tegen een beslissing waarbij de vaststelling van de verminderde zelfredzaamheid wordt betwist” ingevoegd;

2° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het tweede lid bedraagt de dossiertaks 30 euro voor de volgende gebruikers:

- 1° de gebruiker die op 1 januari van het kalenderjaar vóór het kalenderjaar waarin de dossiertaks betaald moet worden, recht heeft op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, vermeld in artikel 37, § 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994;
- 2° de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolabel is verklaard;
- 3° de gebruiker die het voorwerp is van:
 - c) budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een instelling voor schuldbemiddeling die door de Vlaamse Gemeenschap is erkend;
 - d) een minnelijke schuldbemiddeling, vermeld in artikel 519, § 2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;

- 4° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- 5° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- 6° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering als vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, waarbij het gezinsinkomen van de gebruiker alleen bestaat uit deze uitkering;
- 7° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen, vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.”.

3° het vierde lid wordt opgeheven.

Art. 7. In artikel 89 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd dat luidt als volgt:

“In de gevallen waarin het beroep door de arbeidsrechtbank gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.”

Art. 8. In artikel 92, §6, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 juni 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

“In afwijking van het tweede lid bedraagt de dossiertaks 30 euro voor de volgende gebruikers:

- 1° de gebruiker die op 1 januari van het kalenderjaar vóór het kalenderjaar waarin de dossiertaks betaald moet worden, recht heeft op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, vermeld in artikel 37, § 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994;
- 2° de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolabel is verklaard;
- 3° de gebruiker die het voorwerp is van:
 - e) budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een instelling voor schuldbemiddeling die door de Vlaamse Gemeenschap is erkend;
 - f) een minnelijke schuldbemiddeling, vermeld in artikel 519, § 2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;
- 4° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- 5° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;

- 6° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering als vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, waarbij het gezinsinkomen van de gebruiker alleen bestaat uit deze uitkering;
- 7° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen, vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.”.

2° het vierde lid wordt opgeheven.

Art. 9. In artikel 93 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd dat luidt als volgt:

“In de gevallen waarin het beroep door de arbeidsrechtbank gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.”

Art. 10. In artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, gewijzigd bij de decreten van 20 december 2019 en 21 april 2023, wordt paragraaf 5 vervangen door wat volgt:

“§5. Met het oog op de uitvoering van de bevoegdheden en taken, geregeld bij of krachtens dit decreet, worden persoonsgegevens van de gebruiker, inclusief gegevens over gezondheid als vermeld in artikel 4, 15), van de algemene verordening gegevensbescherming, en de personeelsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders verwerkt door het Departement Zorg, vermeld in artikel 23, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.

In het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, verwerkt het voormelde Departement Zorg de volgende persoonsgegevens van de gebruiker:

- 1° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de betrokken gebruiker, inclusief het Rijksregisternummer of bis-nummer;
- 2° de geboortedatum;
- 3° het geslacht;
- 4° de hoofdverblijfplaats;
- 5° de datum van overlijden;
- 6° de gezondheidsgegevens over de gebruiker;
- 7° de gegevens over de zorg en ondersteuning die in de woonzorgvoorziening wordt verleend.

In het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, verwerkt het voormelde Departement Zorg de volgende persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders:

- 1° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer;
- 2° de geboortedatum;
- 3° het geslacht;

- 4° de hoofdverblijfplaats;
- 5° de datum van overlijden;
- 6° de gegevens over de tewerkstelling van de personeelsleden;
- 7° de gegevens over de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders, namelijk:
 - a) de genoten opleiding;
 - b) een uittreksel uit het strafregister.

De Vlaamse Regering kan de persoonsgegevens, vermeld in het tweede en derde lid, nader preciseren.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, al de volgende elementen:

- 1° de regels voor de wijze van verwerking van de gegevens;
- 2° de termijn waarin de verwerkte persoonsgegevens maximaal zullen worden bewaard;
- 3° de instanties waaraan de persoonsgegevens zullen worden verstrekt;
- 4° de vorm waarin en de wijze waarop de gegevens worden uitgewisseld.”.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE VOOR DE VERWERKING VAN
PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2023/127 van 14 november 2023

over

tekst	Ontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
	tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse Sociale bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens
roepnaam	(wijzigingsdecreet gegevensverwerking Woonzorgdecreet)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 13 oktober 2023
trefwoorden	sociale bescherming; woonzorg; BelRAI; bewaartermijn; gevoelige gegevens; pseudonimisering;

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Hilde Crevits, Viceminister – president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 13 oktober 2023, ontvangen door de VTC op 13 oktober 2023;

Gelet op de behandeling op de zitting van 14 november 2023;

Brengt op 14 november 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een ontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018*

houdende de Vlaamse Sociale bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens (hierna “het Ontwerp”), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Het Ontwerp beoogt een aantal noodzakelijke aanpassingen en toevoegingen aan te brengen aan het decreet van 18 mei 2018 *houdende de Vlaamse Sociale Bescherming* en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 met het oog op de **verwerking van persoonsgegevens**.

4. De memorie van toelichting verduidelijkt dit:

“[...]In het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 wordt voor wat betreft de verwerking van de persoonsgegevens door het Departement Zorg, alleen in een zeer algemene omschrijving voorzien¹, zonder de effectieve categorieën van persoonsgegevens op te sommen. Daarvoor wordt een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering. In het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers werden de categorieën van persoonsgegevens bovendien niet altijd volledig uitgewerkt.

Om hieraan tegemoet te komen, wordt het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 vervangen en worden de categorieën van persoonsgegevens die verwerkt worden door het Departement Zorg op decretaal niveau opgenomen.

Naast de bovengenoemde reden wenst het Departement Zorg eveneens bij de controle op de erkenningsvoorwaarden de Rijksregisternummers te kunnen verwerken van de gebruikers en de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders van de woonzorgvoorzieningen en verenigingen. [...] Er is echter geen machtiging vereist om het Rijksregisternummer te gebruiken wanneer dit gebruik uitdrukkelijk voorzien is door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie.[...]”

5. Een aangepaste regelgeving dringt zich op in het kader van het verwerken van **BelRAI-gegevens** met het oog op het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen, het voeren van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens en het bepalen van een programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens.
6. Verder wordt in het VSB- decreet een verduidelijking aangebracht over de aanrekening van de dossiertaks bij de instelling van een administratief beroep tegen de BelRAI- indicatiestelling naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof 2023/112 van 20 juli 2023.
7. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens (onderlijning VTC):

- artikel 3 dat artikel 49 van het decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming wijzigt;
- artikel 10 dat artikel 59 van het Woonzorgdecreet wijzigt

¹ Cfr. artikel 59, §5, eerste lid, Woonzorgdecreet van 15 februari 2019: “persoonsgegevens van de gebruiker, inclusief gegevens als vermeld in artikel 4, 15), van de algemene verordening gegevensbescherming, en de persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders’.

Het artikel 49 van het decreet sociale bescherming luidt dan (aanpassingen in het grijs):

Artikel 49.

“§ 1. In dit artikel wordt verstaan onder:

1° algemene verordening gegevensbescherming: de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van de richtlijn 95/45/EG;
2° toegangspoort: de toegangspoort, vermeld in artikel 17 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp.

§ 2. De persoonsgegevens worden in het kader van de Vlaamse sociale bescherming verwerkt conform de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens is gebaseerd op artikel 6, lid 1, c), van de voormelde verordening en, wat gegevens over gezondheid betreft, op artikel 9, lid 2, h), van de voormelde verordening.

De gegevens over gezondheid, vermeld in het eerste lid, worden verwerkt conform artikel 9, derde lid, van de voormelde verordening, door of onder de verantwoordelijkheid van een beroepsbeoefenaar die aan het beroepsgeheim is gebonden, of door een andere persoon die tot geheimhouding is gehouden.

§ 3. Met het oog op de uitvoering van de bevoegdheden en taken, geregeld bij of krachtens dit decreet, worden persoonsgegevens van de gebruiker, inclusief gegevens over de gezondheid, verwerkt door:

- 1° het VAPH;*
- 2° de toegangspoort;*
- 3° het agentschap;*
- 4° de zorgkassen;*
- 5° de indicatiestellers;*
- 6° de zorgvoorzieningen, de deelnemers aan het multidisciplinair overleg en de verstrekkers van mobiliteitshulpmiddelen;*
- 7° de Zorgkassencommissie;*
- 8° de externe dienstverleners, vermeld in artikel 34, eerste lid, 1°, van dit decreet;*
- 9° de Expertencommissie, vermeld in artikel 39;*
- 10° de Bijzondere Technische Commissie, vermeld in artikel 133 van dit decreet;*
- 11° de actoren die belast zijn met de behandeling van administratieve beroepen, conform artikel 71, artikel 76, § 5, artikel 80, § 5, artikel 88, § 3, en artikel 92, § 5, van dit decreet;*
- 12° de adviserend artsen van de verzekeringsinstellingen, de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, vermeld in artikel 50;*
- 13° het Departement Zorg.*

De instanties, vermeld in het eerste lid, verwerken de volgende persoonsgegevens van de gebruiker:

- 1° de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor de identificatie van de gebruiker in kwestie en in voorkomend geval de vertegenwoordiger of mantelzorger van de gebruiker;*
- 2° de persoonsgegevens, met inbegrip van de gegevens over de gezondheid, die noodzakelijk zijn voor de organisatie en de financiering van de zorg, met inbegrip van de berekening van de bijdragen ten laste van de gebruiker, en voor de vervulling van de opdrachten van de betrokken instantie.*

De Vlaamse Regering specificeert de persoonsgegevens, vermeld in het tweede lid.

De Vlaamse Regering specificeert in elk geval de gegevens waarop artikel 22, tweede lid, artikel 23, § 1, eerste lid, artikel 37, § 1, artikel 39, § 2, artikel 50, artikel 65, tweede lid, en artikel 133, § 5, betrekking hebben.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de vorm waarin en de wijze waarop de persoonsgegevens, met inbegrip van de gegevens over de gezondheid, worden uitgewisseld.

§ 3/1. Om de bevoegdheden en taken die bij of krachtens dit decreet worden bepaald, uit te voeren, worden persoonsgegevens van leden van de Zorgkassencommissie, de Expertencommissie, de sectorale adviescommissies, vermeld in artikel 38, de administratieve beroepscommissie, vermeld in artikel 76, § 5, artikel 80, § 5, artikel 88, § 3, en artikel 92, § 5, de Adviescommissie Mobiliteitshulpmiddelen, vermeld in artikel 132, en de Bijzondere Technische Commissie, vermeld in artikel 133, verwerkt door het agentschap.

Het agentschap verwerkt de volgende persoonsgegevens conform het eerste lid:

- 1° identificatiegegevens;
- 2° contactgegevens;
- 3° het rekeningnummer.

De Vlaamse Regering bepaalt per commissie, vermeld in het eerste lid, welke persoonsgegevens van de leden, vermeld in het tweede lid, worden verwerkt en kan die gegevens nader specificeren.

§ 3/2. Het agentschap kan persoonsgegevens verwerken over de medewerkers die ingezet worden in de zorgvoorzieningen en de zelfstandigen die zorg verlenen in de zorgvoorzieningen. Die gegevens zijn noodzakelijk om de sociale akkoorden uit te voeren en om de financiering die toekomt aan de zorgvoorzieningen te berekenen. De Vlaamse Regering bepaalt welke gegevens worden verwerkt.

Als dat noodzakelijk is, vraagt het agentschap de gegevens, vermeld in het eerste lid, aan de zorgvoorzieningen in kwestie.

§3/3. Het Departement Zorg kan de identificatiegegevens, opleidingsgegevens en tewerkstellingsgegevens verwerken van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank, vermeld in artikel 70/2.

§ 4. De verwerkingsverantwoordelijken in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming zijn:

- 1° het agentschap, voor de verwerking van persoonsgegevens van gebruikers in het kader van de controles op indicatiestellingen en de aansturing van die controles, in het kader van de behandeling van de administratieve beroepen tegen beslissingen van de zorgkas, met het oog op de uitvoering van de opdrachten van de Expertencommissie, met het oog op de uitvoering van de opdrachten van de Bijzondere Technische Commissie en voor het beheer van de databank, vermeld in artikel 70, voor de verwerking van persoonsgegevens van leden van de Zorgkassencommissie, de Expertencommissie, de sectorale adviescommissies, de Adviescommissie Mobiliteitshulpmiddelen en de Bijzondere Technische Commissie en voor de verwerking van persoonsgegevens van medewerkers die ingezet worden in de zorgvoorzieningen en de zelfstandigen die zorg verlenen in de zorgvoorzieningen;
- 2° de zorgkassen, voor de verwerking van indicatiestellingen, voor de verwerking van persoonsgegevens van gebruikers in het kader van hun opdrachten, vermeld in artikel 22, en voor de doorgifte van persoonsgegevens conform artikel 46/1;
- 3° het agentschap en de zorgkassen, voor de verwerking van persoonsgegevens van gebruikers in het kader van het digitaal platform Vlaamse Sociale Bescherming en de gemeenschappelijke applicaties Vlaamse sociale bescherming, vermeld in artikel 28;
- 4° de zorgvoorzieningen, de deelnemers aan het multidisciplinair overleg en de verstrekkers van mobiliteitshulpmiddelen, voor de verwerking van persoonsgegevens van gebruikers in het kader van hun zorgrelatie met de gebruiker en voor de doeleinden, vermeld in paragraaf 9, eerste lid

§ 5. De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, gedurende welke termijn de verwerkte persoonsgegevens, met inbegrip van de gegevens over de gezondheid, maximaal zullen worden bewaard.

§ 6. De verwerking van persoonsgegevens, met inbegrip van de gegevens over de gezondheid, vindt plaats met respect voor de rechten van de betrokken gebruikers.

De zorgkassen zijn verantwoordelijk voor het verstrekken van informatie in hun individuele communicatie en interactie met gebruikers en hun vertegenwoordigers, met inbegrip van de contactgegevens van de functionaris van de gegevensbescherming als bedoeld in artikel 37 van de algemene verordening gegevensbescherming.

§ 7. De instanties, vermeld in paragraaf 4, bezorgen aan het agentschap alle gegevens waarover ze beschikken in het kader van de uitvoering van dit decreet, met het oog op analyse van die gegevens, evidencebased beleidsvoering voor het Vlaamse welzijns- en gezondheidsbeleid en de informatieverstrekking daarover. Die gegevens zijn geanonimiseerd. De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, welke gegevens bezorgd worden, alsook de wijze waarop en de periodiciteit waarmee de gegevens bezorgd worden.

§ 8. De zorgkassen bezorgen aan het Intermutualistisch Agentschap alle gegevens waarover ze beschikken in het

kader van de uitvoering van dit decreet, met het oog op de analyse van die gegevens door het Intermutualistisch Agentschap. De doorgifte en analyse vindt plaats met het doel om verdere beleidsvorming te informeren. Die gegevens zijn gepseudonimiseerd. De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, welke gegevens bezorgd worden, alsook de wijze waarop en de periodiciteit waarmee de gegevens bezorgd worden.

In het eerste lid wordt verstaan onder het Intermutualistisch Agentschap: het Intermutualistisch Agentschap opgericht overeenkomstig artikel 278 van de programmawet I van 24 december 2002.

§9. Het Departement Zorg verwerkt de volgende gegevens:

- 1° de leeftijdscategorie;
- 2° de postcode van de hoofdverblijfplaats;
- 3° de periode van overlijden;
- 4° de gezondheidsgegevens;
- 5° de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard;
- 6° de gegevens over de zelfbeschikking en factoren uit het dagelijkse leven van de gebruikers van wie een indicatiestelling wordt opgeslagen in de databank, vermeld in artikel 70/2.

De gegevens, vermeld in het eerste lid, worden verwerkt voor de volgende doelstellingen:

- 1° het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen;
- 2° de uitvoering van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens;
- 3° het vastleggen van een programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens;
- 4° het nemen van beleidsmaatregelen om de financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken aan de hand van BelRAI-gegevens.

De gegevens, vermeld in het eerste lid, zijn gepseudonimiseerd.”

Het artikel 59 van het Woonzorgdecreet luidt dan (aanpassingen in het grijs):

Artikel 59.

“§ 1. In dit artikel wordt verstaan onder de algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG.

§ 2. Woonzorgvoorzieningen, verenigingen, partnerorganisaties als vermeld in artikel 60 en projecten als vermeld in artikel 61, verzamelen op een gestructureerde, systematische wijze gegevens over de gebruikers, hun mantelzorgers, de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders van de woonzorgvoorziening of vereniging, de aard van de zorg- en ondersteuningsvraag, de geboden woonzorg, de kwaliteit en het effect ervan, met als doel:
 1° over de noodzakelijke informatie te beschikken die nodig is voor de zorg en ondersteuning aan de gebruiker, zodat de zorg en ondersteuning verleend door de woonzorgvoorziening zelf of in samenwerking met andere zorg- en welzijnsactoren passend wordt afgestemd op de evoluerende zorg- en ondersteuningsvraag van de gebruiker en het zorg- en ondersteuningstraject per gebruiker kan worden opgevolgd en bijgestuurd, waar nodig;
 2° aan de Vlaamse overheid gegevens te bezorgen om haar in staat te stellen de woonzorg passend te financieren en haar woonzorgbeleid af te stemmen op de evoluerende maatschappelijke behoeften en de kwaliteit van de geboden woonzorg te monitoren conform het decreet van 17 oktober 2003 betreffende de kwaliteit van de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen. Die gegevens zijn, waar mogelijk, geanonimiseerd;
 3° over de noodzakelijke informatie over de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders te beschikken die noodzakelijk is om een kwaliteitsvol zorg- en ondersteuningsaanbod te kunnen garanderen en waar nodig bijzondere maatregelen te kunnen treffen.

§ 3. De persoonsgegevens die verzameld worden in het kader van dit decreet, worden verwerkt conform de regelgeving over de bescherming bij de verwerking van persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens is

gebaseerd op artikel 6, eerste lid, 1), e), en artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming en, wat gegevens over gezondheid als vermeld in artikel 9, eerste lid, van de algemene verordening gegevensbescherming betreft, op artikel 9, tweede lid, 2), h), van de algemene verordening gegevensbescherming.

De gegevens over gezondheid, vermeld in het eerste lid, worden verwerkt conform artikel 9, derde lid, van de algemene verordening gegevensbescherming, door of onder de verantwoordelijkheid van een beroepsbeoefenaar die aan het beroepsgeheim is gebonden, of door een andere persoon die tot geheimhouding is gehouden. De Vlaamse Regering specificeert welke personen of instanties toegang hebben tot voormelde gezondheidsgegevens.

De verwerking van persoonsgegevens vindt plaats met respect voor de rechten van de betrokken gebruikers en mantelzorgers.

§ 4. In het kader van de uitvoering van hun bevoegdheden en taken, waaronder deze vermeld in artikel 4, § 1, eerste lid, 14°, artikel 18, eerste lid, 2°, artikel 34, paragraaf 1, eerste lid, 9°, en artikel 38, derde lid, verzamelen en verwerken woonzorgvoorzieningen, verenigingen, partnerorganisaties als vermeld in artikel 60 en projecten als vermeld in artikel 61, minstens volgende gegevens:

- 1° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de betrokken gebruiker, zijn vertegenwoordiger en zijn mantelzorgers, in voorkomend geval externe zorgverstrekkers;
- 2° de gezondheidsgegevens over de gebruiker die relevant zijn voor zorg en ondersteuning;
- 3° de gegevens met betrekking tot de te verlenen zorg en ondersteuning;
- 4° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders;
- 5° de gegevens met betrekking tot de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders, met name:
 - a) de genoten opleiding;
 - b) een uittreksel uit het strafregister.

De Vlaamse Regering kan, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, vermeld in artikel 4, 21), van de algemene verordening gegevensbescherming, de lijst van gegevens, vermeld in het eerste lid, inclusief de gezondheidsgegevens, vermeld in artikel 4, 15), van voormelde verordening, nader preciseren.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, vermeld in artikel 4, 21), van de algemene verordening gegevensbescherming:

- 1° de regels voor en de wijze van verwerking van de gegevens;
- 2° de termijn gedurende welke de verwerkte persoonsgegevens maximaal zullen worden bewaard;
- 3° de instanties waaraan de persoonsgegevens zullen worden verstrekt;
- 4° de vorm waarin en de wijze waarop gegevens worden uitgewisseld.

§5. Met het oog op de uitvoering van de bevoegdheden en taken, geregeld bij of krachtens dit decreet, worden persoonsgegevens van de gebruiker, inclusief gegevens over gezondheid als vermeld in artikel 4, 15), van de algemene verordening gegevensbescherming, en de personeelsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders verwerkt door het Departement Zorg, vermeld in artikel 23, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.

In het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, verwerkt het voormelde Departement Zorg de volgende persoonsgegevens van de gebruiker:

- 1° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de betrokken gebruiker, inclusief het Rijksregisternummer of bis-nummer;
- 2° de geboortedatum;
- 3° het geslacht;
- 4° de hoofdverblijfplaats;
- 5° de datum van overlijden;
- 6° de gezondheidsgegevens over de gebruiker;
- 7° de gegevens over de zorg en ondersteuning die in de woonzorgvoorziening wordt verleend.

In het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, verwerkt het voormelde Departement Zorg de volgende persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders:

- 1° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer;
- 2° de geboortedatum;
- 3° het geslacht;
- 4° de hoofdverblijfplaats;
- 5° de datum van overlijden;
- 6° de gegevens over de tewerkstelling van de personeelsleden;
- 7° de gegevens over de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders, namelijk:
 - a) de genoten opleiding;
 - b) een uittreksel uit het strafregister.

De Vlaamse Regering kan de persoonsgegevens, vermeld in het tweede en derde lid, nader preciseren.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, al de volgende elementen:

- 1° de regels voor de wijze van verwerking van de gegevens;
- 2° de termijn waarin de verwerkte persoonsgegevens maximaal zullen worden bewaard;
- 3° de instanties waaraan de persoonsgegevens zullen worden verstrekt;
- 4° de vorm waarin en de wijze waarop de gegevens worden uitgewisseld.

§ 6. De verwerkingsverantwoordelijken in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming zijn:

- 1° het Departement Zorg, voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de passende financiering van de woonzorgvoorzieningen, de monitoring en handhaving met betrekking tot de geboden woonzorg en de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders en voor het uitoefenen van toezicht op de erkenningsvoorwaarden en de kwaliteit van de geboden woonzorg;
- 2° ...;
- 3° de woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor wat betreft de verwerking van persoonsgegevens in het kader van hun opdrachten en hun zorgrelatie met de gebruiker;
- 4° de partnerorganisaties, vermeld in artikel 60, en de projecten, vermeld in artikel 61, in het kader van hun opdrachten en hun zorgrelatie met de gebruiker.

De Vlaamse Regering bepaalt welke technische en organisatorische maatregelen de verwerkingsverantwoordelijke moet treffen ter bescherming van de persoonsgegevens conform artikel 32 van de algemene verordening gegevensbescherming.”

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

8. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld onder meer de volgende zijn: gebruikers van woonzorgvoorzieningen, medewerkers; de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders

en dat het minstens de volgende gegevens betreft: identificatie- en contactgegevens, gezondheidsgegevens, de gegevens over de zorg en ondersteuning, tewerkstellingsgegevens., de gegevens over de bekwaamheid en integriteit (zie infra voor een vollediger overzicht).

9. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

10. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
11. Het bestaande artikel 49 van het decreet vermeldt al de rechtvaardigingsgronden:
- “§ 2. De persoonsgegevens worden in het kader van de Vlaamse sociale bescherming verwerkt conform de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens is gebaseerd op artikel 6, lid 1, c), van de voormelde verordening en, wat gegevens over gezondheid betreft, op artikel 9, lid 2, h), van de voormelde verordening.”*
12. De VTC heeft daarbij geen opmerkingen.
13. Uit de toelichting blijkt dat de adviesvrager zich zeer bewust is van de vereiste dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM², artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen³ van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.⁴
14. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven wat hier toch aanzienlijk is gezien de gegevens over gezondheid, gegevens van levensbeschouwelijke aard, zorgbehoefte en integriteit (personeel)
15. De VTC wijst erop dat er dus ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, AVG, namelijk gegevens over de gezondheid van de betrokkenen en gegevens met betrekking tot de levensbeschouwing en gegevens als bedoeld in artikel 10, AVG (uittreksel strafregister).

² Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

³ Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

⁴ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GwH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GwH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GwH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2023, 93-116, 155-162; DEGRAVE, E., *"L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

16. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10, AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2, WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
17. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (zie verder).

3. Doelbinding

18. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).
19. De volgende doeleinden worden in het Ontwerp vermeld:
- artikel 3 i.k.v. Vlaamse sociale bescherming:
- het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen;
 - de uitvoering van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens;
 - het vastleggen van een programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens;
 - het nemen van beleidsmaatregelen om de financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken aan de hand van BelRAI-gegevens.
- artikel 10 i.k.v. het Woonzorgdecreet:
- “met het oog op de uitvoering van de bevoegdheden en taken, geregeld bij of krachtens dit decreet”.* (zie ook verder)
20. De doeleinden zijn wat het Woonzorgdecreet betreft te vaag geformuleerd. Het betreft een standaardbepaling die in elk Ontwerp gebruikt kan worden.

4. Verantwoordelijkheid

21. Artikel 4, 7), AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
22. Het Ontwerp bepaalt met de nieuwe paragrafen 3/3 en 9 van het artikel 49 van het decreet Vlaamse Sociale Bescherming dat het Departement Zorg de verwerkingsverantwoordelijke is voor de hier bedoelde persoonsgegevens.

23. Meer algemeen werd de verwerkingsverantwoordelijkheid al als volgt toegewezen:
- het Departement Zorg, voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de passende financiering van de woonzorgvoorzieningen, de monitoring en handhaving met betrekking tot de geboden woonzorg en de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders en voor het uitoefenen van toezicht op de erkenningsvoorwaarden en de kwaliteit van de geboden woonzorg;
 - de woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor wat betreft de verwerking van persoonsgegevens in het kader van hun opdrachten en hun zorgrelatie met de gebruiker;
 - de partnerorganisaties, vermeld in artikel 60, en de projecten, vermeld in artikel 61, in het kader van hun opdrachten en hun zorgrelatie met de gebruiker.
24. Deze doeleinden worden verder toegelicht op p. 8 e.v. van de toelichting:
25. Bij het decreet van [DATUM] houdende diverse bepalingen over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werd het Departement Zorg aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen.
- “De Vlaamse Regering kiest voluit voor het afstemmen van de verschillende zorgzwaarte-inschalingssystemen door het aanwenden van een eenvormig inschalingsinstrument, namelijk de BelRAI. De BelRAI-instrumenten zijn een reeks van internationaal wetenschappelijk gevalideerde evaluatie-instrumenten. [...] In Vlaanderen werd een Vlaams IT-Platform BelRAI ontwikkeld waarop de verschillende BelRAI-instrumenten stapsgewijs geïntegreerd zullen worden en multidisciplinaire samenwerking over de sectoren heen mogelijk wordt gemaakt. De indicatiestellingen worden opgeslagen in de achterliggende BelRAI-databank.*
- In het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming en in het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 wordt uitdrukkelijk geopteerd voor BelRAI als indicatiestellingsinstrument. In de uitvoeringsbesluiten wordt de gefaseerde implementatie van BelRAI voor de toekenning van zorgbudgetten, de diensten voor gezinszorg, de diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds en de residentiële ouderenzorg verder geconcretiseerd.*
- Uit een interne analyse is gebleken dat de huidige bepaling rond de databank met BelRAI-indicatiestellingen het Departement Zorg wel aanduidt als verwerkingsverantwoordelijke maar dat het artikel 49 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming (hierna VSB-decreet) echter niet voorziet in een verwerking van die gegevens door het Departement Zorg. Om die reden wordt het artikel 49 van het VSB-decreet aangepast zodat die bepaling eveneens uitdrukkelijk voorziet in de verwerking van de gegevens van de gebruikers en van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen.”*
26. De VTC heeft daarbij geen opmerkingen.
27. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35, AVG)⁵ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.

⁵ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

28. Voor wat de doeleinden vermeld in artikel 49, §9 VSB-decreet betreft, geeft de toelichting aan dat:

“Voor elk van deze doeleinden zal het departement Zorg een impactanalyse doorlopen met een inschatting van de risico’s om de principes van minimale gegevensverwerking na te leven. In die zin definieert de paragraaf 9 de verschillende categorieën van gegevens die voorkomen in de BelRAI-instrumenten maar zal niet voor elk doeleinde elke categorie van gegevens noodzakelijk verwerkt moeten worden. Dit moet blijken uit de gedetailleerde impactanalyse die lopende is. Er worden echter geen rechtstreekse identificatiegegevens verwerkt (o.a. (voor)naam, rijksregisternummer, geboortedatum, datum van overlijden...). Het identificatierisico voor de overige gegevens zal aan de hand van de hierboven vermelde impactanalyse verder worden uitgewerkt (bijvoorbeeld welke leeftijdscategorieën best worden gebruikt) en in functie van de vereisten per doeleinde.”

29. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB verplicht zal zijn gelet op **de lijst van de VTC**⁶ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35,4 van de AVG.

30. De VTC verwijst in dit kader naar het punt:

3) wanneer er op systematische wijze bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS [criteria 4 en 5];

31. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht.⁷ Zie ook opmerkingen verder in dit advies.

5. Minimale gegevensverwerking

32. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

33. De **categorieën betrokkenen** en **persoonsgegevens** zijn:

Op basis van het decreet Vlaamse sociale bescherming:

Artikel 49 VSB-decreet:

- van de gebruiker

“§3. [...]13° het Departement Zorg.

De instanties, vermeld in het eerste lid, verwerken de volgende persoonsgegevens van de gebruiker:

1° de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor de identificatie van de gebruiker in kwestie en in voorkomend geval de vertegenwoordiger of mantelzorger van de gebruiker;

2° de persoonsgegevens, met inbegrip van de gegevens over de gezondheid, die noodzakelijk zijn voor de organisatie en de financiering van de zorg, met inbegrip van de berekening van de bijdragen ten

⁶ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanneem van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties
https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

⁷ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: “Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit.”

laste van de gebruiker, en voor de vervulling van de opdrachten van de betrokken instantie.

De Vlaamse Regering specificeert de persoonsgegevens, vermeld in het tweede lid.

De Vlaamse Regering specificeert in elk geval de gegevens waarop artikel 22, tweede lid, artikel 23, § 1, eerste lid, artikel 37, § 1, artikel 39, § 2, artikel 50, artikel 65, tweede lid, en artikel 133, § 5, betrekking hebben.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de vorm waarin en de wijze waarop de persoonsgegevens, met inbegrip van de gegevens over de gezondheid, worden uitgewisseld.

- van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank, vermeld in artikel 70/2:

- identificatiegegevens;
- opleidingsgegevens;
- tewerkstellingsgegevens.

34. De toelichting verduidelijkt wie de personen kunnen zijn die een indicatiestelling kunnen doen:

“2° In het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen zal het Departement Zorg bovendien persoonsgegevens verwerken van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen. Dit zullen in de praktijk medewerkers zijn die worden ingezet in de zorgvoorzieningen of zelfstandigen die met een ondernemingscontract aan de zorgvoorzieningen verbonden zijn en die worden ingeschakeld in de werking van de zorgvoorzieningen of individuele beoefenaars van een gezondheidszorgberoep.”

Op basis van het woonzorgdecreet:

35. De categorieën betrokkenen zijn de gebruikers, hun mantelzorgers, de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders van de woonzorgvoorziening of vereniging;

- wat de gebruiker betreft i.k.v. woonzorg:

- de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de betrokken gebruiker, inclusief het Rijksregisternummer of bis-nummer;
- de geboortedatum;
- het geslacht;
- de hoofdverblijfplaats;
- de datum van overlijden;
- de gezondheidsgegevens over de gebruiker;
- de gegevens over de zorg en ondersteuning die in de woonzorgvoorziening wordt verleend.

- wat de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders betreft:

- de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer;
- de geboortedatum;
- het geslacht;
- de hoofdverblijfplaats;
- de datum van overlijden;
- de gegevens over de tewerkstelling van de personeelsleden;
- de gegevens over de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders, namelijk: de genoten opleiding en een uittreksel uit het strafregister.

Er wordt delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering om de persoonsgegevens nader te preciseren.

36. De verantwoording voor de verschillende gegevens wordt gegeven in de memorie (p. 14 e.v.). De VTC stelt zich wel de vraag of al deze gegevens werkelijk verwerkt moeten worden en dus proportioneel zijn. Verder kan een betrokkene niet in elk geval afleiden of zijn persoonsgegevens al dan niet zullen worden verwerkt zodat zich de vraag stelt of er voldaan is aan het principe van de voorzienbaarheid. Verder lijkt *“de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard”* erg breed te zijn. Dit wordt ook niet verduidelijkt in de toelichting.
37. Wat de **personen die toegang krijgen tot de gegevens** betreft: de personeelsleden van het departement Zorg, woonzorgvoorzieningen, verenigingen, partnerorganisaties als vermeld in artikel 60 en projecten als vermeld in artikel 61 van het woonzorgdecreet.
38. In het Ontwerp wordt specifiek de **mededeling** geregeld van gegevens. Er zal rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden.
39. De VTC wijst erop dat optioneel advies aan haar kan gevraagd worden over een ontwerpprotocol.
40. De VTC adviesvragers houden al rekening met de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen* die in principe een machtigingsvereiste instellen van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken voor het gebruik van het rijksregisternummer.⁸
41. Krachtens artikel 5.1, e), AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
42. Wat de **bewaartermijn** betreft, merkt de VTC op dat die niet vastgelegd wordt. Het moet evenwel duidelijk zijn hoelang de verwerkingsverantwoordelijke mag bijhouden. Hiervoor moet enerzijds gekeken worden naar de eventueel toepasselijke archiefwetgeving en anderzijds een proportionaliteitsafweging te worden gemaakt.
43. In het Ontwerp wordt immers steeds delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering:

Art. 49, § 5.

“De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, gedurende welke termijn de verwerkte persoonsgegevens, met inbegrip van de gegevens over de gezondheid, maximaal zullen worden bewaard.”

Art 59, § 4.

“De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, vermeld in artikel 4, 21), van de algemene verordening gegevensbescherming:

1° de regels voor en de wijze van verwerking van de gegevens;

2° de termijn gedurende welke de verwerkte persoonsgegevens maximaal zullen worden bewaard;

3° de instanties waaraan de persoonsgegevens zullen worden verstrekt;

4° de vorm waarin en de wijze waarop gegevens worden uitgewisseld.”

44. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, dienen in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens voorzien te worden, of toch minstens criteria opgenomen te worden die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen zodat nagegaan kan worden of

⁸ Zie artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*

voldaan is aan de vereisten van de AVG. Daarbij kan er een onderscheid gemaakt worden tussen niet-gepseudonimiseerde en gepseudonimiseerde (of geanonimiseerde) persoonsgegevens.

6. Juistheid

45. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).
46. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijken hiertoe de nodige maatregelen nemen

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

47. Artikel 12 ,AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
48. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 47, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

8. Beveiligingsmaatregelen

49. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
50. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
51. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
52. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling⁹ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹⁰ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De

⁹ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹⁰ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹¹ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹².

53. De VTC beoordeelt het dan ook positief dat de gegevens gepseudonimiseerd zijn¹³ voor:
- het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen;
 - de uitvoering van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens;
 - het vastleggen van een programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens;
 - het nemen van beleidsmaatregelen om de financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken aan de hand van BelRAI-gegevens.
54. Het is evenwel niet duidelijk door wie (een Trusted Third Party?) en op welk moment (voordat ze aan het departement worden bezorgd?) de gegevens gepseudonimiseerd worden. Er dient ook bekeken te worden in welke mate anonimisering voor bepaalde doeleinden mogelijk is en of er andere maatregelen nodig zijn.
55. De VTC adviseert dat dit ook meegenomen wordt met de GEB/risico-analyse waarvan hiervoor sprake was.
56. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover.¹⁴

III. BESLUIT

57. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren (luik 4) en daarbij nagaan of pseudonimisering een voldoende maatregel is;
 - de bewaartermijnen bepalen in het Ontwerp, minstens criteria opnemen die toelaten om de bewaartermijnen te bepalen (luik 5);
 - de nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens (luik 6);
 - de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 7).

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2023-11-17 11:59:35 +01:00
Reden: Ik keur dit document goed

¹¹ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verscheidende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹² *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹³ Zie p. 9 van de toelichting.

¹⁴ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

ADVIES VAN DE VLAAMSE RAAD VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

OVER DE VERWERKING VAN PERSOONS-
GE-
GEGEVENS IN HET KADER VAN DE BELRAI EN OVER DE
DOSSIERTAKS BIJ INDICATIESTELLING

Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.vlaamseraadwvg.be – T +32 2 209 01 11 – E info@vlaamseraadwvg.be

Adviesvraag	over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse Sociale Bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens	
Adviesvrager	Hilde Crevits - Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	
Ontvangst adviesvraag	23 oktober 2023	
Decretale opdracht	adviesfunctie	
Goedkeuring	Sectorale kamer VSB en Personen met een handicap op 16 november 2023	
Contactpersoon	Barbara Krekels	bkrekels@serv.be

Inhoud

Advies	66
Situering	66
1. Verwerking van persoonsgegevens	66
2. Dossiertaks bij het beroep tegen de indicatiestelling	68

Advies

Situering

De Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna: raad) ontving op 23 oktober 2023 een adviesvraag over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse Sociale Bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens (hierna: voorontwerp van decreet). De adviestermin bedraagt 30 dagen.

De adviesvraag is binnen de raad behandeld door de kamer VSB en personen met een handicap die het advies bij consensus goedkeurde op 16 november 2023.

De raad zal hierna ingaan op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de BelRAI en op de dossiertaks bij het beroep na indicatiestelling.

1. Verwerking van persoonsgegevens

Artikel 3 van het voorontwerp van decreet wijzigt artikel 49 van het VSB decreet voor wat betreft de verwerking van persoonsgegevens door het Departement Zorg en bepaalt de doeleinden van de verwerking van de gegevens.

Artikel 10 van het voorontwerp van decreet wijzigt artikel 59 van het woonzorgdecreet voor wat betreft de verwerking van persoonsgegevens. De categorieën van persoonsgegevens worden decretaal bepaald en ook het Rijksregisternummer of bis-nummer wordt als verwerkingsgegeven opgenomen.

BelRAI is in de eerste plaats een hulpmiddel voor professionals en initiatiefnemers in zorg en ondersteuning om de noden en het functioneren van kwetsbare personen of personen in een complexe zorgsituatie op te volgen. De algoritmen in de BelRAI-instrumenten geven aan wat de aandachtspunten van de persoon zijn en laten de professional toe om samen met de persoon met zorgbehoefte een kwaliteitsvol zorgplan op te stellen.

In het voorliggend voorontwerp van decreet gaat het over het gebruik van BelRAI-instrumenten/gegevens voor secundaire doeleinden (voornamelijk beleidsdoeleinden). De raad vindt het goed dat bestaande gegevens uit BelRAI gebruikt kunnen worden voor deze secundaire doeleinden die decretaal worden vastgelegd in plaats van nogmaals gegevens op te vragen bij de voorzieningen. Maar tegelijk moet er gewaakt worden over het recht op privacy en de anonimiteit bij

de verwerking van gegevens. Het vinden van een correct evenwicht met proportionele maatregelen moet het uitgangspunt zijn.

In het voorontwerp van decreet mist de raad motivering voor de gegevens die de overheid wenst te verwerken. Het is niet duidelijk waarom het Departement Zorg al deze gegevens nodig heeft om haar taken uit te voeren. Er worden in artikel 3 een aantal doelstellingen bepaald, maar de motivering over het niveau van detail dat men nodig heeft in de verwerking van die gegevens om de genoemde doelstellingen te bereiken, ontbreekt. Zo wordt bijvoorbeeld niet gemotiveerd welke “gezondheidsgegevens” (4°), gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard (5°), gegevens over de zelfbeschikking en factoren uit het dagelijks leven (6°) het departement wenst te verwerken voor welke concrete doelstelling.

Sommige doeleinden vragen wel geaggregeerde gegevens, maar zeker niet alle details over personen met zorgbehoefte die in de BelRAI worden geregistreerd voor de organisatie van de zorg en ondersteuning zelf. Ook bij de verwerking van gegevens over vrijwilligers, bestuurders,... vraagt men veel detailgegevens waarvan het niet duidelijk is wat het Departement Zorg met deze gegevens zal doen. De raad merkt nog op dat het pseudonomiseren van de gegevens niet gelijk staat aan het anonimiseren ervan.

De raad vraagt daarom aan de decreetgever om gegevens die de overheid wil verwerken in de juiste verhouding te brengen tot de doeleinden (proportionaliteit) en om ook beter te motiveren welke gegevens moeten verwerkt worden voor welke doeleinden.

Meer specifiek maakt de raad nog deze opmerkingen:

- Het Departement Zorg zal ook gezondheidsgegevens verwerken (artikel 3, 4° toevoeging van §9 4° in het VSB-decreet). De raad vraagt zich af of deze bepaling niet in strijd is met de Wet op de patiëntenrechten. Volgens deze wet kunnen burgers immers weigeren om gezondheidsgegevens te delen. Het is niet duidelijk hoe er zal worden omgegaan met de vrije keuze van de persoon met zorgbehoefte om deze gegevens al dan niet te delen voor deze doeleinden. De raad vraagt om dit mogelijk conflict met de patiëntenrechtenwet te onderzoeken.
- Het Departement Zorg zal gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard verwerken (artikel 3 4° toevoeging van §9 5° in het VSB-decreet). Het is voor de raad niet duidelijk in welk verband deze gegevens gebruikt zullen worden. De raad dringt erop aan dit beter te motiveren.
- Het voorontwerp van decreet voorziet geen bepalingen over transparantie. Hoe zal de persoon met zorgbehoefte geïnformeerd worden over de verwerking van zijn gegevens voor deze secundaire doeleinden?
- Het voorontwerp van decreet bepaalt dat de BelRAI-gegevens kunnen gebruikt worden voor programmatie. De raad vraagt om hierbij in de memorie van toelichting duidelijk te vermelden dat de programmatie niet alleen op basis van deze gegevens, maar op basis van een ruimere set aan gegevens, vastgelegd wordt.

- Tot slot wordt gesteld dat de gegevens worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek. De raad vraagt om in de memorie van toelichting te verduidelijken welke onderzoekers deze gegevens mogen verwerken. Wie wordt beschouwd als onderzoeker?

2. Dossiertaks bij het beroep tegen de indicatiestelling

De artikels 4 tot 9 van het voorontwerp van decreet wijzigen het VSB decreet mbt. de dossiertaks.

De uitspraak van het Grondwettelijk Hof van 20 juli 2023 (Arrest nr. 112/2023) noopte de Vlaamse Regering tot aanpassing van het decreet tot wijziging van de regelgeving in het kader van VSB van 18 juni 2021 voor wat betreft de bepalingen over de dossiertaks bij de aanvraag voor een tweede indicatiestelling.

De raad is verbaasd over de aanpassingen die de Vlaamse Regering in dit voorontwerp van decreet voorstelt. Om de discriminatie weg te werken, worden de voorwaarden voor personen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming nu wel gelijkgesteld met de 6 categorieën die volgens het decreet van 18 juni 2021 recht hadden op een vrijstelling van betaling van de dossiertaks, maar enkel door de vrijstelling voor deze 6 categorieën op te heffen en een dossiertaks van 30€ in te voeren voor al deze categorieën. De drempel om een administratief beroep in te dienen tegen een indicatiestelling, blijft dus behouden voor de groep van personen met een verhoogde tegemoetkoming en wordt opnieuw ingevoerd voor zeer kwetsbare groepen (de 6 categorieën). Dit gaat in tegen de geest van het arrest van het Grondwettelijk Hof dat een volledige vrijstelling voorstelt voor alle kwetsbare groepen, de personen met een verhoogde tegemoetkoming inbegrepen.

Eerder werd het argument gebruikt dat “men wil vermijden dat er geen drempels worden ingebouwd voor het aantekenen van een administratief beroep, omdat kan verwacht worden dat de gebruiker bij een negatieve beslissing van de gemachtigde indicatiesteller systematisch om een second opinion gaat vragen”. De raad meende eerder al dat niet nodig is om preventief een oplossing te zoeken voor een probleem dat zich nog niet stelt. In een vorig advies stelde de raad voor om dit goed te monitoren in de komende jaren en indien nodig bij te sturen, eerder dan meteen al drempels in te voeren voor kwetsbare groepen¹. Bovendien blijkt intussen uit de praktijk dat het aantal administratieve beroepen tegen indicatiestellingen slechts beperkt is ten opzichte van het totale aantal indicatiestellingen. De cijfergegevens van het Agentschap VSB (2022) tonen dat het slechts om 15 % gaat. Er wordt dus zeker niet systematisch om een second opinion gevraagd. Bovendien blijkt de helft van deze beroepen (49.6%) gegrond. De dossiertaksen van deze gegronde beroepen moeten ook telkens worden terugbetaald. De kosten hiervan zijn hoger

¹ [Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de tenuitvoerlegging van BelRAI en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein WVG](#), 12 maart 2021, p. 8

dan de baten. De procedure zelf brengt immers ook administratieve overlast en kosten met zich mee.

Voor de raad moet er juist meer ingezet worden op het wegwerken van drempels door kwetsbare groepen te helpen hun rechten te kennen en er beroep op te kunnen doen. Dit wordt des te meer belangrijk wanneer er in de toekomst bijkomende rechten aan de indicatiestelling zouden worden gekoppeld.

De raad herhaalt daarom zijn principiële standpunt dat een mogelijkheid tot beroep moet worden opgenomen zonder er een taks aan te koppelen. Het gaat hier om beslissingen van een indicatiesteller die financiële gevolgen hebben voor de gebruiker. Het moet dan ook voor elke burger mogelijk zijn om, ongeacht zijn financiële situatie, daartegen beroep in te dienen en aan de hand van bewijsstukken en/of feitelijke en juridische argumenten aan te tonen dat er een foute beslissing is genomen².

² [Advies wijziging regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming](#), 9 december 2020, p. 8

ADVIES VAN DE GEGEVENSBECHERMINGS AUTORITEIT

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 165/2023 van 18 december 2023

Betreft: Ontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens* (CO-A-2023-485)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Juline Deschuyteneer, mevrouw Cédrine Morlière, mevrouw Nathalie Raghenon, en mevrouw Griet Verhenneman en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna: WOG);

Gelet op artikel 25, lid 3 WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna: AVG);

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna: WVG);

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Hilde Crevits, Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, (hierna: de aanvrager) ontvangen op 19/10/2023;

Brengt op 18 december 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Op 19/10/2023 verzocht de aanvrager het advies van de Autoriteit met betrekking tot de artikelen 2, 3, 4, 6, 8 en 10 van het ontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens* (hierna: het ontwerp).
2. Het volgt uit het aanvraagformulier dat de doeleinden van het ontwerp driedig zijn. In eerste instantie wordt in artikel 49 van het decreet van 18 mei 2018 *houdende de Vlaamse sociale bescherming*¹ (hierna: het VSB-decreet) aangepast zodat die bepaling uitdrukkelijk voorziet in de verwerking van persoonsgegevens van de gebruikers² en de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen³. Daarnaast worden in een nieuwe paragraaf 9 bij datzelfde artikel de doeleinden bepaald volgens dewelke het Departement Zorg de verschillende categorieën van gegevens uit de databank met BelRAI-indicatiestellingen⁴ mag verwerken, in het bijzonder met het oog op beleidsrapportering, beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering. Zulks is noodzakelijk in het licht van het toekomstige decreet *houdende diverse bepalingen over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin* waarin het Departement Zorg is aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen.
3. Ten tweede wordt – eveneens – in het VSB-decreet een verduidelijking aangebracht rond de aanrekening van de dossiertaks bij de instelling van een administratief beroep tegen de BelRAI-indicatiestelling.
4. Tot slot beoogt het ontwerp te verhelpen aan een lacune in artikel 59, §5, van het decreet van 15 februari 2019 *betreffende de woonzorg* (hierna: het woonzorgdecreet) inzake de essentiële elementen van de gegevensverwerkingen gesteld door het Departement Zorg met het oog op de

¹ Zie in dit verband ook het advies nr. 45/2017 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de rechtsvoorganger van de Autoriteit. Te raadplegen via: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-45-2017.pdf>.

² Artikel 2, 11°, VSB-decreet definieert gebruiker als iedere natuurlijke persoon die een beroep doet of kan doen op de Vlaamse sociale bescherming, vermeld in artikel 4 van datzelfde decreet.

³ Toelichting in dat verband: "De BelRAI-instrumenten zijn een reeks van internationaal wetenschappelijk gevalideerde evaluatie-instrumenten. Ze zijn gebaseerd op de InterRAI-instrumenten die werden vertaald naar de Belgische situatie (BelRAI). De instrumenten brengen het functioneren en de zorgnoden van gebruikers op een gestandaardiseerde en gestructureerde wijze in beeld, telkens op maat van de specifieke zorgcontext. Er is echter telkens een gemeenschappelijke set van kernitems, waardoor uitwisseling van zorggegevens over sectoren heen mogelijk wordt. In Vlaanderen werd een Vlaams IT-Platform BelRAI ontwikkeld waarop de verschillende BelRAI-instrumenten stapsgewijs geïntegreerd zullen worden en multidisciplinaire samenwerking over de sectoren heen mogelijk wordt gemaakt. De indicatiestellingen worden opgeslagen in de achterliggende BelRAI-databank."

⁴ Overeenkomstig artikel 2, 17°, VSB-decreet is een indicatiestelling de evaluatie van de zorgbehoefte van de gebruiker om de zorgdoelstellingen of financiering te bepalen of, wat de mobiliteitshulpmiddelen betreft, om de beperking van de mobiliteit van de gebruiker vast te stellen zodat passende mobiliteitshulpmiddelen en financiering bepaald kunnen worden.

uitvoering van de bevoegdheden en de taken geregeld bij of krachtens het woonzorgdecreet. Daartoe worden de categorieën van persoonsgegevens die zullen worden verwerkt op decretaal niveau opgenomen, en wordt er voorzien dat het Departement Zorg het Rijksregisternummer van de gebruikers en de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders van de woonzorgvoorzieningen en verenigingen kan verwerken bij de controle op de erkenningsvoorwaarden.

II. ONDERZOEK TEN GRONDE

a. Voorafgaande opmerkingen inzake rechtsgrond

5. Elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt (en die naar zijn aard een inmenging in het recht op bescherming van persoonsgegevens vormt) moet noodzakelijk en evenredig zijn en voldoen aan de vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid in hoofde van de betrokkenen. Krachtens artikel 6.3 AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 EVRM, moet een dergelijke wettelijke norm de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen vaststellen. Het gaat daarbij minstens om:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n) van de gegevensverwerkingen;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is).

Wanneer de overheidsinmenging evenwel een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigt, dient de wettelijke norm tevens de volgende (aanvullende) essentiële elementen te omschrijven:

- de (categorieën van) verwerkte persoonsgegevens die ter zake dienend en niet overmatig zijn;
- de categorieën van betrokkenen wiens persoonsgegevens worden verwerkt;
- de (categorieën van) bestemmelingen van de persoonsgegevens, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- de maximale bewaartermijn van de geregistreerde persoonsgegevens.
- de eventuele beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

6. In het onderhavige geval dient de driedelige doelstelling van het ontwerp in rekening te worden gebracht teneinde na te kunnen gaan of er al dan niet sprake is van een belangrijke inmenging in de rechten en de vrijheden van de betrokkenen.
7. Vooreerst, met betrekking tot de wijzigingen aan artikel 49 VSB-decreet die tot doel hebben het Departement Zorg in staat te stellen haar opdrachten overeenkomstig het toekomstige artikel 70/2 VSB-decreet te kunnen uitoefenen (met name de oprichting en het beheer van een databank met

BelRai-indicatiestellingen van de gebruikers voor het toezicht en de controle op de erkennings- en financieringsvoorwaarden en voor het optimaliseren van de kwaliteit van de aangeboden zorg), stelt de Autoriteit vast dat er sprake is van een grootschalige verwerking van gezondheidsgegevens, evenals unieke identificatienummers (waaronder inbegrepen het Rijksregister- of bis-nummer en, in voorkomend geval, het RIZIV-nummer) van (kwetsbare) personen dewelke – minstens ten dele – plaatsvindt voor toezichts- of controledoeleinden. Er moet als dusdanig worden geconcludeerd dat er sprake is van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen, wat inhoudt dat ook de aanvullende essentiële elementen in een formele wettelijke norm vastgesteld moeten worden.

8. Nog in dat verband – hoewel de ter advies voorgelegde ontwerpbepalings *in se* losstaan van de reeds bestaande verplichting in hoofde van zorgvoorzieningen en instellingen om in bepaalde gevallen de zorgbehoefte van hun gebruikers te evalueren aan de hand van BelRAI-indicatiestellingen – onderlijnt de Autoriteit nogmaals haar voorbehouden betreffende het gebruik van BelRAI als evaluatie-instrument voor het toekennen van scores en het bepalen van potentiële gezondheidsrisico's ten aanzien van – per definitie – kwetsbare personen, zoals neergelegd in advies nr. 122/2021⁵ en herhaald in het Jaarverslag 2021 van de Gegevensbeschermingsautoriteit⁶.
9. De artikelen 4 – 9 van het ontwerp vervolgens wijzigingen de artikelen 80, 81, 88, 89, 92 en 93 VSB-decreet inzake de regelingen rond het zorgbudget zwaar zorgbehoevendenden, het zorgbudget voor ouderen en het basisondersteuningsbudget naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 2023/112 van 20 juli 2023⁷. Het Hof vernietigde de vrijstelling van de dossiertaks voor het instellen van een administratief beroep, in zoverre zij sommige categorieën van personen volledig vrijstelt van de dossiertaks en personen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering slechts gedeeltelijk vrijstelt. Daarnaast oordeelde het Hof dat de dossiertaks volledig moet worden terugbetaald wanneer de arbeidsrechtsbank oordeelt dat het administratief beroep ten onrechte als ongegrond werd afgewezen. Ter zake is de Autoriteit van oordeel dat het instellen van een administratief beroep tegen de beslissing van de zorgkas slechts indirect een verwerking van gevoelige persoonsgegevens behelst, en dat deze beroepsprocedure in wezen losstaat van de feitelijke beoordeling of een bepaalde persoon al dan niet aanspraak maakt op de voorziene tegemoetkoming. Bovendien hebben de voorziene wijzigingen *an sich* geen wezenlijke invloed op de gegevensverwerkingen die aan de gebeurlijke toekenning van een tegemoetkoming of een administratieve of gerechtelijke procedure ten

⁵ Te raadplegen via: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-122-2021.pdf>. Zie in het bijzonder punt 67 e.v.

⁶ Te raadplegen via: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/jaarverslag-2021.pdf>.

⁷ Te raadplegen via: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-112n.pdf>.

grondslag liggen. In het licht van het bovenstaande neemt de Autoriteit akte van de voorgestelde wijzigingen en is zij van oordeel dat deze wijzigingen geen aanleiding geven tot bijzondere opmerkingen inzake de verwerking van persoonsgegevens.

10. Wat tot slot de vervanging van artikel 59, §5 woonzorgdecreet betreft, verduidelijkt de Memorie van toelichting dat het Departement Zorg de taak heeft om woonzorgvoorzieningen en verenigingen te vergunnen, te erkennen en te subsidiëren aan de hand van objectief meetbare criteria, met als doel tot een evenredige spreiding van het woonzorgaanbod te komen, afgestemd op de zorgbehoefte en met een aangepaste planning in tijd en ruimte. Daarnaast staat het Departement Zorg ook in voor het voeren van een toezichts- en handhavingsbeleid met gepaste maatregelen rond administratieve geldboetes en het behoud van een erkenning. Het is in het kader van de uitvoering van die opdrachten dat het Departement Zorg persoonsgegevens verwerkt van zowel de gebruikers als de personeelsleden van woonzorgvoorzieningen en verenigingen die onder het toepassingsgebied van het woonzorgdecreet vallen. Hoewel het erkennings- en subsidiëringsbeleid, evenals de feitelijke handhaving in dat verband zich in eerste instantie richten tot de woonzorgvoorzieningen en de geïsoleerde verenigingen, is er zonder meer sprake van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen, daar het ontwerp voorziet in een relatief vergaande verwerking van (gevoelige) persoonsgegevens van (per definitie) kwetsbare personen voor de verwezenlijking van die doeleinden.

b. Doeleinde

11. Volgens artikel 5.1.b) AVG kan de verwerking van persoonsgegevens enkel uitgevoerd worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

Wijziging van het VSB-decreet

12. Voor wat betreft de verwerkingen die in deze context worden gesteld door het Departement Zorg dient een onderscheid te worden gemaakt tussen **het beheer van de BelRAI-databank**, enerzijds, en **de verwezenlijking van specifieke opdrachten aan de hand van (gepseudonimiseerde) BelRAI-gegevens**, anderzijds. Het eerste doeleinde vereist louter dat het Departement Zorg de nodige technische en organisatorische maatregelen treft zodanig dat de betrokken entiteiten (zorginstellingen, indicatiestellers, zorgkassen, actoren belast met de behandeling van administratieve beroepen,) op een beveiligde manier gegevens via de BelRAI-databank kunnen opladen en uitwisselen, doch voorziet niet dat het Departement Zorg deze persoonsgegevens zelf kan verwerken voor een ander doeleinde⁸. Het tweede doeleinde

⁸ Meer concreet elke verwerkingshandeling die niet absoluut noodzakelijk is voor het op een beveiligde manier bewaren en beheren van de gegevens in de BelRAI-databank.

daarentegen (het ontworpen artikel 49, §9, VSB-decreet, zie *infra* punt 19 e.v.) houdt in dat het Departement Zorg op geaggregeerd niveau bepaalde gepseudonimiseerde gegevens afkomstig uit de BelRAI-databank kan aanwenden met het oog op het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen en de optimalisatie van de kwaliteit van de aangeboden zorg in Vlaanderen.

13. In eerste instantie wordt in het kader van het beheer van de BelRAI-databank in artikel 49, §3 VSB-decreet een punt 13° ingevoegd, dat voorziet: "*Met het oog op de uitvoering van de bevoegdheden en taken, geregeld bij of krachtens dit decreet, worden **persoonsgegevens van de gebruiker**, inclusief gegevens over de gezondheid, verwerkt door:*

(...)

13° het Departement zorg."

14. Vervolgens wordt bij artikel 3, 2°, van het ontwerp een nieuwe paragraaf 3/3 ingevoegd in artikel 49 VSB-decreet, die luidt als volgt: "*§3/3. Het Departement Zorg kan **de identificatiegegevens, opleidingsgegevens en tewerkstellingsgegevens** verwerken **van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen**⁹ in het kader van **het beheer van de databank, vermeld in artikel 70/2.**"*

15. Het toekomstige artikel 70/2 VSB-decreet bepaalt: "*De indicatiestellingen, waarbij de zorgbehoefte van de gebruiker wordt geëvalueerd aan de hand van BelRAI, en die worden afgenomen overeenkomstig of krachtens dit decreet of het Woonzorgdecreet, worden opgeslagen in een databank onder het beheer van het agentschap.*

De indicatiestellingen, vermeld in het eerste lid, worden digitaal bezorgd of toegevoegd aan de databank, vermeld in het eerste lid. De Vlaamse Regering kan de wijze bepalen waarop en de vorm waarin de gegevens over de indicatiestellingen worden bezorgd of toegevoegd aan de databank, vermeld in het eerste lid. Die gegevens kunnen worden bezorgd door de individuele zorgverlener die de indicatiestelling uitvoert, of, onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt, op het niveau van de organisatie of de zorgvoorziening waar de persoon die de indicatiestelling heeft afgenomen, in dienst is.

De voorwaarden in het tweede lid omvatten ten minste de verplichting voor de betrokken organisaties en voorzieningen om voor elke indicatiestelling na te gaan door wie en op welk tijdstip de indicatiestelling is toegepast.

Aan de actoren die belast zijn met taken en bevoegdheden, geregeld bij of krachtens dit decreet of geregeld bij of krachtens het Woonzorgdecreet, en aan de gebruiker of mantelzorger die

⁹ Dit zullen in de praktijk medewerkers zijn die worden ingezet in de zorgvoorzieningen of zelfstandigen die met een ondernemingscontract aan de zorgvoorzieningen verbonden zijn en die worden ingeschakeld in de werking van de zorgvoorzieningen of individuele beoefenaars van een gezondheidszorgberoep.

daarvoor gemachtigd wordt door de gebruiker, kan toegang worden verleend tot de databank, vermeld in het eerste lid, onder de voorwaarden, vermeld in de regelgeving ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De toegang tot de databank is voor elke actor beperkt tot de gegevens die noodzakelijk zijn voor de uit te voeren opdrachten en tot de periode waarin de voormelde opdrachten worden uitgevoerd.

De Vlaamse Regering kan bijkomende voorwaarden en procedures bepalen voor de toegang van de actoren, vermeld in het vierde lid, tot de databank, vermeld in het eerste lid.”

16. De voormelde wijzigingen aan het VSB-decreet voorzien aldus in een rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens van zowel de gebruikers als van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen teneinde het Departement Zorg in staat te stellen het beheer van de BelRAI-databank te kunnen waarnemen. Concreet voor wat betreft de gegevens van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen verduidelijkt de Memorie van toelichting dat deze gegevens noodzakelijk zijn voor het toegangsbeheer tot de databank, en met name om te controleren of de betrokken persoon over de vereiste kwalificaties beschikt en waar hij of zij – in voorkomend geval – tewerkgesteld is.
17. Hoewel de Autoriteit onderschrijft dat deze wijzigingen noodzakelijk zijn om het operationele beheer van de BelRAI-databank te kunnen organiseren, benadrukt zij het belang om, gelet op het feit dat er in beginsel (voor dit doeleinde) geen verdere verwerking van de (niet-gepseudonimiseerde) gegevens van de gebruikers door het Departement Zorg kan plaatsvinden, afdoende technische en organisatorische maatregelen te treffen teneinde het risico op onbevoegde raadplegingen door medewerkers van het departement en gegevenslekken zoveel mogelijk te beperken¹⁰. Het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling in de zin van artikel 35 AVG is zonder meer aan de orde.

¹⁰ Ter zake kunnen onder andere de volgende maatregelen in acht worden genomen:

- menselijke tussenkomst bij het toegangsbeheer voor bepaalde datasets of -banken;
- parameters vaststellen voor het toezicht op of het opleggen van aanvullende toegangsvereisten voor de raadpleging van de persoonsgegevens (logging);
- back-ups beschermen met hetzelfde beschermingsniveau dat geldt voor de oorspronkelijk gegevens en systemen;
- vaststellen van quota/ beperking van de raadpleging per gebruiker of account voor gevoelige datasets, rekening houdend met de feitelijke doeleinden waarvoor die gegevens worden gebruikt;
- implementatie van systemen die mislukte pogingen om toegang te krijgen tot gegevens detecteren en systemen voor het opsporen van exfiltratie van gegevens;
- vaststellen van evaluatieprocedures met betrekking tot gegevensoverdrachten en technologische veranderingen;
- periodieke uitvoering van privacy- en beveiligingsaudits.

18. In de mate dat de hierboven geformuleerde opmerkingen in rekening worden gebracht is de Autoriteit van oordeel dat het eerste doeleinde – het operationele beheer van de BelRAI-databank – welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is.

19. In tweede instantie wordt een nieuwe paragraaf 9 ingevoegd in artikel 49 VSB-decreet dat de verwerking van bepaalde gepseudonimiseerde BelRAI-gegevens door het Departement Zorg in het kader van de volgende doeleinden regelt:

- het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen¹¹;
- de uitvoering van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken¹²;
- het vastleggen van een programmatieplanning¹³;
- het nemen van beleidsmaatregelen om de financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken¹⁴.

20. Uit de Memorie van toelichting volgt dat voor elk van deze doeleinden een impactanalyse zal worden doorlopen met een inschatting van de risico's om de principes van minimale gegevensverwerking na te leven, doch met dien verstande dat er geen 'rechtstreekse' identificatiegegevens zullen worden verwerkt (o.a. (voor)naam, rijksregisternummer,

¹¹ Toelichting: *Het Departement Zorg ziet [krachtens het woonzorgdecreet en andere sectorspecifieke regelgeving] toe op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden van de zorgvoorzieningen. Hierbij wordt ook het gebruik van de BelRAI-instrumenten gekoppeld aan specifieke erkenningsvoorwaarden. Om het toezicht op de naleving van deze erkenningsvoorwaarden te kunnen uitvoeren, dient het Departement Zorg bepaalde BelRAI-gegevens te kunnen verwerken rond o.a. het gebruik van het Vlaams IT-Platform BelRAI door zorgvoorzieningen. Daarnaast bevatten de geaggregeerde BelRAI-gegevens op voorzieningenniveau belangrijke parameters en indicatoren die het toelaten om een risico-gestuurd toezichts- en handhavingsbeleid te voeren in samenwerking met Zorginspectie."*

¹² Toelichting: *"Op basis van de BelRAI-gegevens kunnen groepsstatistieken en kwaliteitsindicatoren worden berekend die zowel voorzieningen als het departement Zorg handvaten geven om een kwaliteitsbeleid te voeren volgens de principes zoals vastgelegd in het decreet over de kwaliteit van zorg in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 5 mei 2023. Het gaat hierbij niet alleen over kwaliteitsbeleid binnen de voorzieningen, maar ook op lokaal en regionaal niveau binnen Vlaanderen (bijvoorbeeld ter ondersteuning van de opdrachten van de eerstelijnszones en de zorggraden). Deze groepsstatistieken en kwaliteitsindicatoren zijn evolutief in de tijd en worden bijgestuurd in functie van nieuwe wetenschappelijke inzichten, maatschappelijke evoluties en beleidsdoelstellingen die door de Vlaamse Overheid in overleg met de belanghebbenden, worden bepaald."*

¹³ Toelichting: *"Opdat de Vlaamse Gemeenschap de zorgverleners en zorgvoorzieningen binnen de Woonzorg en Vlaamse Sociale Bescherming gericht kan versterken binnen haar bevoegdheden, is het noodzakelijk dat de Vlaamse Gemeenschap een zicht krijgt op het aanbod en de niet vervulde noden van de sectoren in het Nederlandse taalgebied. (...) Om tegemoet te komen aan vragen rond beleidsontwikkeling voor het bestaande en toekomstige zorgaanbod in Vlaanderen kan het Departement Zorg de gegevens uit de BelRAI-indicatiestelling verwerken, die onder andere de zorgbehoefte van een gebruiker in kaart brengen. De programmatie van het zorgaanbod wordt bepaald aan de hand van objectief meetbare criteria. (...) De criteria houden onder andere rekening met relevante demografische gegevens (...), gegevens over de stijgende zorgbehoefte van de populatie, indicatoren met betrekking tot specifieke kwetsbare doelgroepen en de regionale spreiding. Op basis van de BelRAI-gegevens kan het Departement Zorg zorgprognoses opstellen, indicatoren berekenen en kwetsbare doelgroepen in kaart brengen, opdat het programmatiebeleid, dat wordt vastgelegd door de Vlaamse regering, kan worden uitgevoerd."*

¹⁴ Toelichting: *"BelRAI-indicatiestellingen bevatten gegevens die kunnen bijdragen tot een meer gelijke financiering voor een gelijke zorgzwaarte binnen de Vlaamse Sociale Bescherming. In het bijzonder de BelRAI-zorgzwaartecategorieën (Resource Utilisation Groups of RUG's) en scores die berekend kunnen worden op basis van de BelRAI-gegevens kunnen hiertoe inzichten aanleveren (...) met als doel nieuwe financieringssystemen en -voorwaarden te ontwikkelen die kunnen bijdragen aan een versterking van de Vlaamse Sociale Bescherming."*

geboortedatum, datum van overlijden...). Betreffende de proportionaliteit (lees: naleving van het beginsel van de minimale gegevensverwerking) van de voorgestelde verwerkingen verwijst de Autoriteit naar de punten 39 e.v. van dit advies.

21. De Autoriteit stelt vast dat er – met uitzondering van eventueel het voorziene toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden – sprake is van een verdere verwerking van persoonsgegevens voor wetenschappelijke en statistische doeleinden, hetgeen aldus impliceert dat artikel 89 AVG in rekening moet worden gebracht. Artikel 89.1 AVG vereist dat elke verwerking voor wetenschappelijke (of statistische) doeleinden moet worden omkaderd door passende waarborgen, zodat technische en organisatorische maatregelen worden getroffen om de naleving van het beginsel van de minimale gegevensverwerking te verzekeren, en wanneer de wetenschappelijke of statistische doeleinden kunnen worden bereikt door latere verwerkingen waarbij identificatie van de betrokkenen niet of niet meer mogelijk is, moet op deze wijze te werk worden gegaan.
22. Niettegenstaande het (*in se* positieve) voornemen van de aanvrager om louter gepseudonimiseerde persoonsgegevens aan te wenden voor de verwezenlijking van de bovengenoemde doeleinden, blijft het vereist om na te gaan of het gebruik van anonieme gegevens in bepaalde gevallen niet zou kunnen volstaan. Volledigheidshalve brengt de Autoriteit in herinnering dat er een belangrijk verschil bestaat tussen gepseudonimiseerde gegevens, die in artikel 4(5) van de AVG worden gedefinieerd als gegevens die *"niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens worden gebruikt"* en geanonimiseerde gegevens, die niet langer met redelijke middelen aan een bepaalde persoon kunnen worden toegeschreven, en dat enkel deze laatste geen persoonsgegevens meer vormen en dus overeenkomstig overweging 26 zijn uitgesloten van de werkingssfeer van de AVG¹⁵.
23. In alle gevallen waar enkel pseudonimisering kan volstaan voor de verwezenlijking van de voorziene doeleinden is het noodzakelijk om te verwijzen naar het verslag van het Europees Agentschap voor Cyberbeveiliging betreffende technieken en goede praktijken voor pseudonimisering¹⁶ en om ervoor te zorgen dat de verwerkingen worden omkaderd met de vereiste waarborgen en voldoen aan de heersende beginselen ter zake.

¹⁵ Voor meer informatie, zie de opinie 5/2014 (WP216) mbt anonimiserings technieken, 2.2.3, blz. 10 van de Groep 29, https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf

¹⁶ ENISA: <https://www.enisa.europa.eu/publications/data-pseudonymisation-advanced-techniques-and-use-cases> en <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-proposes-best-practices-and-techniques-for-pseudonymisation>;

24. Onverminderd de bovenstaande opmerkingen is de Autoriteit van oordeel dat deze doeleinden – in het bijzonder gelezen in samenhang met de verduidelijkingen in de Memorie van toelichting – in beginsel gerechtvaardigd, welbepaald en uitdrukkelijk omschreven zijn.

Wijziging van het woonzorgdecreet

25. Zoals hierboven reeds toegelicht heeft het Departement Zorg krachtens het Woonzorgdecreet de taak om woonzorgvoorzieningen en verenigingen te vergunnen, te erkennen en te subsidiëren binnen de programmatie. Daartoe dient het Departement Zorg bepaalde persoonsgegevens te verwerken van zowel de gebruikers als de personeelsleden van woonzorgvoorzieningen of verenigingen die binnen het toepassingsgebied van het Woonzorgdecreet vallen.
26. In het licht van het bovenstaande bepaalt het ontworpen artikel 59, §5, eerste lid, van het woonzorgdecreet: *"Met het oog op de uitvoering van de bevoegdheden en taken, geregeld bij of krachtens dit decreet, worden persoonsgegevens van de gebruiker, inclusief gegevens over gezondheid als vermeld in artikel 4, 15), van de algemene verordening gegevensbescherming, en de personeelsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders verwerkt door het Departement Zorg, vermeld in artikel 23, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie."*
27. Hoewel deze bepaling *an sich* bezwaarlijk aanleiding geeft tot een welbepaalde en uitdrukkelijke aanduiding van de doeleinden van de voorziene gegevensverwerkingen, is de Autoriteit van oordeel dat uit het Woonzorgdecreet (en in het bijzonder artikel 59, §6, 1° en de hoofdstukken 3, 5 en 7) kan worden afgeleid welke de opdrachten zijn die in dit verband aan het Departement Zorg worden toegekend. Desalniettemin lijkt een bijkomende duiding in het ontwerpartikel – in lijn met de Memorie van toelichting – aangewezen (met name de verduidelijking dat het in eerste instantie verwerkingen betreft die noodzakelijk zijn voor de erkenning en subsidiëring van woonzorgvoorzieningen en instellingen en het toezicht op de naleving van de voorwaarden).
28. Voor het overige is de Autoriteit van oordeel dat er sprake is van een gerechtvaardigd doeleinde.

c. Verwerkingsverantwoordelijke

29. Overeenkomstig artikel 4.7) AVG is de verwerkingsverantwoordelijke elke natuurlijke of rechtspersoon, overheidsinstantie, dienst of ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt; wanneer de doelstellingen van en de middelen voor deze verwerking in het Unierecht of het lidstatelijke recht worden vastgesteld, kan daarin worden bepaald wie de verwerkingsverantwoordelijke is of volgens

welke criteria deze wordt aangewezen. Volledigheidshalve brengt de Autoriteit in herinnering dat de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke passend moet zijn in het licht van de feitelijke omstandigheden.

Wijzigingen van het VSB-decreet

30. Met betrekking tot de verwerkingshandelingen gesteld door het Departement Zorg in het kader van het beheer van de BelRAI-databank, en van de doeleinden vermeld in het ontworpen artikel 49, §9, eerste lid, VSB-decreet bepaalt artikel 49, §4, 5°, VSB-decreet dat het Departement Zorg optreedt als verwerkingsverantwoordelijk. De Autoriteit stelt vast dat deze aanduiding overeenstemt met de feitelijke rol die deze actor in de praktijk opneemt en neemt er akte van.

Wijziging van het Woonzorgdecreet

31. Artikel 59, §6, 1°, Woonzorgdecreet voorziet ter zake dat het Departement Zorg verwerkingsverantwoordelijke is voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de passende financiering van de woonzorgvoorzieningen, de monitoring en handhaving met betrekking tot de geboden woonzorg en de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders en voor het uitoefenen van toezicht op de erkenningsvoorwaarden en de kwaliteit van de geboden woonzorg. De Autoriteit neemt er akte van.

d. Proportionaliteit/ Minimale Gegevensverwerking

32. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, terzake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden (principe van 'minimale gegevensverwerking').

Wijziging van het VSB-decreet

33. Ter zake dient opnieuw een onderscheid te worden gemaakt tussen de doeleinden van de door het Departement Zorg gestelde verwerkingshandelingen binnen de BelRAI-databank.
34. Betreffende het beheer van de databank overeenkomstig het toekomstige artikel 70/2 VSB-decreet voorzien de ontworpen artikelen 49, §3, 13° en 49, §3/3, VSB-decreet dat het Departement zorg de in artikel 49, §3, tweede lid van datzelfde decreet opgesomde gegevenscategorieën¹⁷ (gelezen

¹⁷ Het betreft de persoonsgegevens die overeenkomstig artikel 58 VSB-decreet noodzakelijk zijn voor de toekenning van tegemoetkomingen aan gebruikers in het kader van de pijlers van de Vlaamse Sociale bescherming. De hoogte van de

in het licht van het VSB-decreet in zijn geheel) van de gebruikers en de identificatiegegevens, opleidingsgegevens en tewerkstellingsgegevens van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen¹⁸ kan verwerken.

35. Opnieuw onderlijnt de Autoriteit het belang om de (uiterst gevoelige en intieme) gegevens in de databank zoveel mogelijk te beschermen in het licht van de beginselen van gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen. De effectieve toegang tot de gegevens in de databank – in zoverre de toegang tot die gegevens niet absoluut noodzakelijk is voor de organisatie van het beheer van de databank – moet voor (de medewerkers van) het Departement Zorg tot een minimum worden beperkt. De Autoriteit herhaalt bovendien dat het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling in de zin van artikel 35 AVG zonder meer aan de orde is in deze context.

36. Voorts, in zover onder '*identificatiegegevens*' ook het rijksregisternummer of *bis*-nummer van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen wordt begrepen, wijst de Autoriteit erop dat het gebruik van deze nummers in België strikt geregeld wordt door artikel 8 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen* (hierna: de Rijksregisterwet). Het gebruik van het rijksregister- of *bis*-nummer is niet toegelaten zonder voorafgaandelijke machtiging, hetzij door de minister van Binnenlandse Zaken, hetzij door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie. Niettegenstaande de noodzaak om gegevens te verwerken die voldoen aan de vereisten van kwaliteit en juistheid kan een eenvoudige vermelding in de Memorie van toelichting – zoals in het onderhavige geval – aldus niet volstaan. De Autoriteit herinnert er ook in het algemeen aan dat unieke identificatienummers een bijzondere bescherming genieten krachtens artikel 87 AVG. Lidstaten die dergelijke nummers vaststellen, moeten erover waken dat deze alleen worden gebruikt met passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, die door de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de rechtsvoorganger van de Autoriteit, als volgt zijn vastgesteld¹⁹:

zorggebonden financiering wordt krachtens artikel 63 VSB-decreet bepaald op basis van de zorgbehoefte van de gebruiker die wordt geëvalueerd aan de hand van BelRAI in een indicatiestelling. De concrete gegevens die aldus moeten worden verwerkt hangen in belangrijke mate af van de concrete zorgnood van de betrokkenen (op voorwaarde evenwel dat deze zorgnood zich situeert binnen de bestaande pijlers van de Vlaamse sociale bescherming).

¹⁸ De Memorie van toelichting geeft in dat verband de volgende duiding: "(...)"

- *identificatiegegevens: deze gegevens zijn nodig voor het toegangsbeheer tot de databank met indicatiestellingen. Hierbij wordt gedacht aan Rijksregisternummer of bis-nummer, naam en voornaam;*
- *opleidingsgegevens: deze gegevens zijn nodig om te kunnen controleren of de persoon die een indicatiestelling oplaadt in de databank met BelRAI-indicatiestellingen, daadwerkelijk gemachtigd is om een indicatiestelling op te maken. Voor de opmaak van indicatiestellingen gelden er immers opleidingsvereisten (cfr. besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2021 over de tenuitvoerlegging van BelRAI en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin);*
- *tewerkstellingsgegevens: de BelRAI-databank bevat de gegevens van de organisatie waar een indicatiesteller tewerkgesteld is (naam, HCO- en/of KBO-nummer). Indien een indicatiestelling werd ingevuld door een individuele beoefenaar van een gezondheidszorgberoep kunnen ook het RIZIV-nummer en de beroepsgroep verwerkt worden."*

¹⁹ Zie: Zie advies nr. 19/2018 van 29 februari 2018 betreffende een voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen "Binnenlandse Zaken".

- het gebruik van een algemeen identificatienummer moet worden beperkt tot de gevallen waarin dit strikt noodzakelijk is aangezien dit gebruik risico's impliceert inzake koppeling van bestanden;
- de doeleinden moeten duidelijk en expliciet worden gepreciseerd zodat men de beoogde soorten verwerkingen kan vermoeden/voorzien;
- de bewaartermijn en de eventuele mededelingen aan derden moeten eveneens worden omkaderd;
- technische en organisatorische maatregelen moeten het beveiligd gebruik passend omkaderen en
- de niet-naleving van de bepalingen die het gebruik omkaderen moeten worden gesanctioneerd aan de hand van effectieve, proportionele en ontradende sancties.

37. Volledigheidshalve benadrukt de Autoriteit dat de verantwoordelijkheid voor het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen bij het Departement Zorg geenszins afbreuk doet aan de individuele verantwoordingsplicht in de zin van artikel 5.2 AVG, noch in hoofde van de personen die een indicatiestelling moeten afnemen en opladen in de voormelde databank, noch in hoofde van de instellingen die voor de verwezenlijking van de aan hen opgelegde wettelijk verplichtingen of opdrachten in het algemeen belang de databank kunnen (moeten) raadplegen.

38. In tweede instantie voorziet het ontworpen artikel 49, §9 VSB-decreet dat het departement de volgende gepseudonimiseerde gegevens kan verwerken voor de verwezenlijking van de in het tweede lid van datzelfde artikel opgesomde doeleinden (zie *supra* punt 19):

- 1° "de leeftijdscategorie;*
- 2° de postcode van de hoofdverblijfplaats;*
- 3° de periode van overlijden;*
- 4° de gezondheidsgegevens;*
- 5° de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard;*
- 6° de gegevens over de zelfbeschikking en factoren uit het dagelijkse leven van de gebruikers van wie een indicatiestelling wordt opgeslagen in de databank, vermeld in artikel 70/2."*

39. Zoals reeds aangehaald in punt 20 hierboven zal het Departement Zorg verscheidene impactanalyses doorlopen teneinde een inschatting te maken van de risico's verbonden aan de voorziene gegevensverwerkingen (onder meer inzake de naleving van het beginsel van minimale gegevensverwerking). In zover hier gegevensbeschermingseffectbeoordelingen in de zin van 35 AVG worden beoogd – waarvan de uitvoering in het licht van de aard en de omvang van de verwerkingen redelijkerwijze noodzakelijk zal blijken – verzoekt de Autoriteit, teneinde elke verwarring daaromtrent te vermijden, de juiste terminologie uit de AVG te gebruiken.

40. Uit de memorie van toelichting kunnen onder andere de volgende toepassingen worden afgeleid: aanwenden van gebruikersstatistieken van de BelRAI instrumenten en het Vlaams IT-platform BelRAI in het kader van de erkenning, de financiering en het toezicht op de zorgvoorzieningen en -instellingen, het bijsturen van de Vlaamse zorgkwaliteitsindicatoren en het zorgbeleid (pijnbeleid, belasting van mantelzorgers, vaccinatiegraad, risico op heropname, levenseindezorg,...) door middel van wetenschappelijke en maatschappelijke inzichten verkregen uit geaggregeerde BelRAI-gegevens²⁰, afstemmen van het specifieke zorgaanbod op vastgestelde lokale/regionale noden (programmatie)²¹ en het analyseren van de BelRAI-zorgzwaartecategorieën teneinde bij te dragen tot een meer gelijke financiering voor een gelijke zorgzwaarte binnen de Vlaamse Sociale Bescherming.
41. Hoewel de Autoriteit *in se* van oordeel is dat de alhier geformuleerde toepassingen wel degelijk een nuttig en maatschappelijk relevant doeleinde nastreven, is het uitermate belangrijk om het gepseudonimiseerde karakter van de gegevens te waarborgen, aangezien het Departement Zorg – in het kader van het beheer van de indicatiestellingendatabank – per definitie beschikt over aanvullende informatie die de gepseudonimiseerde gegevens terug kan koppelen aan een welbepaalde betrokkene.
42. Concluderend stelt de Autoriteit dat indien de aanvrager of de aangeduide verwerkingsverantwoordelijke, aan de hand van concrete technische en organisatorische maatregelen (via bijvoorbeeld de uit te voeren gegevensbeschermingseffectbeoordeling²²), de residuele risico's op heridentificatie van de betrokkenen en ongeoorloofde toegang tot niet gepseudonimiseerde gegevens aantoonbaar kan beperken, de voorgestelde categorieën van persoonsgegevens in beginsel toereikend, terzake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden.

Wijziging van het woonzorgdecreet

²⁰ Uittreksel Memorie van toelichting: "De BelRAI-gegevens worden verder enkel gekoppeld aan de organisatiegegevens van de zorgvoorziening die de BelRAI-indicatiestelling heeft ingediend. BelRAI-kwaliteitsindicatoren worden berekend op basis van meerdere indicatiestellingen van eenzelfde gebruiker doorheen de tijd om eventuele patronen van vooruit- of achteruitgang op voorzieningsniveau met elkaar in verband te kunnen brengen. Het gaat dus om de proportie van personen bij wie een bepaalde indicator is voorgekomen in een bepaalde periode. Het is hierbij belangrijk dat binnen een bepaalde referentieperiode een juiste selectie van gegevens kan gebeuren op basis van de aanwezige gebruikers in een zorgvoorziening waardoor de periode van overlijden een belangrijk gegeven vormt om deze referentieperiode en aanwezige doelgroep goed af te bakenen. **De BelRAI-gegevens van de gebruiker kunnen door het Departement Zorg niet verder worden gekoppeld op het niveau van de gebruiker met andere gebruikersgegevens waarover het Departement Zorg beschikt.**"

²¹ Deze noden kunnen worden vastgesteld aan de hand van demografische gegevens (bijvoorbeeld stijgende leeftijd van de populatie), gegevens over de stijgende zorgbehoefte van de populatie, indicatoren met betrekking tot specifieke kwetsbare doelgroepen en de regionale spreiding.

²² Zie in dat verband de mogelijke maatregelen die reeds werden opgesomd in voetnoot 8.

43. Voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de passende financiering van de woonzorgvoorzieningen, de monitoring en handhaving met betrekking tot de geboden woonzorg en de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders en voor het uitoefenen van toezicht op de erkenningsvoorwaarden en de kwaliteit van de geboden woonzorg bepaalt het ontworpen artikel 59, §5, eerste en tweede lid, Woonzorgdecreet: *"In het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, verwerkt het voormelde Departement Zorg de volgende **persoonsgegevens van de gebruiker**:*

- 1° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de betrokken gebruiker, inclusief het Rijksregisternummer of bis-nummer;*
- 2° de geboortedatum;*
- 3° het geslacht;*
- 4° de hoofdverblijfplaats;*
- 5° de datum van overlijden;*
- 6° de gezondheidsgegevens over de gebruiker;*
- 7° de gegevens over de zorg en ondersteuning die in de woonzorgvoorziening wordt verleend.*

*In het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, verwerkt het voormelde Departement Zorg de volgende **persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders**:*

- 1° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer;*
- 2° de geboortedatum;*
- 3° het geslacht;*
- 4° de hoofdverblijfplaats;*
- 5° de datum van overlijden;*
- 6° de gegevens over de tewerkstelling van de personeelsleden;*
- 7° de gegevens over de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders, namelijk:*
 - a) de genoten opleiding;*
 - b) een uittreksel uit het strafregister"*

44. In de Memorie van toelichting wordt elke informatiecategorie voorzien van een rechtvaardiging in het licht van specifieke procedurele bepalingen afkomstig uit het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 *betreffende de procedures voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers* (hierna: het procedurebesluit) en het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 *betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers*

(hierna: het stambesluit). De Autoriteit beoordeelt het in eerste instantie aldus positief dat de aanvrager ervoor heeft geopteerd om deze categorieën van persoonsgegevens, waarvan de verwerking noodzakelijk wordt geacht voor onder meer de geviseerde erkennings-, schorsings-, en subsidiëeringsprocedures, decretaal te verankeren.

45. Desalniettemin stelt de Autoriteit vast dat sommige van de door de aanvrager naar voren geschoven procedurevoorbeelden – **behoudens bijkomende verduidelijkingen in dat verband**²³ – ogenschijnlijk kunnen worden verwezenlijkt aan de hand van gepseudonimiseerde gegevens, in lijn met hetgeen de aanvrager beoogt te voorzien in het ontworpen artikel 49, §9, tweede lid, 1°, VSB-decreet.

46. Het betreft voor de gegevens van de gebruiker²⁴:

- de geboortedatum; in zover de geboortedatum louter noodzakelijk is om de leeftijd van gebruikers te kunnen identificeren om op die manier een gepaste verdeling van de subsidieerbare uren te kunnen uitvoeren meent de Autoriteit dat in beginsel ook het geboortjaar zou kunnen volstaan;
- het geslacht; aangezien het gegeven geslacht slechts noodzakelijk is in het kader van wetenschappelijk onderzoek en beleidsrapportering door het Departement Zorg (doeleinden die bovendien losstaan van het primaire verwerkingsdoeleinde), kan het ruimschoots volstaan dat er per voorziening of instelling algemene statistieken inzake het geslacht van de gebruikers worden overgemaakt, zonder dat het geslacht in deze context aan individueel identificeerbare gebruikers moet worden gekoppeld²⁵;
- de hoofdverblijfplaats; uit de artikelen 30 en 31, bijlage 3, stambesluit volgt geenszins dat het Departement Zorg in het kader van de berekening van de hoogte van de subsidie-enveloppe de hoofdverblijfplaats (begrepen als straat, huisnummer, gemeente) van de gebruikers van diensten voor oppashulp moet verwerken. Dit laat echter onverlet dat het Departement Zorg (in samenwerking met Zorginspectie) bij vermoedens van subsidiefraude bepaalde gegevens kan opvragen bij de betrokken dienst(en);

²³ Hoewel Autoriteit erkent dat het gelet op de uiterst complexe en uitgebreide regelgeving niet steeds evident (noch wenselijk) is om op exhaustieve wijze alle concrete situaties op te sommen die de verwerking van bepaalde persoonsgegevens noodzakelijk maken, is het niettemin aan de orde om – in het licht van de vereiste voorzienbaarheid en nauwkeurigheid van de regelgeving in hoofde van de betrokkene – de noodzaak van de verwerking van 'rechtstreeks identificeerbare persoonsgegevens' in de onderstaande voorbeelden bijkomend te staven (in de mate van het mogelijke).

²⁴ Deze opmerkingen gelden enkel in hoofde van het Departement Zorg voor de alhier geviseerde doeleinden, en doen geenszins afbreuk aan de verplichting van de zorgvoorzieningen of instellingen om de persoonsgegevens van hun gebruikers op een correcte en beveiligde manier te bewaren.

²⁵ Opnieuw kan worden verwezen naar artikel 89.1 AVG op grond waarvan wetenschappelijk onderzoek in eerste instantie met anonieme gegevens moet worden gedaan. Wanneer het niet mogelijk is om met anonieme gegevens het beoogde verwerkingsdoeleinde te bereiken (hetgeen de Autoriteit *in casu* niet betwist), kunnen gepseudonimiseerde persoonsgegevens worden gebruikt. Slechts wanneer het aantoonbaar is dat ook gepseudonimiseerde gegevens niet kunnen volstaan, kan wetenschappelijk onderzoek plaatsvinden aan de hand van rechtstreeks identificeerbare persoonsgegevens. Op heden doorstaat het ontwerp deze toets niet.

- de gezondheidsgegevens en de gegevens met betrekking tot de in of door de woonzorgvoorziening verleende zorg en ondersteuning; **in zover deze gegevens worden verwerkt voor het opmaken van een programmatie of in het kader van de opdrachten en bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de erkenningsvoorwaarden en de subsidieopdrachten**²⁶, is de Autoriteit van oordeel dat het, gelet op de bijzonder gevoelige aard (en het beschermde karakter) van dergelijke gegevens, niet proportioneel is om deze gegevens *ab initio* op een rechtstreek identificeerbare wijze over te maken aan het Departement Zorg. In de mate van het mogelijke moeten dergelijke gegevens per zorgvoorziening of instelling op geaggregeerde wijze worden overgemaakt aan het Departement, of moeten ze worden gekoppeld aan een uniek, doch gecodeerd, ID van de gebruiker (waarvan de sleutel op het moment van doorgifte enkel in handen is van de betrokken voorziening of instelling). Slechts in het kader van concrete handhavingsprocedures ten aanzien van een zorgvoorziening of instelling kan het finaal aanvaardbaar zijn om de individuele gezondheidsgegevens van de gebruikers te gaan verwerken.

47. Het betreft voor de gegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders:

- de geboortedatum, het geslacht en de hoofdverblijfplaats: aangezien de voormelde gegevenscategorieën overeenkomstig de Memorie van toelichting slechts noodzakelijk zijn om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot wetenschappelijk onderzoek en beleidsrapportering, herhaalt de Autoriteit dat het voor de verwezenlijking van die doeleinden in beginsel kan volstaan om per zorgvoorziening of instelling te werken met geaggregeerde gegevens of statistieken in dat verband²⁷.

48. Voorts, eveneens betreffende de gegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders, stelt de Autoriteit vast dat, hoewel de Memorie van toelichting ter verantwoording van de verwerking van een uittreksel van het strafregister verwijst naar artikel 11 van het stambesluit, het desbetreffende artikel enkel betrekking heeft op de nieuwe personeelsleden en bestuurders van woonzorgvoorzieningen en verenigingen, en dat het uittreksel uit het strafregister *in se* louter moet aantonen dat de betrokken personen niet in België of in het buitenland door een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing zijn veroordeeld wegens een misdrijf dat genoemd is in boek 2, titel VII, hoofdstukken V, VI en VII, titel VIII, hoofdstukken I, II, IV en VI en titel IX, hoofdstukken I en II van het Strafwetboek. In de mate aldus dat het

²⁶ De Autoriteit acht het daarentegen aanvaardbaar dat bepaalde gezondheidsgegevens van gebruikers worden verwerkt in het kader van specifieke handhavingsprocedures (zoals bijvoorbeeld de passende begeleiding van bewoners die moeten verhuizen n.a.v. de gedwongen sluiting van een bepaalde voorziening in uitvoering van artikel 33 procedurebesluit).

²⁷ *Idem* voetnoot 23.

ontwerpartikel een integraal uittreksel uit het strafregister lijkt te vereisen, is er bezwaarlijk sprake van een verwerking van persoonsgegevens die beperkt blijft tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden. In het licht van de verplichte voorzienbaarheid en nauwkeurigheid van de regelgeving in hoofde van de betrokkenen, lijkt het zonder meer aangewezen om de feitelijke draagwijdte van de verplichting tot overlegging van een uittreksel uit het strafregister uitdrukkelijk te preciseren in het ontwerp. Daarnaast, aangezien op het eerste zicht ook vrijwilligers en verenigingswerkers worden geïdendeerd (dit terwijl noch het procedurebesluit, noch het stambesluit een dergelijke verplichting opleggen), verdient het aanbeveling om de noodzaak hiervan bijkomend te staven²⁸.

49. Voor het overige is de Autoriteit van oordeel dat de verwerking van de identificatiegegevens (waaronder het rijksregisternummer of *bis*-nummer) en de datum van overlijden van de gebruikers, en van de identificatiegegevens, de datum van overlijden, de gegevens over de tewerkstelling (bij een zorgvoorziening of instelling) en de opleidingsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders gerechtvaardigd is in het licht van de verwerkingsdoeleinden en de aanvullende toelichtingen in dat verband.

e. Bewaartermijn

50. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

Wijziging van het VSB-decreet

51. Overeenkomstig artikel 49, §5, VSB-decreet bepaalt de Vlaamse Regering "*gedurende welke termijn de verwerkte persoonsgegevens, met inbegrip van de gegevens over de gezondheid, maximaal zullen worden bewaard.*"
52. De Autoriteit herneemt dat krachtens artikel 6.3 AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 EVRM, elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen moet vaststellen. Aangezien de onderliggende verwerkingen van persoonsgegevens een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigen, is het ook vereist

²⁸ In het bijzonder gelet op artikel 10 AVG op grond waarvan de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten enkel mogen verwerkt onder toezicht van de overheid en op voorwaarde dat de regelgeving die een dergelijke verwerking voorschrijft passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen biedt.

om de aanvullende essentiële elementen, waaronder inbegrepen de maximale bewaartermijn van de te verwerken persoonsgegevens, decretaal te verankeren.

53. Het behoeft geen betoog dat de delegatie aan de Vlaamse Regering in het onderhavige geval niet kan worden geacht te voldoen aan de vereisten die het legaliteitsbeginsel ter zake stelt. De Autoriteit benadrukt dat het alsnog noodzakelijk is om in het VSB-decreet de (maximale) bewaartermijnen van de persoonsgegevens vast te stellen, **rekening houdend met (bijzonder) gevoelige aard van de persoonsgegevens en de onderscheiden doeleinden**, of toch minstens de criteria op te nemen die toelaten die termijnen te bepalen.

Wijziging van het woonzorgdecreet

54. Op gelijkaardige wijze bepaalt het ontworpen artikel 59, §5, vijfde lid, 2°, woonzorgdecreet: "*De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, al de volgende elementen:*

(...)

2° de termijn waarin de verwerkte persoonsgegevens maximaal zullen worden bewaard;"

55. Vooreerst, ten algemene titel, merkt de Autoriteit op dat het, in het licht van de bevindingen van het Grondwettelijk Hof overeenkomstig arrest nr. 26/2023²⁹, niet aangewezen is om louter te wijzen op een adviesverplichting bij de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (hierna: de VTC). Een door de VTC verstrekt advies kan op heden immers niet worden beschouwd als een raadpleging in de zin van artikel 36.4 AVG. Het is raadzaam om in de betrokken passage bijkomend te wijzen op de verplichting om de Gegevensbeschermingsautoriteit te raadplegen of, naar analogie met artikel 49, §5, VSB-decreet, te volstaan met een verwijzing naar de 'bevoegde toezichthoudende autoriteit', zodat gebeurlijke evoluties in dat verband alvast in rekening worden gebracht.

56. Ten gronde vervolgens herneemt de Autoriteit haar opmerkingen overeenkomstig de punten 52 – 53 hierboven. Volledigheidshalve merkt de Autoriteit op dat, in zover de aanvrager de bewaartermijn die op heden is vastgesteld in artikel 12, §2, stambesluit³⁰ wenst over te nemen,

²⁹ In dat arrest oordeelde het Grondwettelijk Hof dat de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens niet kan worden beschouwd als een bevoegde toezichthoudende autoriteit in de zin van artikel 36.4 AVG. Te raadplegen via: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-026n.pdf>, zie B.30.6. e.v.

³⁰ Artikel 12, §2, stambesluit bepaalt: "*Met behoud van de toepassing van artikel 59, § 5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, gelden voor de gegevensverwerking van persoonsgegevens van de gebruiker door de administratie de volgende verplichtingen:*

het aangewezen is om uitdrukkelijk te specificeren welke concrete situaties in voorkomend geval aanleiding kunnen geven tot een bewaartermijn van tien jaar (in afwijking van de minimale bewaartermijn van twee jaar). Duiding in dat verband draagt in belangrijk mate bij aan de beoordeling van de vereiste voorzienbaarheid en nauwkeurigheid van de regelgeving.

f. Overige opmerkingen

57. Tot slot stelt de Autoriteit vast dat het ontworpen artikel 59, §5, vijfde lid, woonzorgdecreet voorziet in een delegatie aan de Vlaamse Regering voor het aanduiden van de instanties waaraan de persoonsgegevens zullen worden verstrekt. In lijn met hetgeen hierboven werd uiteengezet inzake de maximale bewaartermijnen, moeten ook de (categorieën van) ontvangers en de doeleinden van de doorgifte reeds worden vastgesteld in een formele wettelijke norm³¹. De Autoriteit verzoekt aan deze lacune te verhelpen. Zonder bijkomende preciseringen in dat verband is het immers niet mogelijk om de proportionaliteit en noodzaak van de gegevensoverdrachten ten gronde te beoordelen.

**OM DEZE REDENEN,
de Autoriteit,**

is van oordeel dat de volgende wijzigingen aan de betrokken decreten zich opdringen:

- in het kader van de organisatie van het operationele beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen is het noodzakelijk om een gegevensbeschermingseffectbeoordeling in de zin van artikel 35 AVG uit te voeren teneinde de risico's op ongeoorloofde toegang of gegevenslekken zoveel mogelijk te beperken (punten 17 en 35);
- grondig herzien, dan wel bijkomend motiveren, van de bepalingen die de te verwerken categorieën van persoonsgegevens in hoofde van het Departement zorg vaststellen, overeenkomstig hetgeen uiteengezet in de punten 46 – 48;
- vaststellen van maximale bewaartermijnen (dan wel van criteria die toelaten deze termijnen te bepalen) voor de gegevens die worden verwerkt in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen, de gepseudonimiseerde

1° de administratie bewaart de persoonsgegevens van een gebruiker minimaal twee jaar. Ze mag die gegevens tot maximaal tien jaar bewaren. Persoonsgegevens kunnen op elektronische wijze worden bewaard; (...)"

³¹ Zie in dat verband: Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.18, en Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punten B.36.1 e.v.

- gegevens die voor de in het ontworpen artikel 49, §9, VSB-decreet geformuleerde doeleinden worden aangewend en voor de persoonsgegevens die door het Departement zorg worden verwerkt in het kader van (het toezicht op) de erkenning en subsidiëring van zorgvoorzieningen en instellingen (respectievelijk de punten 53 – 56);
- aanpassen van het ontworpen artikel 59, §5, vijfde lid, woonzorgdecreet in zover het enkel wijst op de verplichting om de VTC te raadplegen (punt 55);
 - preciseren van de (categorieën van) ontvangers en de doeleinden van de doorgifte in het woonzorgdecreet (punt 57).

Voor het Kenniscentrum,
Cédrine Morlière, Directeur

VOORONTWERP VAN DECREET
van 12 januari 2024

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming, gewijzigd bij de decreten van 15 februari 2019 en 18 juni 2021 wordt een punt 8°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“8°/2 Departement Zorg: het Departement Zorg, vermeld in artikel 23, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.”.

Art. 3. In artikel 49 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 juni 2021, 24 juni 2022, 23 december 2022 en 1 december 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 3, eerste lid, wordt een punt 13° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“13° het Departement Zorg.”;

2° er wordt een paragraaf 3/3 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§3/3. Het Departement Zorg kan de identificatiegegevens, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer, opleidingsgegevens en tewerkstellingsgegevens verwerken van de personen die een indicatiestelling

kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank, vermeld in artikel 70/2.”;

3° aan paragraaf 4, 5°, ingevoegd bij decreet van 1 december 2023, wordt de zinsnede “en voor de doeleinden, vermeld in paragraaf 9, tweede lid” toegevoegd;

4° aan paragraaf 5 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het eerste lid worden de gegevens, vermeld in paragraaf 3/3, door het Departement Zorg maximaal vijftig jaar bewaard.”;

5° er wordt een paragraaf 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§9. Het Departement Zorg verwerkt de volgende gegevens:

- 1° de leeftijdscategorie;
- 2° de postcode van de hoofdverblijfplaats;
- 3° de periode van overlijden;
- 4° de gezondheidsgegevens;
- 5° de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard;
- 6° de gegevens over de zelfbeschikking en factoren uit het dagelijkse leven van de gebruikers van wie een indicatiestelling wordt opgeslagen in de databank, vermeld in artikel 70/2.

De gegevens, vermeld in het eerste lid, worden verwerkt voor de volgende doelstellingen:

- 1° het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen;
- 2° de uitvoering van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens;
- 3° het vastleggen van een programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens;
- 4° het nemen van beleidsmaatregelen om de financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken aan de hand van BelRAI-gegevens.

De gegevens, vermeld in het eerste lid, zijn gepseudonimiseerd.

De gegevens, vermeld in het eerste lid, worden door het Departement Zorg bewaard voor een periode van maximaal dertig jaar.”.

Art. 4. In artikel 80, §6, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 juni 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het tweede lid bedraagt de dossiertaks 30 euro voor de volgende gebruikers:

- 1° de gebruiker die op 1 januari van het kalenderjaar vóór het kalenderjaar waarin de dossiertaks betaald moet worden, recht heeft op de verhoogde

- verzekeringstegemoetkoming, vermeld in artikel 37, § 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994;
- 2° de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolvabel is verklaard;
- 3° de gebruiker die het voorwerp is van:
- a) budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een instelling voor schuldbemiddeling die door de Vlaamse Gemeenschap is erkend;
 - b) een minnelijke schuldbemiddeling, vermeld in artikel 519, § 2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;
- 4° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- 5° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- 6° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering als vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, waarbij het gezinsinkomen van de gebruiker alleen bestaat uit deze uitkering;
- 7° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen, vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.”;

2° het vierde lid wordt opgeheven.

Art. 5. Aan artikel 81 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In de gevallen waarin het beroep door de arbeidsrechtbank gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.”.

Art. 6. In artikel 88, §4, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 juni 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden tussen het woord “indient” en de zinsnede “, is” de woorden “tegen een beslissing waarbij de vaststelling van de verminderde zelfredzaamheid wordt betwist” ingevoegd;

2° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het tweede lid bedraagt de dossiertaks 30 euro voor de volgende gebruikers:

- 1° de gebruiker die op 1 januari van het kalenderjaar vóór het kalenderjaar waarin de dossiertaks betaald moet worden, recht heeft op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, vermeld in artikel 37, § 19, van de wet

- betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994;
- 2° de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolvent is verklaard;
- 3° de gebruiker die het voorwerp is van:
- c) budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een instelling voor schuldbemiddeling die door de Vlaamse Gemeenschap is erkend;
 - d) een minnelijke schuldbemiddeling, vermeld in artikel 519, § 2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;
- 4° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- 5° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- 6° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering als vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, waarbij het gezinsinkomen van de gebruiker alleen bestaat uit deze uitkering;
- 7° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen, vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.”;

3° het vierde lid wordt opgeheven.

Art. 7. In artikel 89 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd dat luidt als volgt:

“In de gevallen waarin het beroep door de arbeidsrechtbank gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.”

Art. 8. In artikel 92, §6, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 juni 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het tweede lid bedraagt de dossiertaks 30 euro voor de volgende gebruikers:

- 1° de gebruiker die op 1 januari van het kalenderjaar vóór het kalenderjaar waarin de dossiertaks betaald moet worden, recht heeft op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, vermeld in artikel 37, § 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994;
- 2° de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolvent is verklaard;
- 3° de gebruiker die het voorwerp is van:

- e) budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een instelling voor schuldbemiddeling die door de Vlaamse Gemeenschap is erkend;
 - f) een minnelijke schuldbemiddeling, vermeld in artikel 519, § 2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;
- 4° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- 5° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- 6° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering als vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, waarbij het gezinsinkomen van de gebruiker alleen bestaat uit deze uitkering;
- 7° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen, vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.”;

2° het vierde lid wordt opgeheven.

Art. 9. In artikel 93 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In de gevallen waarin het beroep door de arbeidsrechtbank gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.”.

Art. 10. In artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, gewijzigd bij de decreten van 20 december 2019 en 21 april 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 4 worden tussen het tweede en het derde lid twee leden ingevoegd, die luiden als volgt:

“De persoonsgegevens van de gebruiker, vermeld in het eerste lid, worden minimaal tot twee jaar na het beëindigen van de zorg en ondersteuning aan de betrokken gebruiker bewaard en mogen maximaal tot vijf jaar na het beëindigen van de zorg en ondersteuning aan de betrokken gebruiker worden bewaard. Die persoonsgegevens kunnen op elektronische wijze worden bewaard.

De persoonsgegevens van de personeelsleden, de vrijwilligers, de verenigingswerkers en de bestuurders worden bewaard tot tien jaar na de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, het ondernemingscontract, het bestuursmandaat of het verenigings- of vrijwilligerswerk. Die persoonsgegevens kunnen op elektronische wijze worden bewaard.”;

2° in paragraaf 4 worden in het bestaande derde lid, dat het vijfde lid wordt, punt 2° en 3° opgeheven;

3° paragraaf 5 wordt vervangen door wat volgt:

“§5. Om woonzorgvoorzieningen en verenigingen te vergunnen, te erkennen en te subsidiëren binnen de programmatie en voor het toezicht op de erkenningsvoorwaarden en de handhaving ervan, worden persoonsgegevens van de gebruiker, inclusief gegevens over gezondheid als vermeld in artikel 4, 15), van de algemene verordening gegevensbescherming, en de personeelsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders verwerkt door het Departement Zorg, vermeld in artikel 23, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.

In het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, verwerkt het voormelde Departement Zorg de volgende persoonsgegevens van de gebruiker:

- 1° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de betrokken gebruiker, inclusief het Rijksregisternummer of bis-nummer;
- 2° de geboortedatum;
- 3° het geslacht;
- 4° de gemeente waar de hoofdverblijfplaats gelegen is;
- 5° de datum van overlijden;
- 6° de gezondheidsgegevens over de gebruiker;
- 7° de gegevens over de zorg en ondersteuning die door de woonzorgvoorziening wordt verleend;
- 8° de plaats waar de zorg en ondersteuning wordt verleend door de woonzorgvoorziening.

In het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, verwerkt het voormelde Departement Zorg de volgende persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders:

- 1° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer;
- 2° de geboortedatum;
- 3° het geslacht;
- 4° de gemeente waar de hoofdverblijfplaats gelegen is;
- 5° de datum van overlijden;
- 6° de gegevens over de tewerkstelling van de personeelsleden;
- 7° de gegevens over de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders, namelijk:
 - a) de genoten opleiding;
 - b) de gegevens van het uittreksel uit het strafregister die noodzakelijk zijn om na te gaan of de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders geen eigenschappen hebben die onverzoenbaar zijn met hun functie.

De Vlaamse Regering kan de persoonsgegevens, vermeld in het tweede en derde lid, nader preciseren.

De persoonsgegevens, vermeld in het tweede lid, worden bewaard tot maximaal twee jaar na het beëindigen van de zorg en ondersteuning aan de

gebruiker door een woonzorgvoorziening of vereniging. Die persoonsgegevens kunnen op elektronische wijze worden bewaard.

De persoonsgegevens, vermeld in het derde lid, worden minimaal twee jaar en maximaal vijftig jaar bewaard. Die persoonsgegevens kunnen op elektronische wijze worden bewaard.

De persoonsgegevens, vermeld in het tweede en derde lid, kunnen worden overgemaakt aan het Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming, vermeld in artikel 9 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming, voor zover die gegevens noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de opdrachten en taken van dat agentschap bepaald in of ter uitvoering van het voornoemde decreet van 18 mei 2018.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, al de volgende elementen:

- 1° de regels voor de wijze van verwerking van de gegevens;
- 2° de vorm waarin en de wijze waarop de gegevens worden uitgewisseld.”.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 75.357/3
van 22 februari 2024

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens’

Op 15 januari 2024 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 6 februari 2024. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Elly VAN DE VELDE, staatsraden, Bruno PEETERS, assessor, en Yves DEPOORTER, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Pieter AERTGEERTS, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 22 februari 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap strekt tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 ‘houdende de Vlaamse sociale bescherming’ en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 teneinde de verwerking van persoonsgegevens te regelen door het Departement Zorg in het kader van BelRAI (artikelen 3 en 10 van het voorontwerp).

Daartoe wordt enerzijds artikel 49 van het decreet van 18 mei 2018 gewijzigd. Luidens de ontworpen bepaling verwerkt het Departement Zorg een reeks persoonsgegevens (die voor maximaal vijftig jaar worden bewaard) van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen (artikel 3, 2° en 4°). Het Departement Zorg verwerkt daarnaast een reeks persoonsgegevens (die voor maximaal dertig jaar worden bewaard) voor onder meer het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen en andere doelstellingen in verband met de BelRAI-gegevens (artikel 3, 3° en 5°).

Anderzijds wordt artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 gewijzigd om de essentiële elementen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door het Departement Zorg decretaal te bepalen. Artikel 10 van het voorontwerp bepaalt daartoe de doelstellingen, de categorieën van persoonsgegevens, de betrokken personen, de bewaartermijn en de instanties waaraan persoonsgegevens kunnen worden overgemaakt. Dit artikel bevat ook enkele delegaties aan de Vlaamse Regering om de persoonsgegevens nader te preciseren en de regels voor de wijze van verwerking van de gegevens en de vorm waarin en de wijze waarop de gegevens worden uitgewisseld te bepalen.

3. Het voorontwerp wijzigt ook de bepalingen over de aanrekening van de dossiertaks bij de instelling van een administratief beroep tegen bepaalde tegemoetkomingsbeslissingen van een zorgkas gebaseerd op de BelRAI-indicatiestelling, in de memorie van toelichting verwijzend naar het arrest nr. 112/2023 van het Grondwettelijk Hof van 20 juli 2023 (artikelen 4 tot 9 van het voorontwerp).

Eenerzijds vernietigde het Grondwettelijk Hof het vierde lid van de artikelen 80, § 6, 88, § 4, en 92, § 6, van het decreet van 18 mei 2018, in zoverre die bepalingen niet voorzien in een volledige vrijstelling van de dossiertaks (maar in een dossiertaks van 37,50 euro) ten aanzien van rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming krachtens artikel 37, § 19, van de wet

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, die niet tot de zes categorieën van volledig vrijgestelden behoren. Het voorontwerp legt de dossiertaks voor zowel de rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming als voor de zes categorieën van volledig vrijgestelden voortaan vast op 30 euro (artikelen 4, 1°, 6, 2°, en 8, 1°).

Anderzijds oordeelde het Grondwettelijk Hof dat de dossiertaks integraal moet worden teruggestort wanneer het ingestelde beroep tegen de beslissing in administratief beroep gegrond wordt bevonden door de arbeidsrechtbank, wat voortaan door het voorontwerp in de artikelen 81, 89 en 93 van het decreet van 18 mei 2018 wordt ingevoegd (artikelen 5, 7 en 9).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKINGEN

A. De verwerking van persoonsgegevens en het legaliteitsbeginsel van artikel 22 van de Grondwet

4. Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.²

Bijgevolg moeten de “essentiële elementen” van de verwerking van persoonsgegevens in de wet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel “essentiële elementen” uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.³

² Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

³ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119, opmerking 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

Overeenkomstig het beginsel van de minimale gegevensverwerking, vervat in artikel 5, lid 1, c), van de AVG⁴ moeten de te verwerken persoonsgegevens bovendien toereikend zijn, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

Wat betreft de regeling van de verwerking van persoonsgegevens (in, enerzijds, het ontworpen artikel 49 van het decreet van 18 mei 2018 en, anderzijds, het ontworpen artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019) geeft het voorontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

4.1. Luidens het ontworpen artikel 49, § 3/3, van het decreet van 18 mei 2018 verwerkt het Departement Zorg de persoonsgegevens⁵ van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de BelRAI-databank, vermeld in artikel 70/2 van hetzelfde decreet (artikel 3, 2°, van het voorontwerp). De persoonsgegevens worden, luidens het ontworpen artikel 49, § 5, tweede lid, van dat decreet, voor maximaal vijftig jaar bewaard (artikel 3, 4°, van het voorontwerp).

Naar luid van de memorie van toelichting is deze bewaartermijn gebaseerd “op de termijn van een loopbaan (45 jaar) [van] een indicatiesteller die gedurende zijn loopbaan BelRAI-indicatiestellingen afneemt [en] gedurende deze hele loopbaan toegang moet hebben (voor zijn indicatiestellingen) tot de BelRAI-databank, verhoogd met een reservetermijn van 5 jaar (een indicatiesteller kan immers ook een zelfstandige zijn, welke niet noodzakelijk zijn beroepsactiviteiten stopzet eens de pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt)”.

Met deze zienswijze kan worden ingestemd, al dient de maximale bewaartermijn zo te worden geïnterpreteerd dat de noodzaak voor bewaring van de persoonsgegevens van de indicatiesteller stopt wanneer de loopbaan van de indicatiesteller (eerder) ten einde komt.

4.2. Luidens het ontworpen artikel 59, § 5, derde lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 verwerkt het Departement Zorg eveneens een reeks persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders van de woonzorgvoorzieningen en verenigingen (artikel 10, 3°, van het voorontwerp). Deze persoonsgegevens worden, luidens het ontworpen artikel 59, § 5, zesde lid, van dat decreet, voor minimaal twee jaar en maximaal vijftig jaar bewaard (artikel 10, 3°, van het voorontwerp).

Naar luid van de memorie van toelichting kan een personeelslid dat lange tijd in een voorziening gewerkt heeft en daarna nog vrijwilliger of bestuurder wenst te zijn, vijftig jaar verbonden zijn aan een woonzorgvoorziening of vereniging.

Met deze zienswijze kan worden ingestemd, met dien verstande dat minstens in de memorie van toelichting moet worden toegevoegd dat de bewaartermijn van de persoonsgegevens

⁴ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’.

⁵ Luidens het ontworpen artikel 49, § 3/3, van het decreet van 18 mei 2018 zijn dit “de identificatiegegevens, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer, opleidingsgegevens en tewerkstellingsgegevens”.

van een vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder maximaal vijftig jaar bedraagt, indien deze vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder gedurende vijf jaar aansluitend op een eventuele 45-jarige loopbaan *als personeelslid* van de desbetreffende woonzorgvoorziening of vereniging actief is. Indien een vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder evenwel *geen personeelslid* is geweest of *minder dan 45 jaar* als personeelslid in dienst was, dient in de memorie van toelichting te worden verduidelijkt dat de bewaartermijn afloopt samen met de activiteit als vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder.

Eventueel kan worden overwogen een bepaling toe te voegen waarin wordt geregeld dat de gegevens in elk geval worden bewaard tot maximaal vijf jaar na het einde van de activiteit, met een maximum van vijftig jaar.

4.3. De persoonsgegevens die worden verzameld bij het afnemen van een BelRAI-indicatiestelling zoals vermeld in het ontworpen artikel 49, § 9, eerste lid, van het decreet van 18 mei 2018, worden luidens het vierde lid van diezelfde bepaling voor maximaal dertig jaar bewaard door het Departement Zorg (artikel 3, 5°, van het voorontwerp).

De memorie van toelichting geeft de volgende duiding omtrent de bewaartermijn:

“De gepseudonimiseerde gegevens die worden verwerkt voor de bovenstaande doeleinden zullen maximaal dertig jaar worden bewaard door het Departement Zorg, dit conform de algemeen aanvaarde termijn voor het bewaren van gegevens betreffende de gezondheid en in het kader van wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot gezondheidsgegevens.”

Krachtens artikel 5, lid 1, e), van de AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. De stellers van het voorontwerp dienen daarom in de memorie van toelichting meer omstandig te verantwoorden waarom het noodzakelijk is dat de persoonsgegevens van de betrokken personen voor een termijn van maximaal dertig jaar dienen te worden bewaard.⁶ Momenteel behelst de verantwoording in de memorie van toelichting slechts een standaardbepaling die in elk geval van verwerking van gezondheidsgegevens zou kunnen worden gebruikt.

4.4. Dezelfde opmerking dient te worden gemaakt ten aanzien van de bewaartermijn van de persoonsgegevens van de personeelsleden, de vrijwilligers, de verenigingswerkers en de bestuurders van woonzorgvoorzieningen en verenigingen. Luidens het ontworpen artikel 59, § 4, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 worden deze persoonsgegevens bewaard tot tien jaar na de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, het ondernemingscontract, het bestuursmandaat of het verenigings- of vrijwilligerswerk (artikel 10, 1°, van het voorontwerp).

⁶ Zie ook adv.RvS 74.163/VR van 26 september 2023 over een voorontwerp van ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ‘houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de verwerking van gegevens met betrekking tot CoBRHA+’, opmerking 10.2.

Naar luid van de memorie van toelichting is deze termijn “opnieuw noodzakelijk zodat ook na de beëindiging nog gegevens, waar nodig, kunnen geraadpleegd worden”.

Ook hier dient, overeenkomstig opmerking 4.3, de noodzakelijkheid van deze bewaartermijn meer omstandig te worden verantwoord, gelet op artikel 5, lid 1, e), van de AVG.

5. In het ontworpen artikel 49, § 9, eerste lid, van het decreet van 18 mei 2018 wordt bepaald dat onder meer “de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard” worden verwerkt door het Departement Zorg. Zoals ook opgemerkt in het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, is deze categorie erg breed omschreven en wordt deze niet verduidelijkt in de memorie van toelichting.⁷

De memorie van toelichting geeft thans enkel de volgende voorbeelden van “gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard”:

“Deze informatie met betrekking tot de gezondheidstoestand en zorgnoden kunnen verder aangevuld worden met socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele gegevens. Enkele niet-limitatieve voorbeelden:

- socio-economisch: beoordeling van de woonomgeving, de mate van maatschappelijke participatie en de hulpmiddelen die de gebruiker hiervoor nodig heeft, sociale omgang, de nood aan mantelzorg, eventuele financiële problemen,
- levensbeschouwelijk: wilsverklaringen betreffende bepaalde behandelingen (reanimatie), euthanasie,
- cultureel: welke ontspanningsactiviteiten men verkiest.”

Er moet op worden gewezen dat het beginsel van de minimale gegevensverwerking (vervat in artikel 5, lid 1, c), van de AVG) dient te worden gerespecteerd. De stellers van het voorontwerp zullen bijgevolg dienen na te gaan of het inderdaad noodzakelijk is, voor elk van de vermelde doeleinden, dat elk van die vermelde socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele gegevens verwerkt dient te worden, alsook al de andere categorieën van persoonsgegevens vermeld in het ontworpen artikel 49, § 9, eerste lid. Het zal daartoe noodzakelijk zijn, gelet op artikel 35, lid 3, b), van de AVG en zoals ook wordt aangegeven in de memorie van toelichting, om een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren, aangezien het voorontwerp aanleiding zal geven tot een “grootschalige verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, lid 1, [AVG]”.⁸

6. Het ontworpen artikel 59, § 5, vierde en achtste lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 (artikel 10 van het voorontwerp) bevat ook enkele delegaties aan de Vlaamse Regering om de persoonsgegevens van de gebruikers, personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders die het Departement Zorg verwerkt nader te preciseren en de

⁷ Advies wetgeving VTC nr. 2023/127 van 14 november 2023, opmerking 36.

⁸ Zie artikel 35, lid 3, b), van de AVG. Zie ook advies wetgeving VTC nr. 2023/127 van 14 november 2023, opmerking 36; advies nr. 165/2023 van de Gegevensbeschermingsautoriteit van 18 december 2023, opmerkingen 17 en 35.

regels voor de wijze van verwerking van de gegevens en de vorm waarin en de wijze waarop de gegevens worden uitgewisseld te bepalen.

Bovenstaande delegaties aan de Vlaamse Regering zijn niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel aangezien de machtigingen voldoende nauwkeurig zijn omschreven en betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de decreetgever vastgesteld zijn in het ontworpen artikel 59, § 5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019.

De Raad van State acht het evenwel nuttig de aandacht te vestigen op het feit dat, gelet op het hiervoor genoemde legaliteitsbeginsel, de nadere regels bedoeld in het ontworpen artikel 59, § 5, vierde lid, effectief beperkt moeten blijven tot “precisering” en geen betrekking kunnen hebben op de hiervoor aangehaalde essentiële elementen.⁹

7. Ten slotte moet in het licht van het legaliteitsbeginsel van artikel 22 van de Grondwet het voorontwerp voorzien in een meer specifieke omschrijving van de betrokken personen die daadwerkelijk toegang moeten krijgen tot de verwerkte gegevens. Zo bevat het huidige artikel 59, § 3, tweede lid, tweede zin, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 een delegatie die stelt dat “[d]e Vlaamse Regering specificeert welke personen of instanties toegang hebben tot voormelde gezondheidsgegevens”. Het voorontwerp wijzigt die bepaling niet en voert geen meer specifieke omschrijving in van personen die daadwerkelijk toegang moeten krijgen tot de verwerkte gegevens. Een dergelijke ruime delegatie in verband met de categorieën van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens staat op gespannen voet met het voormelde legaliteitsbeginsel.¹⁰

B. De dossiertaks in het decreet van 18 mei 2018

8.1. In het decreet van 18 mei 2018 wordt, als ontvankelijkheidsvereiste voor een administratief beroep, een dossiertaks van 75 euro opgelegd. De dossiertaks wordt verminderd tot 37,50 euro ten aanzien van rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming in de federale ziekteverzekering. De regeling voorziet ook in een vrijstelling van de dossiertaks voor zes categorieën van gebruikers.

Het vierde lid van de artikelen 80, § 6, 88, § 4, en 92, § 6, van het decreet van 18 mei 2018 werd vernietigd bij arrest nr. 112/2023 van het Grondwettelijk Hof van 20 juli 2023, in zoverre die bepalingen niet voorzien in een volledige vrijstelling van de dossiertaks ten aanzien van rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming in de federale ziekteverzekering, die niet

⁹ Adv.RvS 71.814/1/V van 27 juli 2022 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 23 december 2022 ‘tot regeling van de verwerking van persoonsgegevens in het beleidsveld sociale bescherming en in het beleidsveld gezondheids- en woonzorg, wat betreft de erkenning van gezondheidszorgberoepen en de preventieve gezondheidszorg’, *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1417/1, 86, opmerking 11.

¹⁰ Adv.RvS 70.709/3 van 31 januari 2022 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 8 juli 2022 ‘tot oprichting van het platform Vitalink’, *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1193/1, 79, opmerking 7.4.

tot de zes categorieën van volledig vrijgestelden behoren.¹¹ De decreetgever heeft naar luid van het Grondwettelijk Hof op discriminerende wijze de toegang tot de rechter beperkt door slechts in een gedeeltelijke en niet in een volledige vrijstelling te voorzien ten aanzien van de voormelde categorie van personen die niet behoren tot de zes categorieën van personen die de volledige vrijstelling genieten.¹² Er is sprake van een onverantwoord verschil in behandeling.¹³

Het voorontwerp legt voortaan op gelijke wijze een verminderde dossiertaks van 30 euro op aan zowel de rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming als aan de zes categorieën die voorheen volledig vrijgesteld waren (artikelen 4, 1°, 6, 2°, en 8, 1°, van het voorontwerp). Daarnaast wordt door het voorontwerp in de artikelen 81, 89 en 93 van het decreet van 18 mei 2018 ingevoegd dat de dossiertaks integraal moet worden terugbetaald wanneer het ingestelde beroep tegen de beslissing in administratief beroep gegrond wordt bevonden door de arbeidsrechtbank (artikelen 5, 7 en 9 van het voorontwerp).

8.2. In de volgende overwegingen van arrest nr. 112/2023 beoordeelt het Grondwettelijk Hof de invoering van een dossiertaks:

“B.18. Ingevolge de bestreden artikelen 43, 46 en 48 van het decreet van 18 juni 2021 is een gebruiker die een administratief beroep instelt, verplicht om aan het bestuur een dossiertaks te betalen, op straffe van onontvankelijkheid van zijn administratief beroep.

Aangezien het administratief beroep dient te worden uitgeput als voorwaarde om toegang te hebben tot een jurisdictioneel beroep, vormt het instellen van de dossiertaks, op straffe van onontvankelijkheid van het administratief beroep, een financiële drempel die de toegang tot de rechter beperkt. Te dezen dient te worden opgemerkt dat voor personen die zich bevinden in een precaire situatie zelfs een beperkt bedrag een financiële drempel kan vormen die hen ervan zou kunnen weerhouden een administratief beroep in te stellen.

B.19. De decreetgever vermocht te oordelen dat systematische beroepsprocedures die als een *second opinion* voor beslissingen over de aanvragen worden gebruikt, dienen te worden vermeden.

Het tegengaan van onnodige of systematische procedures betreft een legitieme doelstelling.

B.20. Het opleggen van de bestreden dossiertaks als een ontvankelijkheidsvereiste voor een administratief beroep is een geschikte maatregel om die doelstelling te bereiken aangezien door die financiële drempel kan worden vermeden dat zonder enige overweging betreffende het nut en de haalbaarheid ervan, een administratief beroep wordt ingesteld.

Het Hof dient evenwel nog na te gaan of de bestreden maatregel niet verder gaat dan nodig en in dat opzicht ook geen excessieve last, al dan niet op discriminerende wijze, oplegt aan de rechtzoekenden.

B.21. De dossiertaks bedraagt in beginsel 75 euro, die de beroepsindiener dient te betalen alvorens hij op ontvankelijke wijze een administratief beroep kan instellen. De dossiertaks als ontvankelijkheidsvereiste en financiële drempel wordt evenwel gemilderd.

¹¹ GwH 20 juli 2023, nr. 112/2023, derde streepje van het dispositief.

¹² GwH 20 juli 2023, nr. 112/2023, B.27.2.4.

¹³ GwH 20 juli 2023, nr. 112/2023, B.27.2.5.

De regeling voorziet enerzijds in vrijstellingen van de dossiertaks. De dossiertaks wordt verminderd tot 37,50 euro ten aanzien van rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming in de federale ziekteverzekering.

Daarnaast worden zes categorieën van gebruikers volledig vrijgesteld van het betalen van de dossiertaks :

- (1) personen in collectieve schuldbemiddeling, personen die in staat van faillissement of insolvent zijn verklaard;
- (2) rechthebbenden op een leefloon;
- (3) rechthebbenden op een inkomensgarantie voor ouderen;
- (4) personen in budgetbegeleiding;
- (5) rechthebbenden op een minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering en;
- (6) rechthebbenden op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 ‘betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap’.

De regeling voorziet anderzijds in een integrale terugstorting van de dossiertaks indien het administratief beroep gegrond wordt bevonden.

B.22. Rekening houdend met het bedrag van de dossiertaks als financiële drempel en als definitieve financiële last indien niet is voldaan aan de voorwaarde voor de terugbetaling ervan, brengt de dossiertaks als ontvankelijkheidsvereiste in het algemeen geen excessieve last of onevenredige gevolgen met zich mee.

Het Hof dient evenwel nog na te gaan of de wijze waarop de decreetgever de regeling met betrekking tot de dossiertaks heeft uitgewerkt niet op discriminerende wijze de gelijke toegang tot de rechter ontzegt ten aanzien van bepaalde categorieën van personen.

B.23. Wanneer de decreetgever, zoals *in casu*, voorziet in een vrijstelling, vermindering of terugbetaling van de dossiertaks, dient hij erover te waken dat de toegang tot de rechter niet op discriminerende wijze wordt beperkt.”

Zoals vermeld, besloot het Grondwettelijk Hof tot een onverantwoord verschil in behandeling en stelde het vast dat op discriminerende wijze afbreuk werd gedaan aan het recht op gelijke toegang tot de rechter.¹⁴ Bovendien overwoog het Grondwettelijk Hof: “Rekening houdend met het bedrag van de dossiertaks, met de vrijstelling ervan voor bepaalde categorieën van personen en met de integrale terugbetaling ervan indien de beroepsindiener een gegrond administratief beroep heeft ingesteld, alsook in het in B.29.3 vermelde geval, brengt de bestreden maatregel geen onevenredige beperking van de toegang tot de rechter met zich mee.”¹⁵

¹⁴ GwH 20 juli 2023, nr. 112/2023, B.27.2.5.

¹⁵ GwH 20 juli 2023, nr. 112/2023, B.30.

8.3. De vraag rijst of door de gelijkschakeling tot een verminderde dossiertaks voor de betrokken personen met de ontworpen regeling aan de overwegingen van arrest nr. 112/2023 van het Grondwettelijk Hof wordt tegemoetgekomen. Immers, voor de ene categorie van personen verlaagt de dossiertaks van 37,50 euro naar 30 euro, terwijl voor de andere zes categorieën van personen de vrijstelling verdwijnt en een verhoging van 30 euro dossiertaks wordt ingevoerd. In het bijzonder rijst de vraag naar de evenredigheid van deze ontworpen regeling ten opzichte van het doel ervan in het licht van het recht op toegang tot de rechter (artikel 13 van de Grondwet, artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie)¹⁶.

8.4. Het Grondwettelijk Hof merkte in hogervermelde overwegingen in arrest nr. 112/2023 *enerzijds* op dat voor personen die zich bevinden in een preciaire situatie zelfs een beperkt bedrag een financiële drempel kan vormen die hen ervan zou kunnen weerhouden een administratief beroep in te stellen.

Anderzijds wees het Grondwettelijk Hof op de doelstelling van de dossiertaks, namelijk het vermijden van systematische beroepsprocedures die als een *second opinion* voor beslissingen over de aanvragen worden gebruikt. Het Hof achtte het tegengaan van onnodige of systematische procedures een legitieme doelstelling. Het Hof hechtte ook belang aan de volgende elementen: het bedrag van de dossiertaks als financiële drempel en als definitieve financiële last indien niet is voldaan aan de voorwaarde voor de terugbetaling ervan, de integrale terugbetaling ervan indien de beroepsindieners een gegrond administratief beroep heeft ingesteld en de vrijstelling ervan voor bepaalde categorieën van personen.

Hierna wordt de ontworpen regeling onderzocht tegen de achtergrond van deze overwegingen van het Grondwettelijk Hof.

8.5. Het Hof heeft in arrest nr. 112/2023 de regeling slechts vernietigd in de mate dat een categorie van personen *op discriminerende wijze* de gelijke toegang tot de rechter werd ontzegd doordat zij niet van een vrijstelling genoten, ofschoon zij, net zoals de categorieën van de personen die wel een vrijstelling genoten, zich “in een moeilijke financiële situatie bevinden”.¹⁷ Dat verschil in behandeling wordt door de ontworpen regeling ongedaan gemaakt. Het bedrag van de dossiertaks waarin de ontworpen regeling voorziet (30 euro) lijkt ook niet van die aard te zijn dat het “een excessieve last of onevenredige gevolgen” met zich brengt. Het is alvast lager dan de bedragen van 75 en 37,50 euro waarvan het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat ze niet excessief of onevenredig waren.¹⁸

¹⁶ GwH 20 juli 2023, nr. 112/2023, B.27.2.4.

¹⁷ GwH 20 juli 2023, nr. 112/2023, B.27.2.1.

¹⁸ In arrest nr. 77/2018 van 21 juni 2018 heeft het Grondwettelijk Hof weliswaar de betaling van een “forfaitaire bijdrage” van 20 euro bij de aanstelling van een pro deo advocaat en 30 euro per aanleg voor elke gerechtelijke procedure vernietigd, maar in dat geval merkte het Hof op dat de gevraagde bijdrage “tot 50 euro (...) kan belopen en boven dat bedrag kan worden vermenigvuldigd volgens het aantal ingestelde procedures” (B.15.3). In de ontworpen regeling is dat niet zo. Voorts stelde het Hof vast dat het contradictoir was om een bijdrage te vragen zodat de betrokken personen bijdragen tot de financiering van hun eigen bijstand (B.16.3). Ook dat probleem rijst hier niet. Ten slotte wees het Hof erop dat door de eerstelijnsbijstand er al een filter bestond waardoor de bestreden regeling niet was verantwoord (B.17.2). Ook dit is hier niet het geval.

Uit de overwegingen van het Grondwettelijk Hof valt voorts af te leiden dat een omstandige motivering voorhanden dient te zijn van *welk legitiem doel* met de ontworpen regeling wordt nagestreefd. Om tegemoet te komen aan het Grondwettelijk Hof dient er immers een evenredige verhouding te bestaan tussen het bedrag van de dossiertaks als financiële drempel en het legitieme doel ervan.

In de memorie van toelichting wordt echter enkel verwezen naar de dalende trend van het aantal administratieve beroepen sinds de invoering van de dossiertaks. Dit volstaat niet als verantwoording. In de nota aan de Vlaamse Regering wordt wél omstandiger verantwoord waarom de initiële nood aan een dossiertaks blijft bestaan:

“Wanneer er geen drempels worden ingebouwd voor het aantekenen van een administratief beroep, kan verwacht worden dat de gebruiker bij een negatieve beslissing van de gemachtigde indicatiesteller systematisch om een second opinion gaat vragen, wat we willen afremmen.

De dossiertaks heeft enkel zin als het om een betwisting gaat over het evaluatie-instrument en wordt daarom beperkt tot deze inhoud.

(...)

Zeker nu door de invoering van de BelRAI Screener als indicatie-instrument voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood een veelvoud aan administratieve beroepen kan verwacht worden zonder invoering van de verlaagde dossiertaks.

De inschalingen zullen immers gelden voor een periode van 6 tot 36 maanden en er zijn 5 verschillende afkappunten, zodat ook een administratief beroep mogelijk is zelfs wanneer men een positieve beslissing heeft.

Om de ongelijke behandeling op te heffen wordt een lagere dossiertaks ingevoerd zowel voor de personen die recht hebben op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, als voor de reeds geciteerde 6 categorieën van gebruikers.

In de gevallen waarin het administratief beroep gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.”

Deze verantwoording dient, gelet op het belang ervan in het licht van de beoordeling van de evenredigheid van de ontworpen maatregel ten opzichte van het doel ervan, in de memorie van toelichting zelf te worden opgenomen.

Gelet op de overwegingen van het Grondwettelijk Hof is het voor de beoordeling van de evenredigheid van de ontworpen regeling daarnaast van belang dat *de integrale terugbetaling van de dossiertaks* bij een gegrond administratief beroep met het voorliggende voorontwerp voortaan decretaal wordt verankerd. Deze terugbetaling van de dossiertaks is in het bijzonder van belang in het licht van de overweging dat voor personen die zich bevinden in een precaire situatie zelfs een beperkt bedrag een financiële drempel kan vormen die hen ervan zou kunnen weerhouden een administratief beroep in te stellen.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKINGArtikel 10

9. In het ontworpen artikel 59, § 5, eerste lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 schrijve men “de persoonsgegevens van de personeelsleden” in plaats van “de personeelsgegevens van de personeelsleden”.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Yves DEPOORTER

Jeroen VAN NIEUWENHOVE

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming, gewijzigd bij de decreten van 15 februari 2019 en 18 juni 2021, wordt een punt 8°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“8°/2 Departement Zorg: het Departement Zorg, vermeld in artikel 23, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie;”.

Art. 3. In artikel 49 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 juni 2021, 24 juni 2022, 23 december 2022 en 1 december 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 3, eerste lid, wordt een punt 13° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“13° het Departement Zorg.”;

2° er wordt een paragraaf 3/3 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§3/3. Het Departement Zorg kan de identificatiegegevens, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer, opleidingsgegevens en tewerkstellingsgegevens verwerken van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank, vermeld in artikel 70/2.”;

3° aan paragraaf 4, 5°, ingevoegd bij het decreet van 1 december 2023, wordt de zinsnede “en voor de doeleinden, vermeld in paragraaf 9, tweede lid” toegevoegd;

4° aan paragraaf 5 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het eerste lid worden de gegevens, vermeld in paragraaf 3/3, door het Departement Zorg maximaal vijftig jaar bewaard.”;

5° er wordt een paragraaf 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§9. Het Departement Zorg verwerkt de volgende gegevens:

- 1° de leeftijdscategorie;
- 2° de postcode van de hoofdverblijfplaats;
- 3° de periode van overlijden;
- 4° de gezondheidsgegevens;
- 5° de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard;
- 6° de gegevens over de zelfbeschikking en factoren uit het dagelijkse leven van de gebruikers van wie een indicatiestelling wordt opgeslagen in de databank, vermeld in artikel 70/2.

De gegevens, vermeld in het eerste lid, worden verwerkt voor de volgende doelstellingen:

- 1° het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen;
- 2° de uitvoering van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens;
- 3° het vastleggen van een programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens;
- 4° het nemen van beleidsmaatregelen om de financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken aan de hand van BelRAI-gegevens.

De gegevens, vermeld in het eerste lid, zijn gepseudonimiseerd.

De gegevens, vermeld in het eerste lid, worden door het Departement Zorg bewaard voor een periode van maximaal dertig jaar.”

Art. 4. In artikel 80, §6, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 juni 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het tweede lid bedraagt de dossiertaks 30 euro voor de volgende gebruikers:

- 1° de gebruiker die op 1 januari van het kalenderjaar vóór het kalenderjaar waarin de dossiertaks betaald moet worden, recht heeft op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, vermeld in artikel 37, §19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994;
- 2° de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolvent is verklaard;
- 3° de gebruiker die het voorwerp is van:
 - a) budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een instelling voor schuldbemiddeling die door de Vlaamse Gemeenschap is erkend;
 - b) een minnelijke schuldbemiddeling als vermeld in artikel 519, §2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;
- 4° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- 5° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- 6° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering, vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, waarbij het gezinsinkomen van de gebruiker alleen bestaat uit deze uitkering;
- 7° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen, vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.”;

- 2° het vierde lid wordt opgeheven.

Art. 5. Aan artikel 81 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In de gevallen waarin het beroep door de arbeidsrechtbank gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.”.

Art. 6. In artikel 88, §4, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 juni 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden tussen het woord “indient” en de zinsnede “, is” de woorden “tegen een beslissing waarbij de vaststelling van de verminderde zelfredzaamheid wordt betwist” ingevoegd;

2° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het tweede lid bedraagt de dossiertaks 30 euro voor de volgende gebruikers:

1° de gebruiker die op 1 januari van het kalenderjaar vóór het kalenderjaar waarin de dossiertaks betaald moet worden, recht heeft op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, vermeld in artikel 37, §19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994;

2° de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolvable is verklaard;

3° de gebruiker die het voorwerp is van:

a) budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een instelling voor schuldbemiddeling die door de Vlaamse Gemeenschap is erkend;

b) een minnelijke schuldbemiddeling als vermeld in artikel 519, §2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;

4° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;

5° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;

6° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering, vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, waarbij het gezinsinkomen van de gebruiker alleen bestaat uit deze uitkering;

7° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen, vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.”;

3° het vierde lid wordt opgeheven.

Art. 7. Aan artikel 89 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In de gevallen waarin het beroep door de arbeidsrechtbank gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.”.

Art. 8. In artikel 92, §6, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 juni 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het tweede lid bedraagt de dossiertaks 30 euro voor de volgende gebruikers:

- 1° de gebruiker die op 1 januari van het kalenderjaar vóór het kalenderjaar waarin de dossiertaks betaald moet worden, recht heeft op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, vermeld in artikel 37, §19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994;
- 2° de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolvable is verklaard;
- 3° de gebruiker die het voorwerp is van:
 - a) budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een instelling voor schuldbemiddeling die door de Vlaamse Gemeenschap is erkend;
 - b) een minnelijke schuldbemiddeling als vermeld in artikel 519, §2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;
- 4° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- 5° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- 6° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering, vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, waarbij het gezinsinkomen van de gebruiker alleen bestaat uit deze uitkering;
- 7° de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen, vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.”;

2° het vierde lid wordt opgeheven.

Art. 9. Aan artikel 93 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In de gevallen waarin het beroep door de arbeidsrechtbank gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.”.

Art. 10. In artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, gewijzigd bij de decreten van 20 december 2019 en 21 april 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 3, tweede lid, wordt de zin “De Vlaamse Regering specificeert welke personen of instanties toegang hebben tot voormelde gezondheidsgegevens.” opgeheven;
- 2° in paragraaf 4 worden tussen het tweede en het derde lid twee leden ingevoegd, die luiden als volgt:

“De persoonsgegevens van de gebruiker, vermeld in het eerste lid, worden minimaal tot twee jaar na het beëindigen van de zorg en ondersteuning aan de betrokken gebruiker bewaard en mogen maximaal tot vijf jaar na het

beëindigen van de zorg en ondersteuning aan de betrokken gebruiker worden bewaard. Die persoonsgegevens kunnen op elektronische wijze worden bewaard.

De persoonsgegevens van de personeelsleden, de vrijwilligers, de verenigingswerkers en de bestuurders worden bewaard tot tien jaar na de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, het ondernemingscontract, het bestuursmandaat of het verenigings- of vrijwilligerswerk. Die persoonsgegevens kunnen op elektronische wijze worden bewaard.”;

3° in paragraaf 4 worden in het bestaande derde lid, dat het vijfde lid wordt, punt 2° en 3° opgeheven;

4° paragraaf 5 wordt vervangen door wat volgt:

“§5. Om woonzorgvoorzieningen en verenigingen te vergunnen, te erkennen en te subsidiëren binnen de programmatie en voor het toezicht op de erkenningsvoorwaarden en de handhaving ervan, worden persoonsgegevens van de gebruiker, inclusief gegevens over gezondheid als vermeld in artikel 4, 15), van de algemene verordening gegevensbescherming, en de persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders verwerkt door het Departement Zorg, vermeld in artikel 23, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.

In het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, verwerkt het voormelde Departement Zorg de volgende persoonsgegevens van de gebruiker:

- 1° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de betrokken gebruiker, inclusief het Rijksregisternummer of bis-nummer;
- 2° de geboortedatum;
- 3° het geslacht;
- 4° de gemeente waar de hoofdverblijfplaats gelegen is;
- 5° de datum van overlijden;
- 6° de gezondheidsgegevens over de gebruiker;
- 7° de gegevens over de zorg en ondersteuning die door de woonzorgvoorziening wordt verleend;
- 8° de plaats waar de zorg en ondersteuning wordt verleend door de woonzorgvoorziening.

In het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, verwerkt het voormelde Departement Zorg de volgende persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders:

- 1° de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer;
- 2° de geboortedatum;
- 3° het geslacht;
- 4° de gemeente waar de hoofdverblijfplaats gelegen is;
- 5° de datum van overlijden;
- 6° de gegevens over de tewerkstelling van de personeelsleden;
- 7° de gegevens over de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders, namelijk:
 - a) de genoten opleiding;
 - b) de gegevens van het uittreksel uit het strafregister die noodzakelijk zijn om na te gaan of de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders geen eigenschappen hebben die onverenigbaar zijn met hun functie.

De Vlaamse Regering kan de persoonsgegevens, vermeld in het tweede en derde lid, nader preciseren.

De persoonsgegevens, vermeld in het tweede lid, worden bewaard tot maximaal twee jaar na het beëindigen van de zorg en ondersteuning aan de gebruiker door een woonzorgvoorziening of vereniging. Die persoonsgegevens kunnen op elektronische wijze worden bewaard.

De persoonsgegevens van de personeelsleden, vermeld in het derde lid, worden minimaal twee jaar en maximaal vijftig jaar bewaard. De persoonsgegevens van de vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders, vermeld in het derde lid, worden bewaard tot maximaal vijf jaar na het einde van de activiteit als vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder en ten hoogste voor een termijn van vijftig jaar. De persoonsgegevens kunnen op elektronische wijze worden bewaard.

De persoonsgegevens, vermeld in het tweede en derde lid, kunnen worden overgemaakt aan het Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming, vermeld in artikel 9 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming, voor zover die gegevens noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de opdrachten en taken van dat agentschap bepaald in of ter uitvoering van het voornoemde decreet van 18 mei 2018.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, al de volgende elementen:

- 1° de regels voor de wijze van verwerking van de gegevens;
- 2° de vorm waarin en de wijze waarop de gegevens worden uitgewisseld.”.

Brussel, 1 maart 2024.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS